

Anne Lise Grebstad og
Steinar Kjørsvik
Ulriksborgveien 10
7142 Uthaug

Uthaug 25.02.20

Fylkesmannen i Trøndelag

Uttalelse til forslag om vern av marint område Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden.

Vi ønsker ikke vern av marint området i Ørland. Vi og lokalbefolkningen har tatt godt vare på området i lange tider, noe vi også vil gjøre i fremtiden uten vern.

På vår eiendom gnr174 bnr30 (Hovedbruk 174/10), har vi nytte av eiendommen på følgende måte:

På et avgrenset område øst for Likskjæret tippes det åkerstein i fjærekanten opp til nivå med overflatedyrka jord, der det legges matjord på toppen. Nærmeste nabo har uttalt at dette er et stort pluss ved springflo og storm, da det fungerer godt som flomvern. Vi tar ut begrensede mengder skjellsand, i fjæra, som brukes til gårdsdrifta. I tillegg ønsker vi å kunne gjenoppta den lange tradisjonen med laksefiske med not på eiendommen(ved Likskjærstøtta og sameiet Kisteinen). Statsnail høster strandsnegler på eiendommen, som også er en ressurs i form av pengeutbetalinger.

Ut i fra dette, ønsker vi ikke vern av området, men beholde det slik som det er i dag.

Med hilsen
Anne Lise Grebstad og
Steinar Kjørsvik

Uttalelse fra Bjugn og Ørland Bondelag i forbindelse med: Forslag til opprettelse av vern.

Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden marine verneområde

Bjugn Bondelag og Ørland Bondelag krever fortsatt at verneprosessen stanses, og er primært imot ytterligere vern i disse områdene.

1. Vi motsetter oss inngripen i den private eiendomsretten som er grunnlovsfestet.
2. Når Staten tar over råderetten fra grunneier, skal det etter § 105 i Grunnloven gis full erstatning.
3. Vern vil ødelegge for fremtidig næringsutvikling i de fjæreamrådene som blir vernet. At det kan komme nye næringer og ny næringsutvikling i fjæra som er foreslått vernet er det stor sannsynlighet for. Dette vil de grunneierne som får fjæra fredet opp til flomålet være avskåret fra å være med på.

Dersom prosessen skulle føre til vern, foreslår vi:

1. Mye må flyttes fra § 5 til §4 i forslaget til forskrift om vern: F.eks. punkt J og L. Hovedintensjonen er da å måtte slippe å søke om dispensasjoner for flest mulig tiltak.
2. Vernearealet opp mot land må ikke økes, men begrenses til dagens grenser.
3. Vi krever at vernegrensen ikke skal gå inn til flomålet, men trekkes ut til 2 meters dybde /marbakken. Dette gjør at inngripen i den private eiendomsretten blir mindre og arealet kan utnyttes i framtida.
4. Uttak og deponering av masse på egen eiendom må være lov også i framtida, se §3 punkt c. Dette gjelder særlig åkerstein.
5. I §5 om dispensasjonsbestemmelser er det i enkelte punkt nevnt at grunneiere kan søke om dispensasjon. Dette må også gjelde rettighetshavere.
6. Vi mener at når det skal fremsettes krav om erstatning er 4 måneder etter vernevedtaket alt for kort tid. 12 måneder synes vi er en rimelig tid for dette.

Brekstad 26.02.2020

For Bjugn Bondelag
Leder
Laila Iren Veie

For Ørland Bondelag
Leder
Andreas Ledsaak

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Dato: 09.09.2019
Vår ref: 19/02735-2
Deres ref: 2018/1469 - Carina
Ulsund

Uttalelse til høring av forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra - Bjugn fjorden i Trøndelag.

Leiv Erikssons vei 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 11. juni 2019.

Det er skissert to alternativer for marint vern som inkluderer sjøbunn, vannsøyle og overflaten. DMF kan ikke se at det er noen kjente forekomster med mineralske ressurser, masseuttak, bergrettigheter eller gamle gruver som blir berørt av verneforslaget. Vi har derfor ingen merknader til høringen av de alternative verneområdene.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonsleder

Lars Libach
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Lars Libach

Motta kere:

Fylkesmannen i Trøndelag   Postboks 2600   7734 STEINKJER

Kopi til:

Fiskeridirektoratet - Region Møre og
Romsdal
Postboks 185 Sentrum
5804 Bergen

FISKERIDIREKTORATET	
ARKIV	626
22 MARS 2012	
SAKSNR.	DOK.NR.
2011/16872	
U.O. §	

Deres ref:
626.11/16872-5

Vår ref: 2012/385
Arkivnr. 307.9
Løpenr: 2782/2012

His 20.03.2012

Bølgedempende effekter av tare – En kunnskapsgjennomgang i forbindelse med søknad om vern mot taretråling av et område ved Kvamme på Kvamsøya, Sande kommune i Møre og Romsdal.

På bakgrunn av søknad fra Kvamme Småbåthavn om å verne et område rundt havna mot tarehøsting, har Fiskeridirektoratet region Møre og Romsdal etterspurt en uttalelse fra Havforskningsinstituttet om effektene tare kan ha som demper av drag i sjøen og storbåre under ekstremvær. Bakgrunnen for søknaden er at Kvamme Småbåthavn hevder at stortaren rundt havneområdet er med på å dempe draget / bårene i sjøen, slik at påkjenningen mot moloen i småbåthavna blir mindre i dårlig vær, og at tarehøstingen i området har bidratt til et større skadeomfang av bølger, blant annet under ekstremværet "Dagmar" i desember 2011.

Modellforsøk (gjort ved UiB, NTNU og SINTEF) viser at stortare har en bølgedempende effekt. Betydningen av stortarens bølgedempende effekt (og reduksjoner i bølgedempingseffekten som følge av tarehøsting) for erosjon og skader på kystområder er derimot usikker. I en undersøkelse gjennomført langs kysten av Møre og Romsdal der erosjon av strender innenfor, og utenfor tarehøstingsfelt ble sammenlignet, fant man ingen sammenheng mellom tarehøsting og erosjonsskader fra bølger (Woll 1993). Det har heller ikke vært mulig å påvise endringer i bølgeenergien før og etter tarehøsting på Hustadvika (Mork 1996, Nilsen 1997). Eksperimentelle modellstudier viser at stortarens bølgedempende effekt avtar med økende bølgehøyde og vannstand (Løvås 2000). De største skadene på strender og installasjoner i kystsonen forekommer nettopp under kombinasjoner av høy vannstand og stor bølgehøyde, som f.eks ved ekstremvær som "Dagmar". Stortarevegetasjon (eller fravær av denne) vil derfor sannsynligvis ha liten effekt på demping av drag og storbåre under ekstremvær. Stortarens bølgedempende effekt avtar også med dypet, og er sterkest grunnere enn 2,5 meters dyp (Løvås 2000, Løvås & Tørum 2001). Tarehøsting langs norskekysten er kun tillatt fra 2 – 20 meters dyp, og denne aktiviteten vil derfor i liten grad påvirke de gruntvoksende og mest bølgedempende bestandene av stortare.

Litteratur

Løvås SM (2000). Hydro-physical conditions in kelp forest and the effect of wave damping and dune erosion. A case study on *Laminaria hyperborea*. Doktoringeniøravhandling 2000:28 Konstruksjonsteknikk. NTNU Trondheim.

Løvås SM, Tørum A (2001). Effect of the kelp *Laminaria hyperborea* upon sand dune erosion and water particle velocities. Coastal Engineering 44: 37-63.

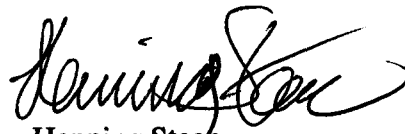
Mork M (1996). The Effect of Kelp in Wave Damping. Sarsia 80 (4): 323-327.

Nilsen JEØ (1997). Bølgedempning i tareskog. Hovedfagsoppgave ved Geofysisk Institutt, Universitetet i Bergen.

Woll A (1993). Konsekvenser av taretråling i Møre og Romsdal - Rapport Å 9302, Møreforskning, Ålesund.

Med vennlig hilsen

Einar Dahl
Programleder

Henning Steen
Forsker

Betydningen av stortarens bølgedempende effekt (og reduksjoner i bølgedempingseffekten som følge av tarehøsting) for erosjon og skader på kystområder er derimot usikker. I en undersøkelse gjennomført langs kysten av Møre og Romsdal der erosjon av strender innenfor, og utenfor tarehøstingsfelt ble sammenlignet, fant man ingen sammenheng mellom tarehøsting og erosjonsskader fra bølger (Woll 1993). Det har heller ikke vært mulig å påvise endringer i bølgeenergien før og etter tarehøsting på Hustadvika (Mork 1996, Nilsen 1997). Eksperimentelle modellstudier viser at stortarens bølgedempende effekt avtar med økende bølgehøyde og vannstand

Fra: Harald Bredahl[harald.bredahl@dupont.com]
Dato: 27.02.2020 17:19:19
Til: Ulsund, Carina
Tittel: Høringsinnspill Kråkvågsvaet-Grandfjærea-Bjugnfjorden marine verneområde

---

Hei

Vi har ingen innvendinger for opprettelse av vern av Kråksvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

Men jeg ønsker å kommentere feilaktig påstand i Rapportnummer 2019-8 som er utgitt i forbindelse dette arbeidet.

- Side 19, under avsnittet: Tareskogen har også andre viktige funksjoner
  - «Tareskogen har også en viktig funksjon som bølgedempere/erosjonsdemper for bakenforliggende landarealer»

Påstanden om at tareskog har en viktig funksjon som bølgedempere/erosjonsdemper er udokumentert, og Havforskningsinstituttet har laget en kunnskapsoversikt for studier i tilknytning til denne påstanden, skrevet er lagt med som vedlegg, eller se utklipp:

Betydningen av stortarens bølgedempende effekt (og reduksjoner i bølgedempingseffekten som følge av tarehøsting) for erosjon og skader på kystområder er derimot usikker. I en undersøkelse gjennomført langs kysten av Møre og Romsdal der erosjon av strender innenfor, og utenfor tarehøstingsfelt ble sammenlignet, fant man ingen sammenheng mellom tarehøsting og erosjonsskader fra bølger (Woll 1993). Det har heller ikke vært mulig å påvise endringer i bølgeenergien før og etter tarehøsting på Hustadvika (Mork 1996, Nilsen 1997). Eksperimentelle modellstudier viser at stortarens bølgedempende effekt avtar med økende bølgehøyde og vannstand

Vi håper at dere kan bidra til at denne påstanden kan legges død.

Ønsker dere fortsatt god fremdrift i vernearbeidet.

Mvh

Harald Bredahl
Råstoffsjef
Dupont Nutrition Norge AS

Tel. +47 995 201 03

www.stortare.no

www.food.dupont.com

This communication is for use by the intended recipient and contains information that may be Privileged, confidential or copyrighted under applicable law. If you are not the intended recipient, you are hereby formally notified that any use, copying or distribution of this e-mail, in whole or in part, is strictly prohibited. Please notify the sender by return e-mail and delete this e-mail from your system. Unless explicitly and conspicuously designated as "E-Contract Intended", this e-mail does not constitute a contract offer, a contract amendment, or an acceptance of a contract offer. This e-mail does not constitute a consent to the use of sender's contact information for direct marketing purposes or for transfers of data to third parties.

Francais Deutsch Italiano Espanol Portugues Japanese Chinese Korean

<https://www.dupont.com/email-disclaimer.html>

Fylkesmannen i Trøndelag
Att.: Carina Ulsund
fmtlcul@fylkesmannen.no

Trondheim 29.01.2020
Vår ref.:20200129_kråkvågsvaet

Høringsuttalelse - Forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden

Deres ref.:2018/1469

Viser til tilsendte høringsdokument datert 11.06.2019.

Fiskeridirektoratet er ansvarlig for forvaltningen av de levende marine ressursene, fiskerinæringen og akvakulturnæringen. De har levert en god og grundig utarbeidet høringsuttalelse til denne saken datert 09.09.2019. Fiskerlaget Midt-Norge stiller seg bak denne uttalelsen, da vi mener at Fiskeridirektoratet belyser alle punkter vår organisasjon er opptatt av.

Fiskerlaget Midt-Norge deltok på oppstartsmøtet og etter vår vurdering kom det klart fram der at tradisjonelt fiske av forskjellig slag ikke skulle bli berørt av vernet så lenge disse aktivitetene ikke var negative for verneformålet.

Fiskerlaget Midt-Norge kan ikke godta forslaget med å innføre et generelt forbud mot høsting av levende bløtdyr og pigghuder i hele området. Så lenge disse artene høstes av fiskere (oppført i fiskerimanntallet) og omsettes gjennom salgslagene må dette regnes som fiskeri og kommer derfor inn under fiskeriregelverket der Havressursloven anvendes.

Pr i dag finnes det ikke kunnskap og dokumentasjon som gir grunnlag for å innføre et generelt forbud til slik høsting. Disse artene håndplukkes og setter ikke spor i naturen når disse høstes. En må heller se det positive i at disse artene blir utnyttet og at de høstes på en bærekraftig måte.

Det at Fylkesmannen bruker som argument at disse artene finnes på andre områder langs norskekysten, og kan høstes der, kan vi dessverre ikke ta seriøst. Slik er det vel for de aller fleste artene vi høster fra havet.

Fiskerlaget Midt-Norge ber om at innspillene fra Fiskeridirektoratet og fra oss blir hensyntatt i det videre arbeidet med verneplan av et marint område Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden.

Postadresse:
Postboks 1233 Torgarden
7462 TRONDHEIM

Telefon: 95 79 39 95

Org.nr: 971 574 984

E-post: midt norge@fiskerlaget.no

Besøksadresse:
Pirsenteret

Medlemslag av Norges Fiskerlag

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Fylkesmannen i Trøndelag	Steinar Nilsen	13.07.2019	2018/97-21/315
Postboks 2600		Tidligere dato	Tidligere referanse
7734 STEINKJER		11.06.2019	2018/1469
		22.08.2017	FB 2013/1020-52

Høringsuttalelse til forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra - Bjugnfjorden

Det vises til forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden.

Forsvarsbygg uttalte i brev av 22.08.2017 til oppstartsmeldingen om at et vern vil kunne komme i konflikt med Forsvarets skyte- og øvingsfelt i sjø. I forslaget til opprettelse av vern (rapport 2019-8) avsnitt 4.11 side36 er Forsvarets brukerinteresser beskrevet med blant annet følgende:

Sjøforsvaret disponerer skyte- og øvingsfelt (T12, T13, T14 samt END 356) i området som overlapper det aktuelle verneområdet (se figur 3). Felt T11 har status «foreslått avviklet». Både Luftforsvaret og Sjøforsvaret benytter seg av disse feltene. Sjøforsvarets virksomhet i skytefeltene kan omfatte bruk av sonarer og utsendelse av elektro-magnetisk energi i vannmassene, skyting med ulike våpensystemer og detonasjoner ved bruk av våpen over og under vann.

...

Ørland flyplass har utslipp ut til Grandfjæra via tre kanaler som drenerer kampflybasen; Leirbekken, Meldalsbekken og Djupdalsbekken.

Forskriften i Grandfjæra har bare forbud mot motorferdsel til lands samt lavtflyging i luftrommet over reservatet (gjelder også modellbåter, modellfly, droner o.l.). Flytrafikk ved Ørland flystasjon er derimot fritatt fra denne bestemmelsen, jf. kapittel V nummer 7 i forskriften.

I teksten må *Sjøforsvaret* erstattes med *Forsvaret*. Etter første avsnitt vil vi be om følgende tilleggsbeskrivelse:

Skytefelt END356 Tarva i Bjugn og skytefelt T1 Frohavet med målområde på Burøy i Frøya er av de viktigste skytefeltene for skyting fra våpenplattformer på sjø og i luft mot land. Oppbyggingen av hovedbasen for kampflyene på Ørland og økende samvirke mellom forsvarsgrenene vil medføre en kontinuerlig videreutvikling av bruken av skyte- og øvingsfeltene. Skyting med artilleri fra Høya med målområde Tarva eller Burøy er et mulig utviklingsscenario. Volum og frekvens av alliert trening i skytefeltene vil trolig også øke i tiden fremover. Luftvern og baseforsvar er viktige funksjoner for sikring av kampflybasen.

Virkningene av verneforslaget for Forsvaret er beskrevet avsnitt 5.8 side 44 i rapporten:

Et marint vern vil ikke føre til noe ytterligere restriksjoner for dagens virksomheter til Forsvaret i området. I begge alternativene til vernekart for det foreslåtte marine verneområdet, er det i tillegg foreslått å ta ut en buffersone ved NATO-kaia på Uthaug. Dette gir Forsvaret mulighet til å utføre en eventuell utvidelse/forbedring av kaianlegget. Forsvaret bør om mulig unngå å benytte områder med koraller til skytefelt. Det bør derfor

være en tett dialog mellom Forsvaret og forvaltningsmyndigheten om hvilke områder innenfor det foreslåtte marine verneområdet som ikke bør nyttes ved bruk av skytefeltene.

Trusler mot verneverdiene i form av militær aktivitet er beskrevet i avsnitt 6.6 side 49:

*Det foregår mye militær aktivitet i luftrommet over Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden fra Ørland flystasjon som ligger rett øst for Grandfjæra. Aktiviteten frem til nå har påvirket området spesielt i form av støy, men det har ikke vært til større skade for fuglelivet. I årene fremover vil det bli økt støy og aktivitet fra basen etter at Ørland ble hovedbase for kampfly i Norge. Dette kan ha en påvirkning på fuglelivet, noe som følges opp gjennom egne undersøkelser.
Bruk av havområdene der det vokser koraller til skytefelt kan også være en trussel mot verneformålet.*

Verneforskrift

I forslaget til verneforskrifter §4 *Generelle unntak fra vernebestemmelsene* er det foreslått at eksisterende bruk av militære skyte- og øvingsområder skal være tillatt:

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

- a) *Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, oljevern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet, likevel slik at eksisterende bruk av militære skyte- og øvingsområder er tillatt.*

På bakgrunn av den kontinuerlige endringen og utviklingen i de skyte- og øvingsfeltene rundt kampflybasen på Ørland, ref. forslaget til tilleggsbeskrivelse nevnt tidligere, kan vi ikke akseptere at bruken av skyte- og øvingsfeltene innskrenkes til kun eksisterende bruk.

Siste setning i §4a) *Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet, likevel slik at eksisterende bruk av militære skyte- og øvingsområder er tillatt* må derfor endres til *Militær øvingsvirksomhet i skyte- og øvingsfelt er tillatt.*

Korallrev

Vi merker oss vernebestemmelsens §4 n):

Miljødirektoratet kan av hensyn til korallforekomster ved forskrift regulere eller forby virksomhet i det marine verneområdet.

Vi merker oss at forslaget til verneområde er utvidet mot vest samt videre nord mot Tarva for at verneområdet skal omfatte korallforekomster. Vi merker oss videre Rapporten side 63 Vedlegg 4 Oversikt over kartlagte naturtyper, Figur B: Historisk dokumenterte forekomster av ålegress, tareskog og korallrev, der det er markert 4 forekomster av korallrev.

Forsvaret vil ta hensyn til korallforekomstene ved at områder med koraller ikke benyttes som målområde ved skyteøvelser eller til andre aktiviteter som kan påvirke sjøbunnen i disse områdene. Vi vil medvirke til tett dialog mellom Forsvaret og forvaltningsmyndigheten for vernet i ivaretagelsen av korallrevene.

Bjørn Bergesen
Leder arealplan
Eiendomsforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

Kopi til:

Forsvarsstaben Postboks 800, Postmottak 2617 LILLEHAMMER

Fylkesmannen i Trøndelag
Att: Carina Ulsund
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Bjugn kommune og Ørland kommune i Trøndelag - Høring - Forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Vi viser til oversendelse datert 11.06.2019 med høring om forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden etter § 43 i naturmangfoldloven og § 37 i forvaltningsloven. Vi viser også til vår uttalelse til oppstart av marint vern i sjøområdet Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden datert 29.09.2017 og til vår deltakelse i referansegruppen for marin verneplan.

Fiskeridirektoratets ansvar og medvirkning i verneplanprosesser

Fiskeridirektoratet er ansvarlig for forvaltningen av de levende marine ressursene, fiskerinæringen og akvakulturnæringen. Ved utarbeiding av marine verneplaner har Fiskeridirektoratets regionkontor ansvar for å ivareta sjømatnæringens interesser og se til at innføring av vern er i samsvar med sektorlovverket som Fiskeridirektoratet forvalter.

Formål med planarbeidet

Formålet med Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetning å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning. Området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåkning.

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er et variert område bestående av store gruntområder med skjellsand- og mudderbunn, samt dypere partier bestående av rike tareskoger og koraller. Verneverdiene knyttes til bevaring av helheten i

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden, området økologiske funksjon som med sine varierte naturtyper, gir et relativt rikt og mangfoldig plante- og dyreliv og som igjen gjør området til et svært viktig leve- og næringsøksområde for fugl og fisk. Verneformålet knytter seg til overflaten, sjøbunnen og vannsøylen.

Referanseområde

I rapporten «Endelig tilråding med forslag til referanseområder» fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30. juni 2004, ble det anbefalt marin verneplan i kategori 3 «Spesielle gruntvannsområder» for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner. Referanseområder skal tjene som grunnlag for å sammenligne status og utvikling med områder med ingen eller liten påvirkning. Rådgivende utvalg for marin verneplan foreslo Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden som et generelt referanseområde for langtidsovervåking og forskning som ett av fem områder i marin verneplan.

Avgrensing

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde ligger i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag. Området inngår i arbeidet med nasjonal marin verneplan. Da Fylkesmannen kunngjorde oppstart av marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i juni 2017, var sjøområdet på omtrent 141 km².

2 alternativer til vernegrense

I forslaget som er på høring er det skissert 2 alternativer til vernegrense. Alternativ 1 utgjør cirka 224 km², mens alternativ 2 utgjør cirka 218 km². Alternativ 2 holder utenfor vernet områder vest for Kråkvåg og sør for Storfosna, delvis i samsvar med kommunenes innspill, og medfører i seg selv båndlegging og restriksjoner i store deler av sjøområdene i Ørland og Bjugn kommuner. Vi støtter alternativ 2. Verneverdiene i sjøområdene vest for Kråkvåg og sør for Storfosna bør, som beskrevet i høringsuttalelsen fra Ørland og Bjugn kommuner til oppstartsmeldingen, sikres gjennom kommuneplan, der alle regionale og nasjonale interesser blir sett i sammenheng.

Forslag om å ta ut noen større områder i tilknytning til land

I begge alternativene til vernegrense er det foreslått å ta ut noen større områder i tilknytning til land, der det er store næringsinteresser, samt noen større havneområder. Dette gjelder blant annet et havneområde for Grøntvedt Pelagic AS på Kråkvåg, Uthaug havn, Seterfjæra i Botngård, samt et område utenfor Scanbio AS sitt anlegg i Bjugnfjorden. Vi støtter dette forslaget.

Overlapping med eksisterende verneområder

Deler av det foreslåtte verneområdet overlapper med fire eksisterende verneområder. Dette gjelder Grandfjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. Når to verneområder overlapper, skal begge verneforskriftene gjelde.

Utenfor privat grunn settes vernegrensen ved 2 meters dybde eller der hvor marbakken starter. Unntak fra dette er angitte områder, der grensen skal gå opp til midlere høyvann. Unntaket gjelder blant annet for Grandfjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. De siste årene har det foregått kommersiell høsting/håndplukking av skjell og strandsnegl, på privat eiendomsgrunn i tidevanssonen, i deler av det foreslåtte marine verneområdet (blant annet i Grandfjæra). Restriksjoner på uttaket reguleres i gjeldende verneforskrifter for Grandfjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. I henhold til § 4 e) iii i forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag fylke, blir høsting av levende bløtdyr og pigghuder ikke tillatt. Etter vår vurdering er det ikke grunnlag for å innføre et generelt forbud om høsting av levende bløtdyr og pigghuder i hele verneområdet. Restriksjoner på høstemetoder (som skjellskrape), samt begrensninger i enkelte geografisk definerte områder, som for eksempel i fuglefredningsområder, må likevel kunne vurderes. Vi viser til vår uttalelse om dette under temaet «Marin næringsaktivitet innen det foreslåtte verneområdet, fiskeri».

Utvidelse av verneområdet mot nord og vest

Fylkesmannen foreslår også å utvide verneområdet mot nord og vest for å inkludere dypere partier med mulige korallforekomster. Vi går i mot at området utvides utover det som ble skissert i oppstartsmeldingen og som er i samsvar med tilrådingen fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Det opprinnelige marine verneområdet innehar allerede 2 registrerte lokaliteter med koraller, der ett av disse er helt eller delvis lokalisert i dypere partier i Bjugnfjorden. Dypere partier med korallforekomster er ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Det er flere andre marine verneområder/referanseområder innen kategorien «transekter fra kyst til hav og sokkelområder», for eksempel Froan-Sularevet, der korallforekomster er en del av verneformålet. Vi mener derfor at sjøområdet mot nord og vest må tas ut fra det foreslåtte verneområdet, og at verneverdiene i dette området sikres gjennom kommuneplan og gjeldende lover og forskrifter.

Marin næringsaktivitet innen det foreslåtte verneområdet

Fiskeri

I følge forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner § 4 e) er det tillatt med høsting av viltlevende marine ressurser i samsvar med havressurslova, med unntak for:

- i. Skjellskraping og høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter.
- ii. Bruk av redskaper som slepes under fiske og som kan berøre bunnen.
- iii. Høsting av levende bløtdyr og pigghuder.

I det foreslåtte marine verneområdet foregår det tradisjonelt fiske med garn, snøre, teiner, line, not og snurrevad etter ulike fiskeslag. Det er også registrerte låssettingsplasser for sild i sjøområdene. Disse aktivitetene blir ikke berørt av verneforslaget. Under punkt ii. Bruk av redskaper som slepes under fiske og som kan berøre bunnen, bør det spesifiseres at dette ikke gjelder bruk av snurrevad. Ellers er det noen trålfelt for reker innenfor det foreslåtte marine verneområdet. I følge forslag til forskrift om marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden § 4 e) ii blir reketråling forbudt. Aktiviteten på reketrålfeltene har vært liten de senere årene. Ressurstilgangen av reker i området og fremtidig aktivitet kan imidlertid endre seg. I følge generell oppstartsmelding for nasjonal marin verneplan ble det foreslått flere spesielle referanseområder i forhold til aktiviteter som påvirker sjøbunnen, blant annet reke- og krepsetråling. Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde er ikke ett av disse spesielle referanseområdene. I følge oppstartsmeldinga for marin verneplan i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden skal det ikke legges opp til spesielle begrensninger når det gjelder bruk av eksisterende reketrålfelt. I høringsforslaget finner vi ingen begrunnelse om hvorfor det likevel legges opp til begrensninger/forbud om reketråling. Vi ber om at dette blir vurdert, og at eventuell fremtidig tråling etter reker i verneområdet blir tillatt.

Vi har opplysninger om at det fiskes etter blåskjell, hjerteskjell, kamskjell, kongesnegl, kråkeboller, sjøpølse, raudåte og uspesifisert strandsnegl og skjell i deler av det foreslåtte marine verneområdet. Blant annet har Statsnail AS drevet med kommersiell høsting/håndplukking av tang, skjell og strandsnegl, på privat eiendomsgrunn i tidevanssonen, blant annet i Grandfjæra. I henhold til § 4 e) iii i forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag fylke, blir det ikke tillatt med kommersiell høsting av levende bløtdyr (snegler, muslinger, blekkspruter o.l.) og pigghuder (sjøstjerner, sjøpølser, kråkeboller o.l.) i hele det marine verneområdet.

Havressursloven regulerer med visse unntak alt uttak av viltlevende marine ressurser, herav bløtdyr og pigghuder. Det er lagt til grunn i naturmangfoldloven § 39 at høsting og annen utnyttning av viltlevende marine ressurser i marine verneområder skal reguleres etter havressursloven innenfor rammene av verneforskriften, og at restriksjon på aktivitet skal stå i forhold til verneformålet. Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artens bestandssituasjon, naturtypens utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger.

I rapporten om forslag til opprettelse av vern for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde står det at høsting av «utradisjonelle arter» som krill, bløtdyr og flere typer alger kan skape ubalanse i økosystemet. Rapporten fremlegger ikke kunnskap som begrunner eller dokumenterer dette synspunktet. Et generelt forbud om høsting av levende bløtdyr og pigghuder, jf. § 4 e) iii i forskriften står ikke i forhold til verneformålet, og må tas ut fra forskriften. Det foreligger ikke kunnskap og dokumentasjon som gir grunnlag for å innføre et generelt forbud om høsting/fiske av levende bløtdyr og pigghuder i hele verneområdet.

Aktiviteter som er negative for verneverdien, må likevel kunne vurderes. Dette kan for eksempel være høstemetoder (som skjellskraper) og begrensninger (art og antall) i enkelte geografisk definerte områder, som for eksempel i fuglefredningsområder.

Akvakultur

I følge forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag § 3, blir det ikke tillatt med tiltak som etablering av ulike typer anlegg og plassering av konstruksjoner på bunnen. Dette innebærer at det ikke blir tillatt med noen form for akvakulturvirksomhet.

Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30. juni 2004 foreslo at områdene som ble anbefalt valgt ut for langtidsovervåking og forskning blant annet kunne egne seg for å overvåke den regionale vannkvaliteten i kyststrømmen, inklusiv bidrag fra den norske havbruksnæringen.

Fylkesmannen foreslår å forby havbruksaktiviteter i hele det marine verneområdet. Dette med begrunnelse om at det kan ha negativ innvirkning på verneverdiene og på funksjonen som referanseområde.

Aichi-mål 11 under Konvensjonen om biologisk mangfold innebærer å sikre et effektivt og representativt vern av 10 % av verdens kyst- og havområder. Det tilsvarende nasjonale målet er at «eit representativt utval av norsk natur skal bevares for kommande generasjoner», jf. Prop. 1 S (2014-2015) for Klima – og miljødirektoratet. Det er i dag ikke akvakulturtillatelser verken i sjø eller på land i tilknytning til det foreslåtte marine verneområdet. Deler av området egner seg ikke til akvakultur på grunn av dybdeforholdene. Akvakulturanlegg vurderes til å kunne få negativ innvirkning på verneverdiene. Det marine verneområdet for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er ett av fem områder som er valgt ut for langtidsovervåking og forskning i marin verneplan. Med bakgrunn i dette, har vi ikke innvendinger til at det blir forbud om akvakulturvirksomhet i det foreslåtte marine verneområdet.

Eventuelle søknader om akvakultur må vurderes etter verneforskriften § 6, jf. § 48 i naturmangfoldloven.

Havbeite

I forskriften om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag foreslås det i § 3 b) at utsetting av organismer blir forbudt. Per i dag foregår det ikke slike aktiviteter i innenfor det foreslåtte marine verneområdet. Eventuelle søknader om havbeite må vurderes etter verneforskriften § 6, jf. § 48 i naturmangfoldloven. Vi har ingen kommentarer til dette.

Taretråling

I følge forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag § 4 e) i blir det ikke tillatt med høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Dette innebærer at det blir forbudt med taretråling i hele det marine verneområdet. Med begrunnelse om tareskogens betydning som oppvekstområder for fiskeyngel, som igjen er næringskilde for mange sjøfuglarter, anser Fylkesmannen tareskogen for å være en viktig del av verneformålet.

I rapporten «Endelig tilråding med forslag til referanseområder» fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30. juni 2004, ble det foreslått at noen av områdene skulle være referanseområder i forhold til aktiviteten taretråling. Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde var ikke et av disse områdene.

Forskrift om regulering av høsting av tare i tidligere Sør-Trøndelag fylke § 2 bestemmer at det i utgangspunktet er tillatt med høsting av tare i det foreslåtte marine verneområdet. Det har imidlertid i flere år vært unntak fra dette/forbud om tarehøsting i store deler av områdene. I rapporten med tilrådning til ny regional forskrift om høsting av tare i Trøndelag står det i siste avsnitt under punkt 5 på side 8 at arbeidsgruppa tilrår at høstefelt 68C til 54A og 69A til 83C i gjeldende forskrift for tidligere Sør-Trøndelag fortsatt blir stengt for taretråling. Dette med begrunnelse om at bestanden av tare er svak grunnet nedbeiting fra kråkeboller, slik Havforskningsinstituttet har dokumentert og gitt råd om. Fiskeridirektoratet sentralt vil i løpet av høsten, med bakgrunn i arbeidsgruppas tilrådninger, vedta og iverksette ny høsteforskrift.

Det har ikke blitt høstet tare av betydning i det foreslåtte marine verneområdet siden på 80-tallet. Dette med bakgrunn i at kvaliteten på taren har vært dårlig og bestanden har vært svak på grunn av nedbeiting av kråkeboller. Deler av områdene har, med dette som begrunnelse, tidvis vært stengt for taretråling. Det vil uansett ikke være aktuelt med taretråling i deler av det foreslåtte verneområdet, på grunn av dybdeforholdene. I oppstartsmeldingen for vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde skisserer Fylkesmannen at de høstbare ressursene av tare i verneområdet beregnes til cirka 12500 tonn, eller cirka 2500 tonn per år i en 5-årssyklus. I tillegg begrenses tarehøstingen innenfor grensene til Kråkvågsvaet fuglefredningsområde til det omfang som var gjeldende på vernetidspunktet (1983), hvilket i praksis innebærer et forbud.

Totalt sett har vi ut i fra foreliggende kunnskap om formålet med marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden, tilrådingen fra arbeidsgruppa om ny regional høsteforskrift basert på kunnskap fra HI om kvaliteten på taren i området, historiske data om høstet kvantum i områdene, samt beregninger av tilgjengelige høstbare ressurser av tare i området, ikke innvendinger til forslaget om forbud av taretråling i det foreslåtte marine verneområdet.

Tang og andre marine planter

I følge forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag § 4 e) i blir det ikke tillatt med høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Dette betyr at det i tillegg til forbud om taretråling også blir forbud om tangskjæring og høsting av marine planter. Det kan gis dispensasjon for høsting av tang og tare for grunneiere til eget bruk, jf. § 5 o). Det høstes per i dag lite tang, tare og marine planter i det foreslåtte marine verneområdet. Det siste året er det vist interesse for uttak av tang og tare i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Fylkesmannen begrunner forbudet med at uttak av tang og tare er tiltak som kan

endre økosystemet i sjøen og påvirke fuglelivet negativt i form av minkende næringstilgang. Vi har ikke merknader til dette.

Oppsummering

Fiskeridirektoratet er generelt opptatt av at det ikke innføres et mer omfattende og strengere vern enn nødvendig, og at det tillates bærekraftig bruk av de levende marine ressursene med metoder og i et omfang som ikke er til skade for verneformålet.

Vi oppsummerer følgende konkrete innspill og merknader til høringen:

- I forslaget som er på høring er det skissert 2 alternativer til vernegrense. Fiskeridirektoratet region Midt støtter Alternativ 2. Verneverdiene i sjøområdene vest for Kråkvåg og sør for Storfosna bør sikres gjennom kommuneplan, der alle regionale og nasjonale interesser blir sett i sammenheng.
- I begge alternativene til vernegrense er det foreslått å ta ut noen større områder i tilknytning til land, der det er store næringsinteresser, samt noen større havneområder. Vi støtter dette forslaget.
- Fylkesmannen foreslår å utvide verneområdet mot nord og vest for å inkludere dypere partier med korallforekomster. Vi går i mot at området utvides utover det som ble skissert i oppstartsmeldingen og som er i samsvar med tilrådingen fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Verneverdiene i det utvidede sjøområdet mot nord og vest må sikres gjennom kommuneplan og gjeldende lover og forskrifter.
- Høsting av villevende marine ressurser i samsvar med havressurslova og annet gjeldende lovverk, blir i utgangspunktet tillatt. Tradisjonelt fiske med garn, snøre, teiner, line, not og snurrevad, samt tradisjonell låsetting av fisk berøres derfor ikke av forslaget om marint vern. Bruk av redskaper som berører bunnen, som reketråling, blir nå forbudt, jf. § 4 e) ii i forslaget til forskrift. Vi ber om at dette blir tatt opp til ny vurdering, og at eventuell fremtidig tråling etter reker i verneområdet blir tillatt. Under punkt ii. Bruk av redskaper som slepes under fiske og som kan berøre bunnen, bør det spesifiseres at dette ikke gjelder bruk av snurrevad og eventuelt reketrål.
- I forskriften om marint vern § 4 e) iii foreslås det at høsting av levende bløtdyr og pigghuder ikke skal tillates. Dette står ikke i forhold til verneformålet, og må tas ut fra forskriften. Det foreligger ikke kunnskap og

dokumentasjon som gir grunnlag for å innføre et generelt forbud om høsting/fiske av levende bløtdyr og pigghuder i hele verneområdet. Restriksjoner på høstemetoder (som skjellskrape), samt begrensninger i enkelte geografisk definerte områder, som for eksempel i fuglefredningsområder, må likevel kunne vurderes.

- I følge forslag til forskrift om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde i Ørland og Bjugn kommuner i Trøndelag § 3, blir det ikke tillatt med tiltak som etablering av ulike typer anlegg og plassering av konstruksjoner på bunnen. Dette innebærer at det ikke blir tillatt med noen form for akvakulturvirksomhet. Akvakulturanlegg vurderes til å kunne få negativ innvirkning på verneverdiene. Det marine verneområdet for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er ett av seks områder som er valgt ut for langtidsovervåking og forskning i marin verneplan. Med bakgrunn i dette, har vi ikke innvendinger til at det blir forbud om akvakulturvirksomhet i det foreslåtte marine verneområdet.
- I forskriften om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde foreslås det i § 3 b) at utsetting av organismer blir forbudt. Per i dag foregår det ikke slike aktiviteter innenfor det foreslåtte marine verneområdet. Eventuelle søknader om havbeite må vurderes etter verneforskriften § 6, jf. § 48 i naturmangfoldloven. Vi har ingen kommentarer til dette.
- Vi har ut i fra foreliggende kunnskap om formålet med marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden, tilrådingen fra arbeidsgruppa om ny regional høsteforskrift basert på kunnskap fra HI om kvaliteten på taren i området, historiske data om høstet kvantum i områdene, samt beregninger av tilgjengelige høstbare ressurser av tare i området, ikke innvendinger til forslaget om forbud av taretråling i det foreslåtte marine verneområdet.
- I følge forslag til verneforskrift § 4 e) i blir det ikke tillatt med høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Dette betyr at det i tillegg til forbud om taretråling også blir forbud om tangskjæring og høsting av marine planter. Det kan gis dispensasjon for høsting av tang og tare for grunneiere til eget bruk, jf. § 5 o). Fylkesmannen begrunner forbudet med at uttak av tang og tare er tiltak som kan endre økosystemet i sjøen og påvirke fuglelivet negativt i form av minkende næringstilgang. Vi har ikke merknader til dette.

Fiskeridirektoratet region Midt har ingen ytterligere innspill til høring av forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden.

Med hilsen

Kristin Skarbøvik
seksjonssjef

Astri Kristin Strøm
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Fylkesmannen i Trøndelag Postboks 2600 7734 STEINKJER

Kopi til:

Fiskarlaget Midt-Norge Postboks 1502 6025 ÅLESUND
Kystverket Midt-Norge Postboks 5471 0305 OSLO
Sjømat Norge Majorstua
Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus Postboks 7735 STEINKJER
2560

Fylkesmannen i Trøndelag
PB 2600
7734, Steinkjer

Trondheim, 28. august 2019

Dette brevet sendes på vegne av: Naturvernforbundet i Trøndelag og Norsk Ornitologisk Forening avdeling Trøndelag.

Uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet – Grandefjæra - Bjugn fjorden

Forslag om marint verneområde i Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugn fjorden ble sendt på høring 11.06.2019, med høringsfrist 13.09.2019.

Rådgivende utvalg for marin verneplan ga sin endelige tilrådning om totalt 36 områder i 2004, og seks av disse ligger i Trondheimsfjorden. Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugn fjorden er det siste av de seks områdene i Trondheimsfjorden som sendes på høring. Tre av disse er nå vernet (Tauterryggen, Gaulosen og Rødberget), og to ble oversendt fra Klima- og miljødirektoratet til KLD for endelig vedtak i juni 2016. FNF ser fram til at alle de seks områdene i Trondheimsfjorden blir vernet.

Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugn fjorden er et variert område med store gruntområder bestående av skjellsand og mudderbunn, og dypere partier med tareskoger og koraller. De varierte naturtypene i området har en viktig økologisk funksjon og gir grunnlag for et rikt og mangfoldig plante- og dyreliv. Dette gjør også området til et svært viktig leve- og næringsøksområde for fugl og fisk. På grunn av de store verneverdiene er også fire områder vernet tidligere som fuglefredningsområde og naturreservat, og tre av dem har status som RAMSAR-område.

Kommentarer til avgrensingen

Store arealer er allerede utbygd på Ørlandet og i Bjugn fjorden, og for å ta vare på mangfoldet og de store naturverdiene er det viktig å bevare helheten uten videre utbygging.

I alternativ 2 foreslås det å ta ut et areal vest for Kråkvåg og sør for Storfosna, der det bl.a. finnes stortare og skjellsand. FNF mener det er viktig at dette arealet inkluderes i verneområdet, og at vernet bør gjennomføres etter alternativ 1.

Bjugn fjorden er et viktig bløtbunnsområde, med bl.a. gode oppvekstområder for sjøørret. Sjøørreten er også viktig for elvemuslingen i indre deler av Bjugn fjorden og i vassdraget ved Botngård. Bjugn fjorden er allerede påvirket av utbygging, spesielt innerst i fjorden ved Botngård. I verneforslaget foreslås det å ta ut noen mindre områder i strandsonen langs fjorden. FNF mener det

Forum for
natur og friluftsliv
Trøndelag

Kjøpmannsgata 12, 7500 Stjørdal
trondelag@fnf-nett.no / 97726263
www.fnf-nett.no/sortrondelag
Org. nr.: 916627831

er svært viktig å vise hensyn spesielt til sjøørreten og elvemuslingen, at arealene som tas ut bør begrenses.

Kommentarer til forskriften

I forskriftens § 3 er det ikke lagt restriksjoner på motorferdsel. FNF er klar over at det er mye nødvendig skipstrafikk i området, og at det ikke er aktuelt å legge generelle begrensninger på motorferdsel til sjøs. Vi er også klar over at det ikke er begrensninger på motorferdsel i de eksisterende marine verneområdene. Likevel ønsker FNF å bemerke at man i det siste har blitt mer oppmerksom på uheldige konsekvenser av støy for dyrelivet i havet, og at det derfor bør kunne legges restriksjoner på motorferdselen eller hastigheten innenfor nærmere bestemte arealer.

Ifølge forskriftens § 4 a) er eksisterende bruk av militære skyte- og øvingsområder tillatt. Slik virksomhet kan spesielt skade korallforekomster. På s 44 i verneforslaget står det at «Forsvaret bør om mulig unngå å benytte områder med koraller til skytefelt. Det bør derfor være en tett dialog mellom Forsvaret og forvaltningsmyndigheten om hvilke områder innenfor det foreslåtte marine verneområdet som ikke bør benyttes ved bruk av skytefeltene». For å sikre en god dialog og unngå misforståelser, foreslår FNF at det tas inn i forskriften at det skal være en dialog mellom Forsvaret og forvaltningsmyndigheten om hvilke arealer som ikke bør benyttes ved bruk av skytefeltene.

Ifølge forskriftens § 8 skal det utarbeides en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, overvåking og skjøtsel av det marine verneområdet. På møte i referansegruppen ga både grunneiere og FNF uttrykk for at det er viktig at bruken beskrives i forvaltningsplanen, og at «bruk» må føyes til i § 8. Det er viktig at forvaltningsplanen inneholder retningslinjer for bruk, og at den gir konkrete beskrivelser av hvordan dispensasjonsbestemmelsene skal tolkes og brukes. For eksempel gjelder det legging av kabler, rydding og etablering av båtstø, mindre uttak av sand til eget bruk osv. Plan for bruk av områder vil gjøre det lettere for både grunneiere, andre brukere og forvaltningsmyndigheten å forholde seg til vernet på en rasjonell og god måte. FNF ber derfor om at om at «bruk» føyes til i § 8.

Konklusjon

Forum for natur og Friluftsliv i Trøndelag ber om at marint verneområde i Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugn fjorden blir opprettet etter avgrensingen i alternativ 1. I forskriften bør det legges til et krav om dialog mellom forsvaret og forvaltningsmyndigheten, om hvilke områder innenfor det foreslåtte marine verneområdet som ikke bør benyttes ved bruk av skytefeltene. Det bør også presiseres at forvaltningsplanen skal gi nærmere retningslinjer for bruk i tillegg til forvaltning, overvåking og skjøtsel.

Med hilsen

*Ingerid Angell-Petersen
Styremedlem
FNF Trøndelag*

*Marius Nilsen
Koordinator
FNF Trøndelag*

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr.: Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf.: 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen-

Vår ref: A.03.1aq

Deres ref:

Dato: 01.03.2020

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmtlpost@fylkesmannen.no

Høring - forslag til marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner Merknader

Det vises til forslag til marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner.

Fosen Naturvernforening ønsker å støtte opp om tiltak som bidrar til å verne om og ivareta ulike naturtyper på Fosen og ser positivt på å få over 200 km² vernet. Nødvendigheten av vern bare øker etter hvert som gjenværende naturområder minker og antall mennesker på kloden øker. Da er viktigheten av slike verneområder der naturen har førsteprioritet av stor betydning. Vi jobber for beskyttelse av et rikt biologisk mangfold, der både variasjon innen flora, fauna og ulike naturtyper blir ivaretatt på en god måte. Som samfunn og nasjon har vi her et viktig ansvar å ta, både på lokalt, regionalt og globalt nivå. En opprettelse av et marint verneområde i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandfjæra – Bjugnfjorden er et steg i riktig retning i så måte og vi ser fram til at området blir varig vernet.

Som del av [Aichimålene](#)¹ har Norge forpliktet seg til å verne bl.a. 10 prosent kyst- og havområder innen 2020 - spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester. I følge [Miljøstatus](#)² er per nå 3,1 % sjøareal i landet vernet. Dette vil si at Norge ligger etter planen vi har forpliktet oss til og at det haster å få vernet mer sjøareal. Derfor må vi vernet dette foreslåtte området så snart som råd er. Det er foreslått to alternativer og vi vil anbefale alternativ 1 med totalareal på ca. 224 km². Vi trenger alt areal vi kan få for å oppfylle våre forpliktelser.

I arbeidet videre med verneplanene er det viktig å huske på at vi med dette bestemmer oss for å sette naturen først i dette området. Da må vi ta konsekvensene av dette og sette klare begrensninger på hva vi mennesker kan gjøre i området. Dette er også presisert i Nml §39: «*I et verneområde i sjø må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet*».

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/2395e3d57fce400ab42e4aeb4417732c/t-1526.pdf>

² <https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/vernet-natur/>

I våre overskrifter henviser vi til kapittelnummer i “Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

5.3 Akvakultur

Det foreslås å forby havbruksaktiviteter i det foreslåtte marine verneområdet da det kan ha direkte negativ påvirkning på verneverdiene og dermed på funksjonen som referanseområde. I tillegg kan oppankring av anlegg gi direkte påvirkning/skade på sjøbunnen. Dette er bra!

Vil de foreslåtte verneforskriftene hindre dumping av avlusningsmiddel fra oppdrettsanlegg fra tiliggende områder? Dersom ikke, vil vi foreslå og spesifikt nevne dette i verneforskriftene. Dumping av lusemidler er problem³ og i “[Veileder for tømning av badebehandlingsvann fra brønnbåt tilsatt legemidler](#)” står det blant annet følgende: “For vernede områder må det vurderes om et utslipp vil være i strid med bestemmelser i den aktuelle verneforskriften”. Da er det viktig at verneforskriftene er tydelige på dette punktet.

5.5 Høsting av marine ressurser

I et verneområde skal en ta vare på naturen og balansen mellom artene og populasjonen av enkeltarter må opprettholdes. Vi er derfor skeptisk til kommersielt fiske i et marint verneområde. Ta f.eks. det forholdsvis nye fisket av leppefisk til bruk i oppdrettsnæringa. [Studier viser](#)⁴ her at det kan være til dels veldig store forskjeller i antall fisk mellom områder det fiskes i og områder der man ikke fisker. Studier tyder på at det nå kan være et fall i antall bergnebb på mellom 33 og 65 prosent på Sørlandet i områder der disse fiskes, sett i forhold til urørte reservat-områder. I tillegg er forskeren Gonzales ved UiA vel så bekymret for hva som skjer i det marine miljøet der leppefiskene er et betydelig innslag i næringskjeden og økosystemet i kystsonen. Et uttak i så stort omfang kan helt klart påvirke disse, sier Gonzales.

I perioder er det f.eks. i kommersiell fangst av rensefisk innen Rødberget marine verneområde – et forholdsvis lite verneområdet.

I følge [Havforskningsinstituttet](#)⁵ står det dårlig til med kysttorsken generelt, og fjordtorsken spesielt. Videre kan vi lese hos Havforskningsinstituttet at siden fjordtorsken beveger seg så lite, vil det oppstå lokale bestander inne de ulike fjordene og eggene blir værende i samme fjord. Etter mange generasjoner vil denne fisken være spesialtilpasset de lokale forholdene i sin fjord. Det at kysttorsken sliter må være et argument for at den også må få et vern i et verneområde.

Slike uttak det her snakkes om vil også påvirke verneområdets verdi som referanseområde for forskning og overvåkning ref. § 1 i de foreslåtte verneforskriftene.

Det er heller ikke nok f.eks. å forby kommersiell fangst av kun leppefisk og/eller torsk. Det er populært i dag, i morgen kan det være en helt annen art som vil bli hardt beskattet. Dette vil endre seg over tid, særlig nå når klimaendringene setter inn for fullt.

---

³ Se f.eks. <https://www.nrk.no/trondelag/fiskarlaget-krever-at-myndighetene-griper-inn-mot-ulovlig-dumping-av-lusemidler-1.14105125>

⁴ <https://forskning.no/universitetet-i-agder-hav-og-fiske-partner/forskere-kaller-leppefisken-for-et-ikke-baerekraftig-eksperiment/303648>

⁵ <https://forskning.no/partner-havforskningsinstituttet-havforskning/her-er-dei-norske-torskane/264061>

Et eksempel på en slik plutselig endring av hva som kan høstes kommersielt kan være høstinga av strandsnegl Statsnail AS bedriver. I følge [Fosna-Folket](https://www.fosna-folket.no)⁶ hadde bedriften plukket 53 tonn i 2017 per november 2017- de aller fleste fra Grandefjæra. Ser også av [Facebooksida](https://www.facebook.com/statsnail/)⁷ til firmaet at de plukker kråkeboller, albusnegl, hjerteskjell, knivskjell, sandskjell og teppeskjell. Dette er nok et argument for og ikke liste opp spesifikke arter en ikke kan høste kommersielt i verneforskriften, men heller si at all kommersiell høsting er forbudt. Eventuelt kan en nevne ved artsnavn de som skal være lov å drive fiske/fangst av.

Ved kommersiell fangst benyttes i dag omfattende fangstredskaper og det er effektivt. Når slik utstyr blir forlatt har det store konsekvenser – det blir stående og spøkelsesfiske over lengre tid og redskapen i seg selv forurenser – det er direkte forsøpling, inkludert plastforsøpling.

Et eksempel på dette er at sommeren 2019 (mai - august) stod det to lenker med krabbe/hummer-teiner uten tilsyn i Prestbukta i Rødberget marine verneområde. Disse viste seg å tilhøre det konkursrammede firmaet Norwegian Shellfish Company AS. Da den ene lenken på 30 stk. store teinene ble tatt opp medio august ble fangsten 70-100 krabber, to hummere, x antall kråkeboller m.m. sluppet fri. Men mange har nok dødd og blitt spist av nye som kom til i tiden fra mai til august.

På dette grunnlag foreslår vi at det i det nye marine verneområdet blir forbud mot all kommersiell høsting, fiske og fangst.

5.9 Jakt og fritidsfiske

Jakt: Ifølge verneforslaget jantes det lite per i dag i det foreslåtte marine verneområdet. I tillegg er det i noen av de overlappende fuglefredningsområdene og naturreservatene forbud mot jakt. Her kan det være lurt å legge inn et forbud mot all jakt i verneforskriftene til det nye verneområdet. Dette vil være lettere å forholde seg til for allmennheten (må ikke inn i x antall forskrifter for å finne ut hva som er lov). I tillegg kan de ytre forutsetningene endre seg slik at jakt på sjøfugl/fugl/sjøpattedyr blir omfattende. Det vil være lettere å legge inn et jaktforbud på et tidspunkt da det er lite jakt enn å vente til jakta blir et problem for både bestandene for det enkelte artene og at uttaket kan påvirke verneområdets verdi som referanseområde for forskning og overvåking ref. § 1 i de foreslåtte verneforskriftene. Så lenge sjøfuglene sliter må en kunne ha jaktforbud i et verneområde.

Motorferdsel: Det marine vernet vil ikke sette nye begrensninger for ferdsel med båt eller lignende fartøy (for eksempel vannskuter) i området sies det i forslaget til opprettelse av vern. Vi mener at det må inn begrensninger på motorferdsel i forskriftene.

Deler av det foreslåtte marine verneområdet overlapper med Grandefjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. Ser vi i de respektive forskriftene finner vi ingen begrensning på motorisert ferdsel til vanns.

Den 18. mai 2017 ble «Forskrift om bruk av vannscooter og lignende» opphevet og forbudet av bruk av vannscooter i alle verneområder ble plutselig borte. Vernet av våre verneområder

---

⁶ <https://www.fosna-folket.no/nyheter/2017/11/04/For-millioner-av-kroner-sender-de-tonnevis-av-strandsnegler-til-Frankrike-15548478.ece>

⁷ <https://www.facebook.com/statsnail/>

ble dermed svakere. Dette har vi nå mulighet til å rette opp i – sjøfuglene trenger all den hjelp de kan få.

Sjøfuglene sliter viser rødlista fra 2015 og i Vista Analyses rapport fra 2014 «[Evaluering av regelverket for bruk av vannscooter](#)⁸» sies det at litteratur-gjennomgangen viser at det er viktig å ha en buffer i form av en forbudssone for å skjerme sårbare arter og at den nå opphevede vannscooterforskriften sikret at vannscooter-virksomhet ikke virket negativt inn på truede arter og naturvernområder. I [NINA-rapport 1182 «Effekter av ferdsel og friluftsliv på natur»](#)⁹ sies det (s.58): «Vannscootere kan kjøres på grunne områder som følge av at de ikke har en propell som stikker ned i vannet. Dette medfører et stort potensial for forstyrrelser i vannmiljøer som tidligere ikke ble utsatt for nærgående båttrafikk. Kjøring i høy hastighet over slike gruntvannsområder vil gi fisk og andre vannlevende organismer en kort reaksjonstid og dermed begrensede muligheter til å unngå vannscooteren. Dette medfører en risiko for påkjørsel av fisk og andre dyr som lever på grunne områder og i overflata (Davenport & Davenport 2006).» Videre sies det at siden vannscootere skiller seg ut ved at man ved høye hastigheter kan bevege seg på grunnere vann, sammenlignet med andre farkoster, med det til følge at man kan komme nær bl.a. lokaliteter med hekkende fugler. Dette vil virke forstyrrende noe som går utover tiden fuglene har på næringsøk og føre til at de unngår optimale næringsområder. På side 59 i samme rapport sies det: «Sammenlignende studier (Rodgers & Schwikert 2002) av fluktatferd hos en rekke fuglearter når de ble oppsøkt av vannscootere og tradisjonelle motorbåter viste at vannscootere medførte størst fluktrespons. Årsaken ble antatt å være relatert til vannjetstrålas omfang, som har en stor vertikal og horisontal utbredelse ved fullt gasspådrag». Det sies også at ukontrollert aktivitet rundt 300 meter fra et viktig hekkeområde gjorde at kurtiserende ender flyktet. En viktig effekt av dette er nedsatt hekkesuksess og ungunstige forhold.

En må ha i tankene at enkelte vannscootermodeller kan ha toppfart på 70 knop eller 130 km/timen og at det som regel dreier seg om flere i følge. Ofte er det lek med kjøring i sammen område over tid.

At en vannscooter støyer mye finner en dokumentasjon for i [SFT-rapport 1714/2000](#)¹⁰ «Mulige tiltak for å redusere støy» der det sies: «Vannskutere (personlige vannfarkoster) gir et støynivå mer enn 5 dB høyere enn selv de største utenbordsmotorer. De opererer normalt nært land. En betydelig økning av antall ville ha store konsekvenser, i første rekke for badeplasser og rekreasjonsområder. Hver vannscooter er støymessig ekvivalent med 3 båter med 100 kW motor, og 10 båter med 7 kW motor»¹¹. Dette viser at vannscootere lager betydelig mer støy enn en motorbåt og rapport 94:21 fra Statens forurensingstilsyn¹² angir et influensområde 800-1500 meter for vannscootere.

[Nyere forskning fra januar 2020](#)¹³ viser at forstyrrelser forårsaket av fritidskjøring med småbåt kan være betydelig for mytende ærfugl. Ærfuglene viste tegn på at de ble forstyrret da båten var ca. 700 meter unna og at det til slutt flyktet med flaksende vinger ved en avstand til

⁸ https://vista-analyse.no/site/assets/files/5710/va-rapport_2014-9_evaluering_regelverk_for_vannscooter.pdf

⁹ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M419/M419.pdf>

¹⁰ <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/klif2/publikasjoner/luft/1714/ta1714.pdf> s.81

¹¹ 7 kW tilsvarer ca. 9 hestekrefter/hk, 100kW tilsvarer ca. 134 hk

¹² <http://www.miljodirektoratet.no/old/klif/publikasjoner/luft/1146/ta1146.pdf>

¹³ <https://www.nina.no/Aktuelt/Nyhetsartikkel/ArticleId/4920/-198-rfugl-blir-skremt-av-b-229-ter?fbclid=IwAR0P4gh-JPHKmz04hfH1WbKaTeRHaHzFKjNGle1EflzBxDHSHC9mWe1JEbQ>

båten på gjennomsnittlig 177 meter. Og til tross for at de mytene fuglene ikke kan fly, flyktet de gjennomsnittlig 771 meter fra sin opprinnelige posisjon.

For å sikre verneverdiene i det kommende marine verneområdet, må bruken av vannscooter forbys. I tillegg vil vi foreslå å innføre fartsbegrensninger for fritidsbåter og RIB. Dette vil gi fugler og dyr bedre levevilkår. I tillegg vil dette også komme den generelle fritidsbruken i området til gode. I et verneområde skal det være naturen som kommer i første rekke, ikke menneskene.

5.10 Friluftsliv, forskning og turisme

Turistfiske: Vi mener at det må forbys organisert turistfiske i verneområdet. Turistfiskerne tar opp betydelige mengder fisk, hovedsakelig torsk ifølge [en artikkel i Adresseavisen](#). Hvor stort omfanget av turistfisket er i det foreslåtte verneområdet vet vi ikke, men uansett er det viktig å være føre var her og sette en stopper for at turistfisket kan være med å sette f.eks. torskebestanden i området i fare. Kravene og kontrollen av turistfisket i dag er ikke bra og et verneområde må vernes fra slik påvirkning. Igjen kan slike uttak det her er snakk om kunne påvirke verneområdets verdi som referanseområde for forskning og overvåkning ref. § 1 i de foreslåtte verneforskriftene.

Det sies at det ikke vil bli satt begrensning på dykking og bruk av undervannsdroner. Det er spesielt koraller som kan ta skade av mye besøk av sportsdykkere men siden korallene i dette området ligger så dypt at de ikke er aktuell for sportsdykking, blir det ikke satt restriksjoner.

Kan teknologien endre seg her slik at både dykking og droner kan bli et problem i framtiden? Plutselig var doner på land et allemannseie og det ble et problem for flytrafikk, innsyn o.l. Det hadde kanskje vært en idé her å sette restriksjoner.

Annen forurensning

Vi har merket oss at det er funnet PFOS i alle bekkene som munner i Grandefjæra, noe som stammer fra flyplassaktiviteten. PFOS er faset ut i brannøvelsessammenheng og erstattet av et mindre toksisk middel av PFAS (bl.a. PFOA og 6:2FTS), men dette er også så farlig at det planlegges utfaset. PFOS brytes ikke ned i naturen, men akkumuleres i organismen og fører til biomagnifikasjon i næringskjeden. Kjente virkninger er dets skade for reproduksjonen og langtidsvirkninger i vannmiljø. PFOS er nå klart en verre fare for fuglene enn PCB.

Flere land i Europa og USA har en øvre grense for innhold i drikkevann på 100 ng/l. Høyeste innhold i Leirbekken, som renner ut i Grandefjæra, var 530 ng/l. Dette medfører en betydelig risiko for økosystemet i naturreservatet. I Leirbekken er det videre målt 1 900 ng 6:2 FTS/l og sum PFAS opp til 2 794 ng/l. Det er beskrevet at biota er prøvetatt i Grandefjæra, og det er påvist PFOS i samtlige prøver i tillegg til andre miljøgifter.

Dagens forskrift for Grandefjæra sier at «alt liv, inkludert sjøpattedyr, herunder deres hi, reir og egg er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse».

Sjøfuglbestanden er nå i fritt fall. Ærfuglbestanden er for eksempel nå nede på rundt 10% av 1980- nivået. Dette kan skyldes flere ting, men uten tvil er den økende forurensningen en hovedårsak. Her i Grandefjæra vil PFAS- nivået være særdeles skadelig for reproduksjonen for alle typer sjøfugl og andre livsformer i vannsøylen.

Utslipet fra avgasser fra flyaktivitet vil påføre lokalbefolkningen og naturen rundt basen en risiko. Utslippene fra avgasser blir fordelt over større områder til jord, vann og luft. Tungmetaller (bly, kadmium, kvikksølv osv.) og organiske miljøgifter i eksosen (dioksin, benzen, tolulen mv) er alle høypotente sykdomsfremkallende miljøgifter. Det er skissert puljer med 10 fly i 4 omganger som skal ta av fra rullebanen. Hvis en legger til grunn opp til ca. 3 000 l bensin for hvert fly ved avgang og 1 500 l for landing så vil en nærme seg 200 000 l bensin som svis av over nærområdet på en «god dag». Det er lokalbefolkningen, naturreservatene, jordbruksområdene osv. som må ta støytten. Ramsarområdene forurenses mer og mer. Miljøgiftenes evne til bioakkumulering og biomagnifikasjon er velkjent, og på lang sikt utgjør dette en betydelig fare for naturmangfoldet i Ramsarområdene.

Når det foreslåtte området omfattes av et marint vern må aktuelle forurensningskilder avdekkes og kontrolleres i hele verneområdet. Det kan være andre kilder til forurensning som vil påvirke verneverdiene negativt. I tillegg må sedimentprøver og biota prøvetas før en kan vurdere mulige tiltak for å rette på avvik. Overvåkningsprogram og tiltaksplan er nødvendig. I et marint verneområde må det være forholdsvis strenge utslippskrav for å ta vare på området på den aller beste måte.

Forurensning fra kampflyaktiviteten fører i tillegg til støyforurensning. Spesielt lavfrekvent støy vil gi vibrasjoner i grunnen i store deler av verneområdet, men også annen type støy vil påvirke verneverdiene direkte eller indirekte. Her kan støymålere være et nyttig hjelpemiddel.

Ser fram til at vernet er et faktum

Fosen Naturvernforening er glad for at verneprosessen for sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra – Bjugn fjorden nå er godt i gang og ser fram til at området blir vernet. Vi håper at resten av prosessen kan gå raskt unna siden Norge ligger lagt bak sine forpliktelser ifølge Aichimålene.

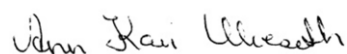
Vi har her pekt på en del områder der vi vil ha et strengere vern enn det forslaget inneholder. Ved et vern velger vi at naturen i området skal ha førsteprioritet og da må våre, det vil si menneskenes, ønsker komme i annen rekke. Men egentlig er dette å sette våre egne behov først – vi er avhengig av en velfungerende natur for å få mat, ren luft, rent vann i fremtiden.

Med hilsen

Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås

Ann Kari Ulveseth

Hørings svar Forslag om vern av Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden

Fra Gert J. Hovde Gabrielsen

Til fylkesmannen i Trøndelag

Jeg vil gi min støtte til alternativ 1 i forslag til verneplan. Dette blir riktig for vern av naturmangfoldet, korallrev, havbunn og rødlistede arter i ett sårbart område. Forslaget imøtekommer kravene i FNs konvensjon om biologisk mangfold.

Fra høringsbrevet kan vi lese;

Sitat: Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden er ett av 36 kandidatområder for marint vern, som ble utpekt i tilrådingene fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Klima- og miljødepartementet (den gang Miljøverndepartementet) i samråd med Nærings- og fiskeridepartementet (den gang Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. Utvalget ga sin endelige tilråding i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk natur langs kysten og skjærgården. Ved utvelgelsen ble særegenhet og representativitet sett i forhold til regioner og kyststrekninger vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking. På landsbasis er formålet med planen å ta vare på marine naturverdier og marine økosystemer. Områdene skal dekke variasjonsbredden i norsk marin natur. Utvalget delte områdene inn i 6 kategorier (poller, strømrrike lokaliteter, spesielle gruntvannsføremønstre, fjorder, åpne kystområder og transekter fra kyst til hav og sokkelområder). Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden tilhører kategori 3 – Spesielle gruntvannområder. Pr 01.06.2019 er 6 av de 36 områdene vernet som marine verneområder. “ sitat slutt.

Spesielle gruntvannområder er viktig å ta vare på også nasjonalt, området er truet til å miste enda flere rødlistede arter, noen arter er allerede borte fra området i nærheten. Vi anbefaler at den maritime sonen således blir vernet da økosystemet i området inneholder verdifulle undersjøisk havbunn med unike forhold. Ulike aktører er stadig på utkikk etter nye områder å etablere seg i, og eksisterende næringer ønsker økt utbygging, som igjen lett vil føre til økte utslippskvoter uten særlige hensyn ovenfor lokalbefolkning og miljøet. En mangedobling av havbruksnæringer synes uoppnåelig, for eksempel er ikke lakseoppdrett med dagens drift bærekraftig, der lakselus, sykdom, rømming og forurensning legger ytterligere press på området. Kommunen bør derfor ta innover seg og heller samarbeide og stille krav til næringa for å få til bærekraftig produksjon og resirkulering av avfall. Utvikling av verneområdet på riktig måte gir nye muligheter.

Sitat lov og byggesaksbehandling paragraf 3.1

«Planer skal bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler innenfor lovens virkeområde. Vedtatte planer skal være et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet.»

Sitat slutt;

Vern gjennom aktiv bruk gjør meg skeptisk, arealplaner revideres jevnt og justeres for å tilfredsstille næringslivets krav etter profitt, et varig vern er eneste garanti for at området kan brukes på riktig måte, med lovmessige krav som tilfredsstiller et sjeldent naturområde. Dette mener jeg vernet nettopp innbefatter, slik åpner det ikke for lokale endringer ved behov, kommende generasjoner skal også ha glede av våre naturområder slik er også FNs konvensjon om biologisk mangfold.

Fra høringsbrevet kap 5.1

Verneforskriften åpner for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres. Vernebestemmelsene er til hinder for at det kan gjøres vesentlige inngrep i området. For enkelte aktiviteter vil det derfor gjelde restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. For de fleste av dagens brukere av området vil vernet etter Fylkesmannens vurdering få liten eller ingen betydning. Friluftaktivitet i fjæresonen og på sjøen vil ikke være i strid med verneformålet. Ferdsel på sjø reguleres av sjøveisreglene, som er internasjonale regler, og som gjelder for alle som ferdes i båt.

Vernebestemmelsene kommer ikke i konflikt med disse reglene. Det foreslås ikke restriksjoner i verneforskriften for oppankring av båt, men det foreslås et forbud mot bruk av ankre på fastfortøyninger som kan forurense. Det foreslås også et forbud mot utslipp av urensset ballastvann i tilfelle dagens forskrift på utslipp av ballastvann skulle endres.

I henhold til § 5 i forskriften er det enkelte aktiviteter/tiltak en kan søke dispensasjon til. Gjennom søknadsbehandlingen vil forvaltningen sikre at miljøhensyn tas med i vurderingen av om tillatelser skal gis. Det kan også settes vilkår som skal sikre hensynet til miljøverdier dersom tillatelse gis. Eksempler på dette kan være oppsett av nye flytebrygger.

Sitat slutt;

Slik konvensjonell fiske er gjort i de senere år, rammes disse ikke av vernet, det gjør heller ikke turisme. Det er ren ønsketenkning at fiskerbonden skal igjen dukke opp i fremtiden slik det var langt tilbake i tid. Det beskjedne sesongfisket som foregår rammes ikke, det gjør heller ikke dispensasjoner for flytebrygger eller lignende utvidelser. Fylkesmannen konkluderer med dette at et marint vern vil gi positive effekter for naturmangfoldet i sjøen, samt dyrelivet som lever av organismer i sjøen. Et marint vern, med foreslått grense og verneforskrift, vil gi begrensninger for noen næringsaktører i området, men de fleste vil ikke merke noe forskjell. Et marint vern kan også få en positiv effekt for reiselivsbedrifter i kommunene, se kapittel 5.10.

Fra høringsbrevet;

Et marint vern vil ikke føre til noe ytterligere restriksjoner for dagens virksomheter til Forsvaret i området.

Sitat slutt;

Hensynet til Forsvaret ligger på omkringliggende boligområder og rekreasjonsmuligheter for personalet og i så henseende er en verneplan beste løsning framfor rullerende kommunale arealplaner som varierer over tid. Det må også nevnes at vernet vil være positivt for friluftslivet i området. Et vern vil hindre utbygginger som kan gjøre det vanskelig å ferdes i sjøen og i fjæra

I kapittelet **“Generelt om virkninger av vernet”** beskrives det grundig hvordan havbruk i dette området kan påvirke vernet negativt. Både bløtbunnen, tareskogen, ålegrassengene, korallene og dyrelivet vil påvirkes negativt av havbruk, og derfor står det tydelig “I henhold til formålet med det marine vernet vil det ikke bli tillatt med havbruksanlegg innenfor det marine verneområdet”

Til slutt vil jeg si at kommunen trenger stabilitet, slik allmenheten har krav på. Dette har vi sett etter stadig press fra næringsaktører, som allerede har lagt bånd på mange områder som brekstadbukta og bjugnfjorden med flere, hvor vadeområder for trekkfugl er borte. Vipe er allerede borte fra Ørlandet, og slik kan vi ikke ha det, det er svært viktig at området derfor vernes slik at det som er igjen av rødlistede fuglearter kan bevares gjennom ett aktivt vern som følges tett opp. Beskyttelse av korallrev er også udiskutabelt, å påføre det marine området for enda mer avfall og sykdommer er uforsvarlig, når kommunen har brukt så mye penger og økonomien er på skakke så kan ikke den politiske strategien være å redde oss inn ved å rasere havområdet.

Vi lever i en tid der vi har en naturkrise og naturmangfoldet står under press. Nedbygging av areal er den største trusselen mot fungerende biotoper, og vår oppgave skal være å levere videre en natur i bedre tilstand enn hva vi fikk. Fylkesmannen beskriver godt hvorfor havbruk ikke er økologisk bærekraftig i dette området.

Fylkesmannen i Trøndelag,
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmlpost@fylkesmannen.no

Deres ref:2018/1469

Vår ref: 19/01480-2

Bergen, 01.11.2019

Arkivnr:

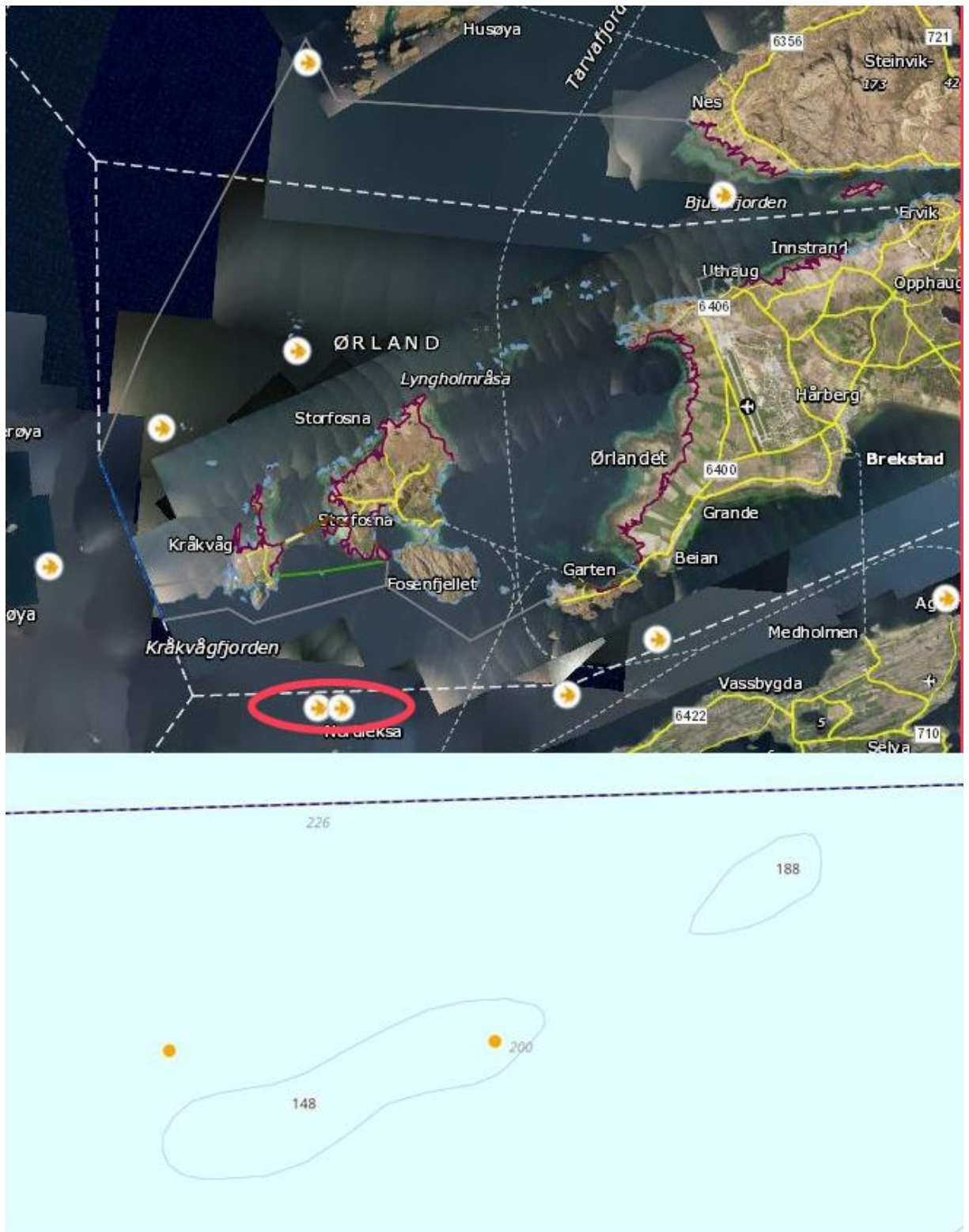
Løpenr:

RÅD - MILJØ OG BIOLOGISK MANGFOLD - HØRINGSUTTALELSE – Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

Vi viser til brev av 11.06.2019 hvor Fylkesmannen i Trøndelag ber om innspill i forbindelse med forslag til vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

Det foreslåtte området er et kystområde som inneholder mange ulike naturtyper fra grunne kystområder, via bratte fjellsider til dype bunner. Her finnes nasjonalt viktige grunnvannsområder med store sammenhengende områder med mudderbunn, løsliggende kalkalger, større tareskogsforekomster som ikke er høstet i vesentlig grad og ålegressenger. I dypere områder er det nylige funn av levende koraller og bunntypekartlegging viser at det er mulige områder med mer korallbunn. Området overlapper med en rekke eksisterende verneområder som er viktige fødeområder for sjøfugl. Havforskningsinstituttet mener det er gode faglige argumenter for å opprette ett marint verneområde her.

Havforskningsinstituttet mener at det er fornuftig å flytte grensen for verneområdet mot vest, slik det er foreslått, slik at dypere områder med koraller omfattes av vernet. Vi mener videre at det hadde vært naturlig å vurdere en alternativ avgrensing mot sør, slik at grensen for verneområdet ble trukket 3-4 km lenger sør for å også omfatte det store korallrevet ved Nord-Leksa. Nord-Leksa revet er et velutviklet rev, der den ene delen av revet har heldekkende korall-lober i ett 500 x 200 meter stort område. Dette er ett av de best studerte korallrevene i landet, så i tillegg til at man verner revet ville man få et meget godt referanseområde for forskning. Se vedlagt kart for Nordlekse revet.

Havforskningsinstituttet deltok i arbeidet med forslaget til nasjonal marin verneplan. I dette arbeidet ble det vektlagt å ta vare på et representativt utvalg av marin natur for fremtiden. Ikke bare verne for å bevare, men også verne for å ha relativt upåvirkede områder som kan brukes som referanse for forskning og overvåkning. Relativt upåvirkede områder som referanser er viktigere enn noensinne, ikke minst siden den menneskelige påvirkningen stadig øker både i havet og langs kysten, men også siden vi forventer globale endringer i havklima og havkjemi.

Utvelgelsen av de aktuelle områdene er blant annet basert på spesifikke opplysninger om fauna og flora i områdene, men også generell kunnskap om hvordan det biologiske mangfoldet varierer med for eksempel topografi, strømforhold og dyp. Vi vil minne om at utvalget for endelig tilråding fremhevet at anbefalingene i stor grad representerer en liberal tilnærming til bruk, særlig med tanke på utnyttelsen av naturlige bestander, men påpeker også at for å sikre verneverdiene er det nødvendig med klare retningslinjer for bruk, overvåkning av naturtilstanden og kontroll med at bestemmelsene følges. Utvalget anbefalte også at det gjennomføres grundig kartlegging av de enkelte områdene så snart som mulig etter vedtak om beskyttelse. Dette er viktig i en større sammenheng med tanke på overvåkning av eventuelle endringer i fauna og flora og en analyse av påvirkningsfaktorer.

Verneplanen for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde vil gi et sterkt vern av naturmangfoldet i området. Vi vil imidlertid påpeke at verneforskriften, slik den er formulert i dag, gir et relativt svakt vern av sårbare naturtyper mot forsvarets aktiviteter. Det er derfor viktig at slike naturtyper kartlegges, særlig i dypere områder, og at det formidles informasjon til forsvaret hvilke områder der man bør unngå skyting og sprenging. Dersom det gjennom en slik kartlegging avdekkes viktige områder med koraller og andre sårbare naturtyper, bør forskriften åpne for at disse kan defineres som områder med særskilt vern der ingen ødeleggende aktivitet er tillat. Konsekvensene av vernet slik det er foreslått vil trolig være små, da området er lite og det i dag er lite aktivitet som vil bli berørt.

Vennlig hilsen

Geir Huse
Forskningsdirektør

Jan Atle Knutsen
Programleder

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift. Innholdet er godkjent faglig gjennom prosess for rådgivning

Helge Berre

Uthaugsveien 157

7130 BREKSTAD

28.02.2020

Høring Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

Høringsuttalelse fra eier av eiendommen 170/2.

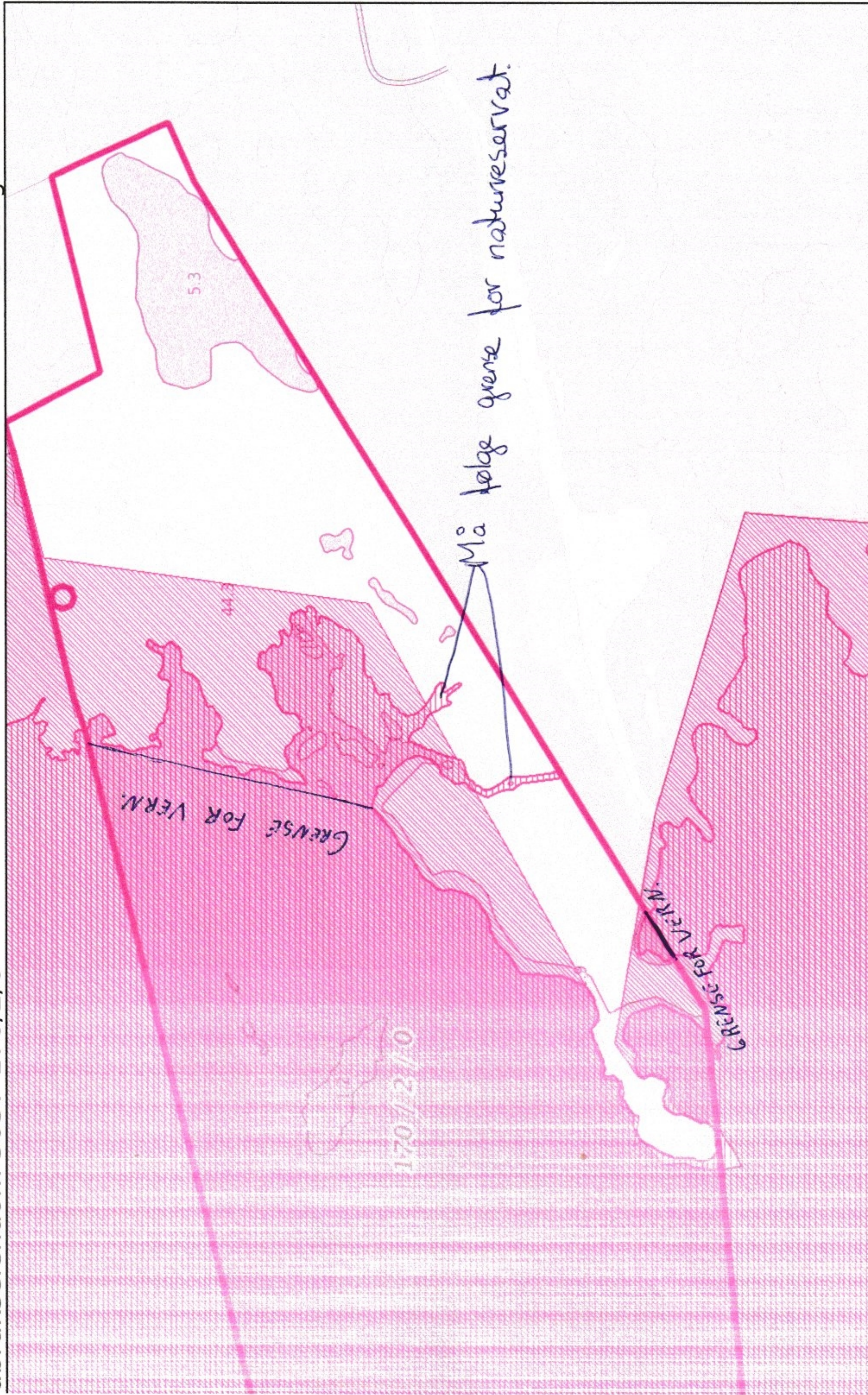
Primært ønskes ikke vern i område.

Hvis område blir vernet ønskes det at grensene for verneområde justeres.

Grensa for vern går hvor beskrevet i medsendt kart. Hvis ikke forslaget til grensejustering innvilges, må grensene til marint verneområde følge dagens grenser til naturreservatet. Se kart.

Mvh

Helge Berre

Målestokk 1:2500 ved A4 liggende utskrift

MOTTATT

18/12/28

19.08.2019

Nesveien 394. Oksvoll.

Engsnes 14/08- 2019.

FYLKESMANN I TRØNDELAG,
Postboks 2600.

Saksbehandler Carina Ulsund.

Høring marint område Engsnes, Nes. Bjugn fjoden.

Gnr. 11 bnr. 2 i Bjugn kommune uttalelser til marinet verne område.

Forslaget ses på som positivt.

Skal her informere om Engsnes 11/2 tidligere bruk og også delvis nå.

Engsnes har 2 laksnont(kilnot) plasser innenfor marbakken som er blitt drevet (ikke siste åra) men ønskes fremdeles anledning til bruk.

Sand fra fjæra har tidligere vært brukt til vedlikehold vei og gårdsplass. Dette ønskes det fortsatt anledning til

Engsnes 11/2 har båtstø og en felles(bruksrett til flere på Engsnes område), båtstø . Vedlikehold av disse brukes materialer fra fjæra etc.

Engsnes 11/2 har tidligere hatt nøst ved fjæra som ønskes gjenoppbygd.(Ovenfor normal flo).

Vanlig vedlikehold av fjæra til badeliv etc må være fortsatt tillat

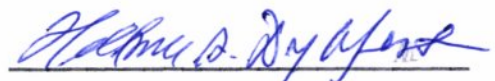
Åkerstein har og blir fortsatt plassert i fjæra.

Fjærastein har og blir fortsatt plkket av f. barn. Også pyntesteiner. Steiner som også kan slipes.

Har ønske om(utkikstårn) til fuglelivet enten fast eller mobilt. Området ligger værhart til men et fint område for fuglene med også ferskvanns bekks utløp der.

Har sakt NEI til Statsnail AS,s høsting av strandsneigler på Engsnes 11/2,s område.

Nesv 394. 7165 Oksvoll.

Helmer A. Dybfest.

Lysøysundet, 12. september 2019

Fylkesmannen i Trøndelag   fmtlpost@fylkesmannen.no
Postboks 2600, 7734 Steinkjer,

Deres ref: 2018/1469 datert 11.06.2019

Høringsuttalelse: Forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden Frist for svar 13. september 2019

Bakgrunn:

I forbindelse med planlagt behandling i Fylkesutvalget av saken om nytt akvakulturanlegg (heretter: laksefarm) på Lønngrunn ved Asen fyr i Bjugn kommune, fremmet Arbeiderpartiet på vegne av Bjugn kommune forslag om utsettelse av saken. Utsettelsesandmodningen ble akseptert. Det er ikke berammet ny dato for behandling av saken i Fylkesutvalget.

Begrunnelsen for utsettelsesandmodningen, var at «Bjugn ønsket å se saken i forbindelse med Marin Verneplan (for områdene i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden)». Mer informasjon er ikke kommet ut. Men Bjugn/Ørland har fått utsettelse med å besvare denne høringen til 1. mars 2020.

Kort om MOWI sin søknad om ny laksefarm på Lønngrunn:

- Lønngrunn og området langs Vågsøya med Asen fyr er den beste fiskeklassen i området utenfor Lysøysundet.
- Området er et høyt skattet og mye benyttet rekreasjonsområde for båtfolk fra Uthaug i sør til Stokksund i nord.
- Artsmangfold over og under vann er godt kjent av Fylkesmannen og blir ikke repetert av oss i denne høringsuttalelsen.
- Det er stor motstand mot den omsøkte laksefarmen på Lønngrunn. En underskriftskampanje i august 2018 har 514 underskrifter og kan sees her: https://www.skrivunder.net/nei_til_laksefarm_pa_lonnagrunn_ved_asen_fyr Fordeling av underskriftene på kommuner finnes i vedlegg.
- Fylkesmannen har 3 – TRE – ganger i løpet av 2018 frarådet plasseringen på Lønngrunn.
- Området ved Asen fyr og Lønngrunn har vital betydning for fisketurismen som utvikles av flere som driver hytteutleie i Lysøysundet, Lysøya, Olden og Bakkan-Wahl. En bevaring av området fritt for «oppdrettsindustri» er særdeles viktig.

- Det er fra før tre store laksefarmen i området: Persflua som ligger 2km innenfor Lønngrunn og Krabbholmene 1 og 2 som ligger mot nordøst og i Åfjord kommune.
- Persflua ligger på grensa mellom Bjugn og Åfjord kommune og Lønngrunn i Bjugn men knapt 100 meter vest for kommunegrensa til Åfjord. Se vedlagt kartbilde.

- Alle eksisterende laksefarmer ligger i vandringsveien for villaksen ut fra/inn til den nasjonale laksefjorden Åfjorden hvor tilstanden i elvene er «svært dårlig». Asenfjorden derimot var et av de tettest besatte områder med kilenøter. Den hadde i sin til opp til 16 kilenøter i drift, hvilket beviser at laksen vandrer inn – og dermed sannsynligvis også ut – den veien. Vi kan underbygge dette med at hovedstrømretningene går ca langs kommunegrensa ut/inn Lauvøyfjorden. Smolt følger strømmen ut når sjøen faller og lakselus fra Persflua bringes med strømmen inn når sjøen flør. Og dermed møtes de et eller annet sted. (Dette er forhold diskutert med flere lokale fiskere.)
- Det er noe mindre lakselusfare/påvirkning fra anleggene ved Krabbholmen.

På denne bakgrunn er det av vital betydning å unngå at det blir plassert flere laksefarmer i området generelt. Og spesielt ikke på Lønngrunn ved Asen fyr.

Ny Kystzoneplaner for kommunene Bjugn – Leka:

Vi har også sendt inn et forslag om «Havbruksfri sone utenfor Lysøysundet i ny Kystzoneplan». Det arbeidet skjer i regi av Namdal regionsråd og er i startfasen. Gruppen bak «Havbruksfri sone» teller 62 medlemmer og har egen internettside for underskrifter her: <https://minsak.no/sak/1757> med 44 navn. Resten har meldt seg inn på FaceBook. Forslaget følger vedlagt til orientering.

Kommunenes arealplanlegging:

Åfjord kommune har i sin nylige revisjon av arealplan tatt delvis hensyn til krav om «Havbruksfri sone» og følger opp Fylkesmannens anbefalinger om NFFF for området vest for Lauvøya og sørvestover bort til kommunegrensa mot Bjugn og begrenset av de to farledene. Hvis vi oppfatter riktig, så omfattes da hele skjærgården utenfor Lysøysundet som ligger i Åfjord kommune.

I høringsuttalelse til revisjon av arealplan for Bjugn kommune har Fylkesmannen uttalt at området utenfor Åfjordsstraumen og Lauvøyfjorden skal være NFFF. Videre sier han også at områdene utenfor Lysøya og utenfor Skjørøya bør vurderes tilsvarende (for NFFF). I sin behandling av arealplan har Bjugn utsatt behandling av arealer i sjøen til etter sammenslåing med Ørland kommune 1. jan 2020.

Dersom man ser dette i sammenheng på kartet, er det KUN selve Asenfjorden og fliken der laksefarmen på Persflua på Bjugnsiden som IKKE er anbefalt som NFFF fra enten Fylkesmannen, Åfjord kommune eller oss.

Det blir da nærliggende å be om at området utvides til også å omfatte Asen-øyene og Asenfjorden til ett område. Natur og miljø over/under vann er ikke styrt av kommunegrenser eller farleder.

(Må referere til Thor Heyerdahl: «Grenser har jeg aldri sett, men jeg vet de finnes i hodet til en del mennesker!»)

Forslag om vern som del av Marin Verneplan:

Fra før er Melstein og Bingsholmråsa fredet.

Natur og artsmangfold i den ovenfor omtalte skjærgården utenfor Lysøysundet og Asen-øyene, er ikke vesentlig forskjellig sett fra vårt synspunkt som brukere. Vi

ferdes både omkring Melstein og omkring Lauvøya ut/inn Bingsholmråsa.

Så vårt forslag er at Asen-øyene, Asenfjorden innover til Vellersund og skjærgården med utsiden av Skjørøya og Lysøya samt Lauvøyfjorden tas inn i Marin Verneplan når den skal behandles.

Å få dette området inn i Maritim Verneplan anser vi som god løsning. Det er nok begrunnelser mht natur og miljø og artsmangfold samt villaksens vandringsvei. Selv om vi får til «Havbruksfri sone» i Kystsoneplan og får godkjent NFFF-sone i arealplaner, viser erfaringer at de endres av kommunepolitikere uten vesentlig hensyntagen til lokalbefolkningens innsigelser eller Fylkesmannens råd. Og når det kommer til dispensasjonssøknader for å plassere laksefarmer og blåskjellanlegg, feies alle innsigelser fra lokalbefolkning og naturvernorganisasjoner tilside. Da er det kommunens «skjønn og helhetsvurdering» som gjelder og de trumfer som kjent det meste av lover og fagråd.

Nå vet vi ikke hva AP med ordfører Undertun har tenkt å gjøre, men dersom det er «politisk hesthandel» som går på en eller annen bytting knyttet til Maritim Verneplan for å få gjennom vedtak om laksefarm på Lønngrunn, er vi MEGET betenkt. Både med hensyn til omfanget av politisk manipulering men mest at laksefarm på Lønngrunn vil være tragedie for lokalsamfunnet Lysøysundet og ødelegge det vi er gladest i her ute i skjærgården!

Med vennlig hilsen

Knut Hellesvik m.fl. Fritidsfiskere

Epost: knhelles@online.no tlf: 90892607

for gruppene:

- Lønnagrunns venner (NEI til laksefarm på Lønngrunn ved Asen fyr)
- Havbruksfri sone utenfor Lysøysundet i ny Kystsoneplan.

PS:

AP-ordfører Undertun i Bjugn kommune forsøker å bagatellisere underskriftskampanjen og motviljen mot laksefarmen. Det må han selvsagt få lov til, men en indikasjon på vesentlig motstand finnes også nylig avhold kommunevalg.

Lysøysundet ligger i Fagerenget krets som tradisjonelt har vært en stor AP-bastion:

Hvis vi sammenligner kretsens stemmer til AP og endringer fra 2015, blir lokalvalget interessant:

Krets.	%2015.	%2019	Endring
Botngård.	40	52.9	+12.9%
Oksvoll.	33	46.2	+13.2%
Sandnes.	39.3	50	+10.7%
Fagerenget.	48.3	51	+ 2.7%

Fagerenget har en LITEN økning på 2.7%, mens de andre kretsene øker med solide 10-13%.² Det er signifikant forskjell! Fagerenget burde ligget på 60-61%. Så vår lokale misnøye med Undertun og forslaget om laksefarm på Lønngrunn har kanskje gjort utslag?

DS

KYSTVERKET

Midt-Norge

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Dykkar ref.:
2018/1469

Vår ref.:
2017/2945-9

Arkiv nr.:

Saksbehandlar:
Tormod Hjørungnes Engen

Dato:
09.09.2019

Fråsegn - Høyring på framlegg til marin verneplan for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Trøndelag fylke

Viser til dykkar høyringsbrev datert 11.06.2019 om framlegg til ovannemnde marine verneplan.

Kystverket er ein nasjonal etat knytt til Samferdselsdepartementet med fagleg ansvar for kystforvaltning og sjøverts ferdsle. Kystverket skal gjennom handsaming av planar og tiltak ta vare på føremålet med Lov om havner og farvann av 17. april 2009 nr 19 mm. Føremålet med lova er å sørge for trygg ferdsle, framkomeleg farvatn og ei best mogleg planlegging, utbygging og drift av hamner og farleier.

Vår vurdering

Verneplanområdet omfattar farvatnet vest om Ørlandet, mellom Trondheimsleia og Bjugnfjorden som er og har vore hovudlei for kysttrafikken gjennom alle tider. Merking og utvikling av kystleiene er eit kontinuerlig arbeid som føl i kjølvatnet av trafikkutviklinga og det auka presset på havromet frå andre brukarføremål og næringar. Arbeidet med leiene har som føremål å trygge ferdsle, betre segling- og navigasjonstilhøva og førebygge ulukker med alvorlege konsekvensar for personell, materiell og miljø. Kystverket sitt arbeid med trygging av leiene er tufta på behov og innspel frå dei sjøfarande og andre brukarar av farvatna ogulukkesstatistikken frå dei einskilde leier.

For strekket mellom Nebbtaren og Kjeungskjæret har Kystverket planlagt og prosjektert eit strekningsvis farleitiltak som i hovudsak går ut på å mudre eller sprengje vekk 5 grunner ned til djupne 11,3 meter, og i tillegg etablere ulike navigasjons installasjonar. Nebbtaren/Kjeungskjæret som eitt av mange strekningsvise farleitiltak langs Norges kyst vil no i haust måtte vurderast i samband med utarbeiding av komande NTP 2022 – 2033.

Det er ikkje sikkert at dette strekningsvise tiltaket vinn fram i prioriteringane ut frå kost/nytte vurderingar og kan hende eit reduserert og modifisert alternativ vil kunne nå opp i konkurransen om samferdslemiddla. Uavhengig av utfallet til neste NTP vil behovet for tiltaka i hovudleia Nebbtaren/Kjeungsskjæra fortsatt vere tilstades og vil ligge i Kystverkets tiltaksportofølje for evt. framtidig realisering.

Regionkontor Midt-Norge

Sentral postadresse: Kystverket
Postboks 1502
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no

For besøksadresse se www.kystverket.no

Bankgiro: 7694 05 06766

Org.nr.: NO 874 783 242

Vi ber om at brev, sakskorrespondanse og e-post vert adressert til Kystverket, ikkje til avdeling eller enkeltperson

Slik vi ser det vil det strekningsvise farleiltaket for Nebbtaren/Kjeungskjæret heilt klart vere i direkte konflikt- og ikkje einleg med verneføremålet i den komande marine verneplanen.

Medan Kystverket sitt øvrige arbeid på eksisterande og evt nye navigasjonsinstallasjonar er teke høgde for i «unntaka frå vernebestemmelsene» og i dei «spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene» vert det lagt opp til at farleiltak av Nebbtaren/Kjeungskjæret sin karakter skal vurderast opp mot dispensasjonsparagraf 48 i naturmangfoldlova.

Paragrafen gir opning for dispensasjon om tiltaket ikkje strir mot verneføremålet eller om verdien av tryggleik og vesentlege samfunnsinteresser overstig verneverdiane. Slik vi forstår det er § 48 meint å brukast på uføresette ting og ikkje om forhold som allereie er kjent under utarbeiding av verneplanen.

For at Kystverket for framtida skal kunne vite om farleiltaket let seg gjennomføre og derav legge ressursar i vidare planlegging, prosjektering og prioritering, lyt verneplanen anten utelate dei gjeldande grunnene frå planområdet eller gje opning for eit slikt farleiltak i vernebestemmelsene.

I tillegg må samferdsletiltaket sin verdi for samfunn og tryggleik i forarbeidet til verneplanen verte utgreidd, teke stilling til og vurdert opp mot verneverdiane i verneplanen og konklusjonane følgje dokumenta som beslutningsgrunnlag for verneplanvedtaket i Stortinget, samt fungere som grunnlagsmaterialet i ein evt framtidig dispensasjonssak etter § 48 i naturmangfoldlova.

Med helsing

Harald Tronstad
regiondirektør

Tormod Hjørungnes Engen
rådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Trøndelag fylkeskommune	Fylkets hus, Postboks 2560	7735	STEINKJER
Ørland kommune	Postboks 401	7129	BREKSTAD
Bjugn kommune	Alf Nebbs gate 2	7160	BJUGN
Statens vegvesen Region midt	Fylkeshuset	6404	MOLDE

Fra: Olsen, Stian[Stian.Olsen@nif.idrett.no]

Sendt: 15. aug 2019 13:49:53

Til: FMTL Postmottak

Tittel: Viser til brev 2018/1469 - Forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra- Bjugnfjorden

---

Hei!

Viser til brev 2018/1469 - Forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra- Bjugnfjorden

Norges Dykkeforbund har mottatt forslaget til verneområde og har undersøkt hvordan forslaget berører dykkerklubbene i området. Begge klubbene er positive til vern i det omfanget som er foreslått og på måter som ikke berører normalt utførelse av våre idretter, fridykking, apparatdykking og apnea.

Dykking og snorkling er viktige idrettstilbud i området med en spesielt stor appell hos unge utøvere og slik verneforslaget er beskrevet vil ikke utførelsen av disse bli påvirket negativt. Vi gjør oppmerksom på at vi generelt er opptatt av at det å oppleve naturen gir høyere interesse for vern. Utforming av verneplaner må derfor gjøres på en sån måte at muligheten for sporløs ferdsel i naturen i verneområdet ikke innskrenkes.

NDF ønsker med dette å støtte forslaget til verneplan.

Med vennlig hilsen

Sigurd Paulsen (sign)
President
Norges Dykkeforbund

Stian Olsen (sign)
Generalsekretær
Norges Dykkeforbund
21029744
www.ndf.no
[NDF-brosjyre](#)

Fra: Dagestad, Sindre <sidag@fylkesmannen.no>

Sendt: mandag 17. juni 2019 11:35

Til: Ørland kommune <postmottak@orland.kommune.no>; Bjugn kommune <postmottak@bjugn.kommune.no>; Sør-Trøndelag fylkeskommune <postmottak@stfk.no>; wwf@wwf.no; sortrondelag@naturvern.no; sortrondelag@fnf-nett.no; post@norgeskystfiskarlag.no; tigergutn@gmail.com; info@nu.no; nof@birdlife.no; postmottak@bio.ntnu.no; post@vm.ntnu.no; post@tt.no; firmapost@nina.no; sabima@sabima.no; midtnorge@fiskarlaget.no; nve@nve.no; ngu@ngu.no; postmottak@sjofartsdir.no; post@kartverket.no; post@frifo.no; niva@niva.no; samediggi@samediggi.no; Seilforbundet <Seilforbundet@nif.idrett.no>; fakturamottak@imr.no; Norges Dykkeforbund <NorgesDykkeforbund@nif.idrett.no>; post@kystverket.no; post@smabrukerlaget.no; nmf@nmf.no; postmottak@artsdatabanken.no; bondelaget@bondelaget.no; post@nhoreiseliv.no; knuta.hjelt@sjomatnorge.no; mosteras@online.no; bg@grontvedt.no; post.norway@fmc.com; post@avinor.no; postmottak@caa.no; info@statkraft.com; firmapost@statnett.no; sortrondelag@politiet.no; firmapost@sjomatnorge.no; post@bjugnnf.no; info@orland-naringsforum.no; harald.kolven@stfk.no; postmottak@fiskeridir.no; post@nibio.no; post@nmbu.no; post@uib.no; postmottak@uit.no; post.trondelag@politiet.no

Emne: Melding fra Fylkesmannen

Vår ref 2018/1469

For spørsmål, vennligst send mail til fmlpost@fylkesmannen.no.

Med vennlig hilsen

Fylkesmannen i Trøndelag

Trøndelagen fylkesmann

Telefon: 73 19 92 01

E-post: sidag@fylkesmannen.no

Web: www.fylkesmannen.no/tl

Fylkesmannen i Trøndelag
Att. Carina Ulsund
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Svar på forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Vi viser til telefonsamtale med Carina Ulsund 26. februar angående innsendelse av svar på høringen etter fristen 1. mars.

NTNU Vitenskapsmuseet støtter forslaget til opprettelse av et marint verneområde. Grunnlaget for forslaget er gitt med bakgrunn i en plan for foreslåtte verneområder fra Rådgivende utvalg for marine verneområder. Forslaget Fylkesmannen har presentert er et godt og gjennomarbeidet høringsdokument. Opprettelsen av verneområdet etter forslaget er i tråd med Naturmangfoldloven og Norges internasjonale forpliktelser for å ta vare på marine naturverdier. Samt allerede eksisterende internasjonale forpliktelser som vil ligge innenfor det nye området.

Det beskrevne verneformålet følger det helt grunnleggende Rådgivende utvalg for marine verneområder bygde sine forslag på, representative områder med varierte naturtyper som også kan tjene som referanseområder for forskning og overvåking. Det foreslåtte område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden har stor variasjon og representerer en rekke habitater og naturtyper som hver for seg, og ikke minst samlet sett, har store naturverdier. Det er nettopp variasjonen innenfor området som gjør det spesielt verdifullt. Variasjonen innenfor et relativt sett lite område gjør det særegent i nasjonal målestokk. Naturvariasjonen er gjort rede for på en god måte i kapittel 3 i høringsdokumentet.

Verneformålet har en presis formulering (s. 30 i høringsdokumentet) som tar inn i seg grunnlaget for at de varierte naturtypene dekkes gjennom omfanget av overflaten, vannsøylen og sjøbunnen.

Høringsdokumentet legger frem to alternative forslag til avgrensning av verneområdet. Vi støtter forslaget til alternativ 2. Alternativ 2 omfatter et større område sør i Kråkvågsvaet og vil bidra til å sikre en uforstyrret vanngjennomstrømming gjennom vaet, som også omfatter et eksisterende Ramsarområde. Alternativ 2 vil også inkludere det svært bratte terrenget vest for Kråkøya, et terreng som ikke er representert andre steder i det foreslåtte verneområdet. Med alternativ 1 vil denne type naturområde falle bort.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 TRONDHEIM	E-post: postmottak@museum.ntnu.no	Erlings Skakkes gate 47 B	+47 73 59 22 80	Torkild Bakken
	http://www.ntnu.no		Telefaks +47	Tlf: +47 73592382

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandlende enhet ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

Forslaget til verneplan omfatter sjøbunnen fra 2 m dyp, med noen beskrevne unntak der grensen går ved midlere høyvann. Vi mener avgrensingen burde være omvendt, at grensen går ved midlere høyvann, med beskrevne unntak der den går fra 2 m dyp. Innenfor det foreslåtte området er det mange verdifulle naturområder som ligger helt grunt. Samtidig vil sonen mellom midlere høyvann og 2 m dyp, virke som en buffer mot de naturtypene som ligger helt grunt, som tareskogen, ålegress og ruglbunn.

Vi har ingen anmerkninger til de unntakene Fylkesmannen foreslår som unntak i tilknytning til land der det er store næringsinteresser.

I kapittel 2.3 beskriver forslaget følger av marint verneområde med tanke på uttak av ressurser. Det er viktig å presisere og inkludere i forskrift de strengere presiseringene som er foreslått. Uttak av f.eks. grus og sand må være regulert slik det foreslås, kun til eget bruk etter søknad for å sikre at forvaltningsmyndigheten kan føre kontroll. Det samme gjelder høsting av "tang, tare og marine planter". Samt den generelle dyrelivsfredningen, der det presiseres at bløtdyr og pigghuder er dyr. En presisering som kan være nødvendig å ha med, men det kan ikke dermed ekskludere alle andre virvelløse dyr.

I kapittel 5.5 beskrives verneplanens betydning for høsting av marine ressurser. Her er det tydelig at taretråling innenfor verneområdet ikke er akseptabelt. Vi støtter dette. Taretråling er ikke forenlig med verneformålet, da det endrer dynamikken i økosystemet og økosystemets funksjon. Det er viktig å understreke Fylkesmannens intensjon i det som skrives her. Likeledes høsting av tang og tare og bløtdyr og pigghuder. Forslagets utforming setter viktige begrensinger, og de begrunnelsene som er gitt må ligge til grunn. Det diskuteres høsting av ulike arter og at andre arter kan komme til i fremtiden. Det skal ikke være noen grunn til å måtte nevne mange ulike organismegrupper for at det skal være omfattet av vernet. Forslag til forskrift §3b sier at dyrelivet er vernet. Da er det uomtvistelig det, også bløtdyr og pigghuder (§4e iii).

Forslag til forskrift gir generelle unntak fra vernebestemmelsen (§4). I §4 bokstav e, i, ii og iii gis unntak. Vi ber Fylkesmannen se på det pedagogiske i dette. Det å beskrive unntak fra unntaket bidrar til å gjøre teksten i forskriften uklar, hva er tillatt og hva er ikke tillatt?

Kulturminner under vann

Innenfor det foreslåtte marine verneområdet har NTNU Vitenskapsmuseet, som beskrevet i kap. 3.5, kjennskap til flere påviste kulturminner under vann som er fredet eller vernet av kulturminneloven, samt flere indikatorer på tilstedeværelsen av kulturminner under vann, uten kjente posisjoner. PRIMAT 4330 (prioritert marinarkeologisk område) er ikke lenger aktivt, så dette kan fjernes.

Verneområdet har generelt et forhøyet potensial for kulturminner under vann, blant annet på grunn av sentral beliggenhet i tilknytning til viktige seilingsleder, med stor maritim aktivitet gjennom historien, som beskrevet i kap. 3.5.

Høsting av marine ressurser, som beskrevet i kap. 5.5, er en aktivitet som utgjør stor fare for konflikt med kulturminner under vann. Taretråling og andre «bunnaktiviteter» er svært ødeleggende tiltak som ikke kontrolleres, og er generelt ikke ønsket. Eventuelle kulturminner under vann som kommer i

konflikt med slik aktivitet vil høyst sannsynlig gå tapt. Her er det sannsynligvis store mørketall. Det er viktig at dispensasjonssøknader vedrørende høsting av tang og tare til eget bruk (i likhet med alle andre tiltak i sjø og vassdrag) oversendes NTNU Vitenskapsmuseet, som fagmyndighet for kulturminner under vann, til vurdering i medhold av Lov om Kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 §§ 4 eller 14.

Med hilsen

Solveig Bakken
forsknings- og samlingssjef

Staale Normann
Senioringeniør, marinarkeolog

Torkild Bakken
førsteamanuensis, marinbiolog

I samsvar med fullmakt er dette dokumentet godkjent elektronisk og har derfor ingen fysisk signatur

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår dato: 12.09.2019
Vår ref.: 201704356-5
Arkiv: 323
Deres dato: 11.06.2019
Deres ref.: 2018/1469

Saksbehandler:
Seming Skau

Uttalelse til høring - Forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra - Bjugn fjorden

Det vises til brev datert 11.06.2019 om høring av forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra – Bjugn fjorden. Vi viser til også vår uttalelse datert 10.08.2017 om oppstart av verneprosessen.

I høringsdokumentet er det omtalt at det finnes sjøkabler i området ved Smeplasskjæret og mellom de bebodde øyene. I forslag til forskrift er standard bestemmelser om drift og vedlikehold av eksisterende sjøkabler og oppgradering eller fornyelse av disse omtalt. Vi har ingen merknader til disse bestemmelsene.

I vår uttalelse til oppstartsmeldingen ba vi om at Fosen Nett AS, som eier av kablene og områdekonsesjonær, burde få anledning til å uttale seg angående verneplanene. Fosen Nett har best kjennskap til både eksisterende distribusjonsnett og fremtidige planer for nettet. Vi kan ikke se at Fosen Nett er på høringslisten og vi ber om at de også bør få anledning til å uttale seg.

Med hilsen

Fredrik Arnesen
seksjonssjef

Seming Skau
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

FOSEN NETT AS
Olje- og energidepartementet

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Fra: Smedstad, Ingrid[ingrid.smedstad@ra.no]

Sendt: 21. jun 2019 15:36:31

Til: FMTL Postmottak

Kopi: 'postmottak@trondelagfylke.no'

Tittel: Marint verneområde - Høring av forslag om vern - Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden. Kulturminner

---

Vi viser til høring av forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden.

Fylkeskommunen er høringspart for kulturhistoriske interesser i slike saker. Vi viser derfor til

kulturminneforvaltningen i Trøndelag fylkeskommune.

Riksantikvaren behandler ikke saken.

Vennlig hilsen

Ingrid Smedstad

Seniorrådgiver

Seksjon for Arealplanlegging og Regionalforvaltning

Riksantikvaren

Tlf.: +47 98202821

www.riksantikvaren.no

Páastesijje/adresse Tel: 78 47 40 00
Ávjovárgeaidnu 50 Org.nr: 974 760 347
9730 Kárásjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Aamhtsreerije Pål Nilsen
saksbehandler
Tel: +47 78 47 40 21

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

AAMHTESE/SAK	MIJ VUESUEHT./VÁR REF.	DIJ VUESIEHT./DERES REF.	BIEJJIE/DATO
17/3313 - 6	19/19970	2018/1469	17.07.2019

Uttalelse til høring av forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Vi viser til Deres brev av 11.6.2019.

Sametinget har ingen merknader til verneforslaget.

Heelsegh/Med hilsen

Sten Olav Heahtá
fágajodiheddji/fagleder

Pål Nilsen
seniorráđdeaddi/seniorrádgiver

*Tjaatsege lea elektrovneles jááhkesjamme j'ih seedtesávva vuelietjaalegaph/
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Áejviedáastoje / Hovedmottaker:
Fylkesmannen i Trøndelag Postboks 2600 7734 STEINKJER

Fylkesmannen i Trøndelag

fmltpost@fylkesmannen.no

Marint vern i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden i Ørland og Bjugn kommuner (Nye Ørland kommune).

Innspill til opprettelse av vern i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden i Nye Ørland kommune.

Det vises til rapportnummer 2019 – 8 og til informasjonsmøte 02.07.19.

Næringsliv og innbyggere i Nye Ørland kommune blir sterkt berørt hvis planen blir en realitet og trer i kraft med umiddelbar virkning etter kongens statsråd.

Deler av det foreslåtte marine verneområdet overlapper allerede med naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. Det betyr at 34 km² allerede er båndlagt i området.

Hvis vi også inkluderer de store land- og sjøområdene som Forsvaret v/Staten har klausulert i forbindelse med sin virksomhet ved Ørland Flystasjon siden 1954 og fram til i dag som landets eneste kampflybase, så er det praktisk talt ikke tilgjengelige sjøområder igjen til fremtidig næringsutvikling fra Kråkvåg/Grande i sør og helt til grensa i vest mot Frøya og i nord mot Åfjord hvis dette forslaget gjennomføres.

Vi peker på den nasjonale ambisjonen om å mangedoble produksjonen av sjømat fram mot 2050 for å bidra til å sikre verdens befolkning sunn og næringsrik mat.

Ørland er en kystkommune ytterst på en halvøy med sjø på 3 sider og har allerede i dag sterke begrensninger og muligheter til å få være med på den framtidige utviklingen av sjørettet virksomhet som Stortinget har skissert.

Nye Ørland ligger godt til rette med havstrømmer og fjordstrømmer som gjør at vann har høy utskiftningstakt, noe som åpner for mange flere muligheter for utvikling av sjørelatert næring.

Vi registrerer derfor med bekymring at forslaget om opprettelse av vern vil berøre enda større deler av land- og sjøområdene i den framtidige kommunen.

Bærekraftig utvikling

Sett i et historisk perspektiv, flere tusen år tilbake i tid da havet stod betydelig høyere enn nå, har menneskene som har levd i dette området sørget for en bærekraftig utvikling av land og sjø, en arv som føres videre av dagens/nåtidens generasjoner.

Landbruket er en stor og viktig næring i Nye Ørland kommune. Næringen er i konstant utvikling, der de kontinuerlig tilpasser seg nytt lovverk, regler for drift, utslippshåndtering osv. for å kunne bidra på en bærekraftig måte i samfunnsutviklingen.

Forskning viser tydelig at verden i framtiden vil være avhengig av kvalitativ god og nok matproduksjon for å dekke etterspørselen etter mat, ikke bare i Norge, men også andre nasjoner. Landbruket og annen berørt næring er bedre tjent med en aktiv forvaltning enn et passivt vern. På denne måten kan forskning og utviklingstjenester hjelpe næringslivet til å bedre sine metoder for ivaretagelse av jord, dyr, folkehelse, hav-rommet og klima. Da er nøkkelen et helhetlig samarbeid mellom næring og forvaltning og bruk av smarte og godt planlagte metoder framfor totalt vern som både direkte og indirekte vil berøre flere viktig næring i fremtidige Ørland.

Det samme må man kunne hevde om utnyttelsen av havets ressurser der menneskene ikke har tatt ut flere ressurser enn etterveksten tilsier og der nye produksjonsformer supplerer de tradisjonelle kystfiskeriene.

At man ikke trenger flere statlige reguleringer av bruken av land og sjø for å oppnå et felles mål om å føre området videre uten skade til kommende generasjoner, skulle en tusenårig historie være det beste bevis på. Bruken av områdene gir det beste vernet.

Staten trenger ikke påføre området flere restriksjoner enn det som allerede ligger der i form av vern og klausuleringer.

At man ønsker å bevare koraller på havbunnen i området mellom Storfosna og Tarva, er et godt eksempel på at menneskene som har bodd her opp gjennom tiden har forvaltet havet på en bærekraftig måte. Det er jo nettopp det som er grunnen til at det finns koraller på havbunnen.

Økonomisk utvikling

Utnyttelse av naturressursene har gitt grunnlag for det samfunnet vi har i dag som vi er så stolte av. Et allerede finmasket lovverk fra forurensingsbestemmelser til vernebestemmelser gjør at Staten allerede i dag kan endre vilkårene betraktelig for et utviklingsorientert næringsliv som ønsker å sikre/utvikle bedriftene gjennom innovasjon og nye planer.

Og når Staten ved Forsvaret nekter å bidra til at havområder, som bare brukes sporadisk og etter grundig planlegging kan brukes til sambruk med næringsinteresser/havbruk, blir det totale verne- og klausuleringstrykket massivt og statlig styrt utenfra med liten mulighet for lokale myndigheter til å påvirke.

En verneplan for de marine områdene fra sør i Ørland kommune og nord til grensa mot Forsvarets klausuleringer i Tarvafjorden og helt inn til Botngård vil ytterligere forsterke trykket og hindre mulighetene for å drive bærekraftig næringsutvikling i strand- og sjøområdene når grensa blir trukket helt inn til land (2 meters flomål).

Hva skal menneskene her leve av dersom det å høste av naturen på en bærekraftig måte blir sterkt vernet/klausulert?

Når Norge som oljenasjon opphører en gang i fremtiden, peker forskning i stor grad på innovasjon(hjernekraft) og det havet kan gi som de nye økonomiske bærebjelkene i velferdssamfunnet.

Nye Ørland kommune har ikke mer hav å utvikle på vest- og nordsiden dersom denne planen blir en realitet, og på sørsiden inn mot Trondheimsfjorden er det liten mulighet for å utvikle sjørettede næringer på grunn av vern.

Det betyr i realitet at Forsvaret og verneinteressene, som begge representerer Staten, vil ha hånd om alt sjøareal av betydning i kommunen dersom denne høringen blir en realitet.

Kommunalt selvstyre

Helt siden 1837 har et bærende prinsipp i norsk statsforvaltning vært å gi kommunene selvstyremyndighet over viktige saksområder for de menneskene som bor i kommunen: skole, helse, samferdsel, næringsutvikling. Det startet ved skolekommisjonen og fattigkommisjonen for 180 år siden og er utvidet gradvis til det som gjelder i dag. Selv om Norge som en internasjonal aktør og undertegner avtaler og traktater med andre land for å gi større kraft til å løse store internasjonale utfordringer, f.eks. miljøutfordringen, så må en kunne forvente at de nasjonale myndighetene viser omtanke for helhetlige vurderinger når avtaler skal omsettes i lokal politikk.

Store områder på land og i sjø i nåværende Bjugn og Ørland kommuner er allerede vernet. I tillegg har Forsvaret klausulert store områder på land og i sjø for å drive sin virksomhet på Ørland Flystasjon.

Et godt eksempel på at lokale myndigheter er seg sitt ansvar bevisst, er Bjugn kommunestyres tilbakeholdenhet mot etablering av oppdrett utenfor vestenden av Bjugnholmen. Området har kapasitet til en produksjon på 20-25 tusen tonn fisk pr år. Å verne slike områder for all framtid, er å sette fremtidige generasjoners muligheter i spill.

Næringslivet motsetter seg derfor at verneområdene utvides betraktelig, slik fylkesmannen i Trøndelag foreslår.

Konklusjon

Ørland Næringsforum, Bjugn Næringsforum, NHO Trøndelag og Sjømat Norge er svært skeptiske til forslaget fra Fylkesmannen, fordi det totale verne- og klausuleringstrykket blir for massivt i en utviklingskommune som Nye Ørland.

Vi er videre sterkt kritisk til at vernegrensen i sjø skal trekkes helt inn til land (2 meter) og helt inn til Botngård og dermed begrense offentlige eller private tiltak i fjæra på en uheldig måte.

Alle tiltak som man ønsker å gjennomføre i dialog med kommunale myndigheter, må ha godkjenning av Statens ulike myndigheter før realisering hvis vern gjennomføres. Det gir Staten ytterligere makt til å spille de ulike direktorater og departementer ut mot hverandre og gjøre det svært vanskelig for lokale interesser og politiske myndigheter å nå gjennom med sine ønsker. Hvem representerer helheten på vegne av Staten?

Og da har vi i dette skrevet ikke problematisert den betydelige kostnaden som ligger i slike omfattende søknadsprosesser.

Områdene inne i det Marine verneområdet Ørland Bjugn er vurdert av SalMar som noen av de beste lakseoppdrettesområdene i verden. Områdene er ikke tilgjengelig for oppdrett av laks i dag. Det er likevel en for stor inngripen og frata fremtidige generasjoner i kommunen all mulighet til å rå over egne ressurser, når større behov for verdiskaping og matproduksjon kommer. Ved vern av matproduserende arealer bør verneformål være å sikre matproduksjonen for fremtiden, ikke forby den.

I verneforslaget ligger det også nå et forbud mot høsting av arter som bløtdyr og pigghuder. Dette utgjør ny næring basert på havet. Bedriften Statsnail vil få et direkte næringsforbud gjennom dette vernet.

Når Norges mål er å 5 doble verdiskapingen fra havet, gjennom utnyttelse av nye arter og havbruk, vil ikke konsernet ScanBio AS i Nye Ørland lengre kunne bidra til å videreutvikle den viktige sirkulære verdikjeden i næringen. I dag omdannes alt avfall fra fiskeri og havbruk til nye produkter på verdensmarkedet på grunn av aktører som ScanBio. Selv om verneforslaget ikke vil begrense dagens aktivitet, vil vernet hindre utvikling av virksomheten når oppskaleringen av havbruket skjer. Dette vil også gjelde flere aktører innen havbruket i regionen.

Bjugn Næringsforum, Ørland Næringsforum, NHO Trøndelag og Sjømat Norge vil på dette grunnlag fraråde at et marint vern av sjøområdet Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden gjennomføres. Vår konklusjon er at det per i dag ikke er behov for denne planen og anser det mer fremtidsrettet med aktiv forvaltning enn et passivt vern.

Bjugn, 3.september 2019

Tor Langvold/s

Bjugn Næringsforening

Trondheim, 3.september 2019

Tord Lien/s

NHO Trøndelag

Ørland, 3.september 2019

Silje Nasset/s

Ørland Næringsforening

Trondheim, 3.september 2019

Alf Jostein Skjærvik/s

Sjømat Norge

SJØMATBEDRIFTENE

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Trondheim 10. Juli 2019

Sendes pr e-post til
[fomtpost@fylkesmannen.no](mailto:fmtlpost@fylkesmannen.no)

Høring - Forslag om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Sjømatbedriftene viser Høring - Forslag om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Innledning og sammendrag

Sjømatbedriftene er ening med Fylkesmannen i Trøndelag at det angjeldende område som marint våtmarksområde står i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Sjømatbedriftene er opptatt av at fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området blir vernet. Nasjonalt så finnes det få om noen slike fjæresoner, og vi støtter på den bakgrunn Fylkesmannen i Trøndelag sitt arbeid.

Sjømatbedriftene sine merknader

Sjømatbedriftene har ingen merknader til Fylkesmannen i Trøndelag sitt forslag til marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner.

Med hilsen

Robert Eriksson
Administrerende direktør

www.sjømatbedriftene.no

Adr: Postboks 639 Sentrum, 7406 Trondheim Tel: 73 84 14 00
E-post: post@sjomatbedriftene.no Foretaksnr: 9714655020

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 Steinkjer
fmtlpost@fylkesmannen.no

Trondheim 29. februar 2020

Høring – forslag til Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden marine verneområde

Viser til høringsbrev om ovennevnte av 11.06.2019 med vedlegg og rapport 2019-8 fra fylkesmannen i Trøndelag. Utsatt høringsfrist er satt til 01. mars 2020.

Innledning

Sjømat Norge havbruk midt vil i det følgende gi sine kommentarer til forslaget. Utgangspunktet for marin verneplan for marine beskyttede områder er tilrådingene fra Rådgivende utvalg for marin verneplan (heretter referert til som rådgivende utvalg). Utvalget kom med en foreløpig tilråding i 2003 og endelig tilråding 30. juni 2004. I oversendelsesbrevet understrekes det at de vurderinger og råd som var gitt i foreløpig tilråding i sin helhet er å betrakte som en del av endelig tilråding. Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden ble foreslått som ett av fem områder i kategorien «Spesielle gruntvannsområder», og alle fem er i Midt-Norge. Dette er store gruntvannsområder med forholdsvis stor spennvidde, men også foreslåtte områder i andre kategorier inneholder delvis de samme typer gruntvannsområder som disse fem områdene har. I og med at transekt Froan-Sularevet inneholder større arealer med gruntvannsområder så bør en blant annet ved endelig fastsettelse av restriksjonsnivå i forslaget som er på høring, ha dette i tankene.

Når det gjelder Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden så sier rådgivende utvalg at verneverdiene knyttes opp mot at det er et stort og mangfoldig område med store tidevannsarealer og grunne partier med sand og skjellsand men også dypere partier med skjellsand, sand og mudderbunn. Verneverdien er knyttet til de spesielle og mangfoldige bunnforholdene og det rike og produktive plante- og dyrelivet representativ for naturtypene i området.

I sitt arbeid med endelig tilråding har rådgivende utvalg blant annet pekt på to viktige tilnærminger.

Det ene er at for de fleste områdene er det sjøbunnen med tilhørende dyre- og planteliv som utgjør verneverdiene, noe som gjelder for strømrike lokaliteter, spesielle gruntvannsområder, åpne kystområder og transekter kyst-hav og sokkelområder.

Det andre er at de fastslår at en kombinasjon av vern og bruk er mulig for de fleste områdene og at utnyttelse av levende ressurser og havbruksaktivitet tilrådes med liberale restriksjoner, men med nødvendig overvåking mht. verneverdiene.

Til høringsnotatet/rapport2019-8

Kapittel 2 Nærmere om området

Fylkesmannen har i høringsnotatet skissert to alternativer, henholdsvis med et totalareal på 224 km² og 218 km². Noe som er henholdsvis 83 km² og 77 km² mer enn forslaget fra

rådgivende utvalg. Fylkesmannen foreslår å utvide området mot nord og vest med begrunnelse å inkludere dypere partier med korallforekomster. Rapporten inneholder en generell beskrivelse om koraller og til dels udokumenterte antakelser (f.eks. «I fjordene er koralløkosystemer vanlige og må derfor antas å ha en viktig rolle for kretsløpet av næringsalter og organisk materiale,...» «Men ut fra nyere kunnskap om bunntopografien i området samt supplerende kartlegging med ROV og korallfunn gjort av fritidsfiskere, er det stor grunn til å tro at det finnes koraller i nærheten av disse posisjonene. Det kan dessuten finnes lokaliteter som ikke er blitt registrert før.»)

Rådgivende utvalg valgte å ikke ta med den nordlige delen av området da naturtypene her omfattes av andre områder. I tilrådingen fra rådgivende utvalg er ikke koraller nevnt i det hele tatt som begrunnelse for forslaget om opprettelse av dette marine verneområdet.

Konklusjon:

Forslaget fra fylkesmannen har ikke på noen måte sannsynliggjort et kunnskapsbasert grunnlag for å utvide området mot nord, og en ber derfor om at forslaget om å utvide området i nord tas ut og at en forholder seg til opprinnelig forslag fra rådgivende utvalg.

Under avsnittet «Høsting av andre marine ressurser» foreslås det et totalforbud av høsting av levende bløtdyr og pigghuder, dvs. et totalforbud mot høsting av snegler, muslinger, kråkeboller, sjøpølser mm. Et forsøk på begrunnelse synes å være at et slikt forbud er nødvendig for å ivareta fuglelivet og bevare livsmiljøet for fuglene i området. Fylkesmannen har ingen henvisning til et kunnskapsgrunnlag som bygger opp om nødvendigheten av totalforbud.

I lengre tid har det foregått kommersiell høsting av noen av artene som det foreslås å forby. I høringsnotatet er det ingen opplysninger eller informasjon om at nåværende høsting har hatt negativ betydning for fuglelivet eller livsmiljøet deres. Når fylkesmannen som en argumentasjon for et forbud anfører at det finnes mange andre områder langs norskekysten der man kan høste slike arter isteden, så mener vi at dette ikke er etterrettelig og seriøs argumentasjon og kan derfor ikke hensyntas.

Konklusjon:

Vi ber derfor om at dette forbudet tas ut og at det åpnes for å tillate høsting av bløtdyr og pigghuder.

Kapittel 3 Verneverdier og verneformål

I innledningen her sier fylkesmannen at det foreslåtte området består av blant annet «dypere partier (>300 meter) bestående av rike tareskoger og koraller». Vi stiller oss tvilende til at rike tareskoger finnes på disse dybdene, og som anført tidligere så er antakelsene om korallforekomster i området basert på til dels manglende faktagrunnlag. Etter vår mening er det et stort potensial for å øke kunnskapsgrunnlaget for området, noe en kan gjøre med et vern og bruk perspektiv hvor en tillater visse former for næringsvirksomhet, men da med relevante krav om overvåking og kunnskapsinnhenting. En annen art som blir brukt som grunnlag for argumentasjon for vern er sjøørret. En fastslår at den er i nedgang på generelt grunnlag og anfører en rekke årsaker til det. Lakselus er anført som en av årsakene uten at det henvises til relevant forskning/undersøkelser i området, men en ønsker forbud mot oppdrett i området. Også elvemuslingens avhengighet av anadrom fisk er brukt som argument for vern. I utgangspunktet har aldri marine verneområder vært ment som grunnlag for vern av sjøørret, et eventuelt vern av sjøørret hører inn under andre forvaltningstiltak. I høringsnotatet sies det at det ikke finnes konkrete tall på hvor mye sjøørret som benytter området som beiteområde, heller ikke fangst statistikk finnes. Med andre ord bruker man

en oppfatning/antakelse som grunnlag for blant annet å forby oppdrett i området. Gjennom en vern/bruk-tilnærming vil en kunne få tett kunnskapshull også på dette området.

Konklusjon:

Vi ber derfor om at en ikke bruker kunnskapsmangel og synsing om sjøørret som argument for vern. Slik argumentasjon er heller ikke i tråd med grunnlaget for opprettelse av marine verneområder.

Kapittel 4 Brukerinteresser

Følgende er klippet fra «Blå muligheter; Regjeringens oppdaterte havstrategi»
Regjeringens havpolitikk er basert på følgende grunnleggende prinsipper: i) å fremme, utvikle og hegne om havretten, ii) å fremme bærekraftig bruk og bevaring av marine økosystemer, iii) å bidra til kunnskapsbasert forvaltning, iv) å støtte gjennomføring av internasjonale instrumenter, og v) å arbeide for en helhetlig tilnærming til havforvaltning som legger til rette for en bærekraftig havøkonomi.

På grunnlag av tidligere erfaringer fra oppdrettsvirksomhet rundt Storfosna og omkringliggende områder, er det i Bjugn fjorden og Grandvika (N, V og Ø for Grandstorflua) et potensiale for bærekraftig årlig produksjon av 20-25 tusen tonn laks/ørret med dagens teknologi. Områdene er å betrakte som «høyproduktiv dyrket mark» og at fylkesmannen foreslår å «bygge ned dyrket mark» med forbud mot akvakulturvirksomhet er for oss uforståelig, også sett opp mot de politiske føringer som er gitt.

Rådgivende utvalg for marin verneplan sier i kapittelet «Restriksjonsnivå»; «Utvalget har i foreløpig tilråding anbefalt generelt en verneform hvor en beskytter det undersjøiske landskapet med sitt mangfold av habitater, samtidig som en tillater næringsvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet.»

Videre sies det «Utvalget vil understreke at liberale restriksjoner betinger at dette følges opp med klare retningslinjer for næringsvirksomhet, slik at risikoen for negativ påvirkning av verneverdiene minimaliseres. I tillegg vil det være nødvendig med overvåking og kontroll i de enkelte områdene. Overvåking av miljøtilstanden og kontroll med at bestemmelsene som gis for områdene blir fulgt, vil være en forutsetning for å sikre at verneverdiene ikke gradvis påvirkes og forringes over tid.»

Med bakgrunn i store mangler i kunnskapsgrunnlaget for området og med adekvat pålegg om overvåking/kunnskapsinnhenting som forutsetninger for etablering av akvakulturvirksomhet, vil en bidra til en vinn-vinn-situasjon ved å følge opp de råd som er gitt av rådgivende utvalg. Forvaltningen av området vil da etter hvert kunne baseres på kunnskap, noe som vil gi muligheter for en mer aktiv forvaltning over tid.

Konklusjon:

Vi ber derfor om at det åpnes for akvakulturvirksomhet i deler av området noe som er i tråd med råd til utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge.

Kapittel 5 Virkninger av vernet

Her anføres det at for å ivareta vernet er det spesielt viktig å beskytte sjøbunnen mot store inngrep, eksemplifisert med utfylling, mudring, uttak av masser, deponering av masser, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen.

I argumentasjonen for forbud mot havbruksaktivitet sies det at havbruksvirksomhet kan ha negativ påvirkning på verneverdiene og at oppankring kan gi direkte påvirkning/skade på havbunnen. Kunnskapsgrunnlaget for disse påstandene/antakelsene er fraværende i argumentasjonen, og vi vil påstå at med adekvate pålegg ved etablering/drift og med dagens teknologiske muligheter så er fylkesmannens argumentasjon utdatert. Videre argumenteres det med en rekke «kan-antakelser» vedrørende lakselus, infeksjonspress,

smoltutvandring, smittepress på sjørret og det marine økosystemet generelt. I høringsnotatet generelt er «kan-antakelser» brukt gjentagende ganger, noe som underbygger oppfatningen om at kunnskapsgrunnlaget er svakt. Samtidig oppfatter en at det ikke er stor entusiasme for å utfylle kunnskapsgrunnlaget gjennom en større vern og bruk tilnærming. Når fylkesmannen foreslår å bygge ned store områder for matproduksjon, i motstrid med sentrale målsettinger for matproduksjon, bør en etter vårt syn basere det på etterprøvbar kunnskap og ikke begrunne det med antakelser.

Konklusjon:

I tråd med kystmeldingen, i tråd med rådene gitt av rådgivende utvalg, i tråd med regjeringens havstrategi og i tråd med en mer moderne tilnærming til forvaltning hvor en avveier vern og bruk samtidig som kunnskapsgrunnlaget bygges ut, foreslår vi derfor at det åpnes for havbruksvirksomhet.

Dette vil ikke ha innvirkning på at deler av området, sett i sammenheng med forslaget transekt Froan-Sularevet og kunnskap om strøm og strømretninger/fart, kan brukes som referanseområde.

Til Forslag om forskrift:

§ 1. Verneformål

Rådene til utforming av marin verneplan la vekt på at det er bunnen med sine mangfoldige habitater som er hovedmålet for vernet. Dette bør framkomme i paragrafen, slik at ikke bunn, søyle og overflate likestilles.

§ 2. Geografisk avgrensning

Avgrensingen av området må følge rådene fra endelig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan.

§ 3. Vernebestemmelser

Totalforbud mot havbruksvirksomhet må tas ut slik at vernet blir mer i tråd med føringer lagt av regjeringen og intensjonene i rådene fra utvalget som kom med forslag til marine verneområder.

Det er naturlig at havbruk tas inn i § 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Punkt e) iii. må tas ut da det ikke på noen måte er sannsynliggjort at bærekraftig høsting av levende marine ressurser vil ha negative følger for verneformålet.

§ 8. Forvaltningsplan

Utarbeidelse av forvaltningsplan bør inkludere relevante sektormyndigheter samt relevante brukere av området. Dette mener vi er viktig for medvirkning, eierskap og oppfølging av forvaltningsplanene.

Oppsummering

Helt tilbake til midten av 80-tallet ble det satt i gang arbeid med mål om å fremme forslag til marin verneplan. Arbeidet endte opp med en tilråding om opprettelsen av 36 områder i 6 kategorier langs kysten. Når det gjaldt restriksjonsnivå, innebar utvalgets anbefalinger i stor grad en liberal tilnærming til bruk, særlig i forhold til å kunne høste av naturlige bestander. Videre påpekte utvalget at for å oppnå en best mulig tilpasning der en ivaretar hensynet både til vern og bruk, betydningen av at det utarbeides forvaltningsplaner for de enkelte områdene.

Høringsnotatet har i liten grad tatt hensyn til dette. Fylkesmannen foreslår heller et restriktivt vern, samtidig som en foreslår en utvidelse av området som er ca. 80 km² større

enn hva rådgivende utvalg foreslo. Kunnskapsgrunnlaget er generelt dårlig for hele området, noe som gjenspeiles i høringsnotatets argumentasjoner som ofte baserer seg på «kan- og antar»-argumentasjon. Gjennom en mer «vern og bruk» tilnærming vil en ha muligheten til å pålegge relevant overvåking/kunnskapsinnhenting som en forutsetning for etablering/aktivitet, og gjennom dette øke kunnskapsgrunnlaget. Slik kunnskapsinnhenting vil også danne grunnlaget for å si noe om aktivitetens/etableringens eventuelle påvirkning på verneverdiene og derved pålegge avbøtende tiltak/opphør hvis nødvendig. Forslaget slik det foreligger fra fylkesmannen vil i praksis bety forbud mot bærekraftig matproduksjon og høsting av levende marine organismer, noe som er i strid både med norsk politikk og FNs bærekraftsmål. Vi ber derfor om at framsatte forslag rettes opp i tråd med ovennevnte innspill.

Med vennlig hilsen

Knut A. Hjelt (sign.)
Sjømat Norge havbruk midt

Fylkesmannen i Trøndelag
Carina Ulsund

Deres ref.
2018/1469

Vår ref.
18/220-9/LLH

Dato
02.09.2019

Trøndelag fylke – Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde – uttalelse fra stedsnavntjenesten

Vi har ingen merknader til skrivemåten av de enkelte navnene *Kråkvågsvaet*, *Grandfjæra* og *Bjugnfjorden*. Skrivemåten av alle de tre navnene er i samsvar med skrivemåten i Sentralt stedsnavnregister (SSR). Dette blir imidlertid et veldig tungt og langt navn, og vi vil anbefale Fylkesmannen å finne et kortere og enklere navn. Kunne for eksempel *Lyngholmråsa* og *Bjugnfjorden marine verneområde* være et alternativ?

For navnekonsulent Ivar Berg

Vennlig hilsen

Daniel Gusfre Ims
seksjonssjef

Line Lysaker Heinesen
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrifter.

Mottakere:
Fylkesmannen i Trøndelag

Kopi til:
Ivar Berg
Kartverket

Statens vegvesen

Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Behandlende enhet:
Region midt

Saksbehandler/telefon:
Victoria Thorgersen /

Vår referanse:
17/102764-5

Deres referanse:
2018/1469

Vår dato:
27.06.2019

Høringsvar fra Statens vegvesen – forslag om vern av et marint område i Kråkvågsvæet – Grandfjæra – Bjugn fjorden – frist 13.09.2019

Vi viser til høringsbrev, datert 11.06.2019.

Statens vegvesen har ingen merknader til forslag om vern.

Planforvaltningsseksjonen Trøndelag
Med hilsen

Tor-Erik Jule Lian
Seksjonssjef

Victoria Thorgersen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Kopi

Trøndelag fylkeskommune, Fylkets hus, Postboks 2560, 7735 STEINKJER
Ørland kommune, Postboks 401, 7129 BREKSTAD

Postadresse
Statens vegvesen
Region midt
Postboks 2525
6404 MOLDE

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-midt@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Prinsensgate 1
7013 TRONDHEIM

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

Fra: Jon Eirik Brennvall[jeb@statsnail.com]

Sendt: 12. aug 2019 17:23:34

Til: FMTL Postmottak; postmottak@fiskeridir.no; fiskarlaget@fiskarlaget.no

Tittel: Høringsuttalelse i sak 2018/1469

Hei

Jeg viser til vedlagt oversikt vi har innhentet fra Råfisklaget over hva som har hvert fisket i Frohavet siste 4 år samt til og med 12. august i år.

Siden forslaget om forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder i foreslått marint verneområde vil ramme artene blåskjell, hjerteskjell, kamskjell, kongsnegl, kråkebolle, sjøpølse, skjell (uspesifisert) og strandsnegl ber jeg om at man spesielt legger merke til hvilke mengder som høstes av disse artene.

Det foreligger også forslag om forbud mot fiske av plankton, tang og tare. Dette vil ramme fiske av brunalger, grisetangdokke, havsalat, sukkertare, søl og rødåte, så jeg ber om at man legger merke til hvilke mengder som høstes av disse artene også.

Området som er foreslått vernet utgjør ca 10% av Frohavet, men området som er foreslått vernet er relativt grunt og produktivt.

Et forbud mot fiske av enkelte arter i dette område vil for noen arter representere mer en 50% av volumet som fiskes.

Her er kart som viser foreslått verneområde og Frohavet fiskefelt.

□
Statsnail AS ber om at man tenker seg om to ganger før man nedlegger et forbud mot fiske av skjell, pigghuder, tang, tare og raudåte, da det vil ramme nyskapende fiske som vil stå for en god del av veksten i fiskerinæringen fremover.

Det bør foreligge gode faglige vurderinger i henhold til Naturmangfoldslovens §8 dersom man skal legge ned forbud mot fiske av enkelte arter i foreslått marint verneområde Grandefjæra-Kråkvågsvaet-Bjugnfjorden. Dersom det ikke foreligger gode faglige vurderinger vil et slikt forbud bli å betrakte som forskjellsbehandling av fiskere som fisker disse artene sammenlignet med andre fiskere.

Statsnail AS står for det som er rapportert av fiske av strandsnegl, kråkeboller, sjøpølse, sukkertare, havsalat, grisetangdokke, søl og strandskrabbe.

Ha en fin dag.

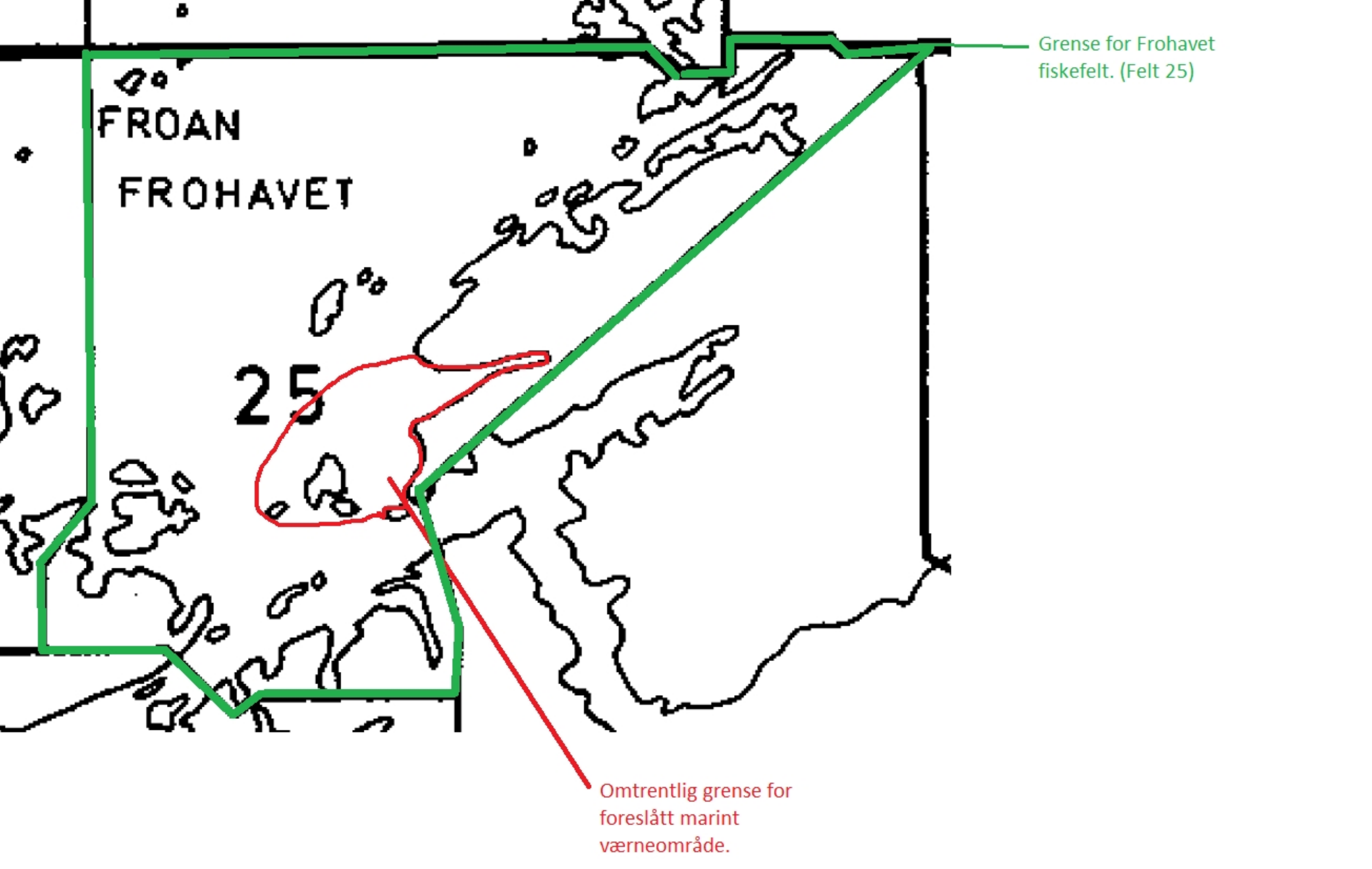
Mvh

Jon Eirik Brennvall

--

Jon Eirik Brennvall
Phone: +47 92634023

Statsnail AS
Steinvikvegen 75
7165 Oksvoll
Norway

FROAN
FROHAVET

25

Grense for Frohavet
fiskefelt. (Felt 25)

Omtrentlig grense for
foreslått marint
værneområde.

Fangstlokasjo	Verdier	OMSETNING_ÅR				
		VARE_NAVN	2015	2016	2017	2018
80725	KVANTUM	BERGGYLT	414	1 107	2 939	737
		BERGNEBB	4 255	2 658	6 527	572
		BLEIKE/HVITTI	8	100	49	13
		BLÅLANGE			527	562
		BLÅSKJELL			182 942	80 279
		BREIFLABB	12 362	42 910	48 467	44 004
		BROSME	2 059	3 833	3 164	2 215
		BRUNALGER	2 657 059	1 754 420	2 881 272	460 895
		FLEKKSTEINBIT		2	3	49
		GAPEFLYNDRE	2		14	
		GRISSETANGDOKKE				22
		GRØNGYLT	56	1 549	83	16
		GRÅSTEINBIT	41	87	145	71
		HAVSALAT				1
		HJERTESKJELL			216	
		HUMMER	380	363	345	160
		HYSE	34 335	39 893	44 158	53 491
		HÅBRANN	356	147	487	558
		KAMSKJELL		1 418		3 949
		KONGSNEGL	212	3 798	16 955	848
		KRÅKEBOLLE			56	1 790
		KVEITE	12 267	15 510	9 378	3 237
		KVITLANGE	8 166	12 767	16 472	19 699
		LOMRE	3		2	8
		LYR	40 743	62 368	58 927	59 416
		LYSING	9 470	22 281	22 034	13 107
		MAKRELL		39		
		PIGGHÅ	6 164	10 696	9 250	4 525
		PIGGVAR	11	77	108	145
		RAUDÅTE				115 181
		REKER	204	175	235	104
		RØD SJØPØLSE				30
		RØDSPETTE	971	972	606	2 282
		SANDFLYNDRE				1
SANDSKJELL			273	16		
SEI	414 469	337 420	668 792	758 976		
SILD		210				
SJØKREPS	1 701	4 973	6 129	10 677		
SKATE, ANNEN	2 185	2 194	2 726	1 034		
SKJELL, ANNEN			900	55		

	SMØRFLYNDRE			152
	STRANDKRABBE		73	
	STRANDSNEGL		55 853	48 267
	SUKKERTARE			20
	SVERDFISK	83		
	SØL			4
	TASKEKRABBE	220 741	248 545	278 888
	TASKEKRABBE	530 484	578 588	621 719
	TORSK	31 395	28 678	53 062
	UER	10 150	21 740	16 945
	VÅGEKVAL	1 512	1 540	
RUNDVEKT	BERGGYLT	414	1 107	2 939
	BERGNEBB	4 255	2 658	6 527
	BLEIKE/HVITTI	11	140	69
	BLÅLANGE			738
	BLÅSKJELL			182 942
	BREIFLABB	26 496	98 500	112 146
	BROSME	2 872	5 366	4 430
	BRUNALGER	2 657 059	1 754 420	2 881 272
	FLEKKSTEINBIT		3	5
	GAPEFLYNDRE	2		15
	GRISSETANGDOKKE			22
	GRØNGYLT	56	1 549	83
	GRÅSTEINBIT	67	144	239
	HAVSALAT			1
	HJERTESKJELL			216
	HUMMER	380	363	345
	HYSE	44 570	51 496	53 700
	HÅBRANN	356	147	487
	KAMSKJELL		1 418	
	KONGSNEGL	212	3 798	16 955
	KRÅKEBOLLE			56
	KVEITE	16 477	20 857	12 555
	KVITLANGE	11 432	17 874	23 061
	LOMRE	3		2
	LYR	52 963	80 945	76 593
	LYSING	11 363	26 737	26 440
	MAKRELL		-	
	PIGGHÅ	6 164	10 696	9 250
	PIGGVAR	12	85	118
	RAUDÅTE			115 181
	REKER	204	175	235
	RØD SJØPØLSE			30
	RØDSPETTE	1 068	1 070	667
	SANDFLYNDRE			1
	SANDSKJELL			273
	SEI	517 349	418 712	829 674
				873 073

SILD		-		
SJØKREPS	1 701	4 973	6 129	10 677
SKATE, ANNEN	5 451	5 455	6 809	2 584
SKJELL, ANNEN			900	55
SMØRFLYNDRE				168
STRANDKRABBE			73	
STRANDSNEGL			55 853	48 267
SUKKERTARE				20
SVERDFISK		83		
SØL				4
TASKEKRABBE	220 741	248 545	278 888	246 469
TASKEKRABBE	530 484	578 588	621 719	567 983
TORSK	46 658	42 415	79 122	51 287
UER	10 150	21 741	16 945	10 103
VÅGEKVAL	1 512	1 540		
Totalt KVANTUM	4 002 170	3 201 139	5 010 717	2 544 408
Totalt RUNDVEKT	4 170 481	3 401 598	5 308 469	2 765 875

2019 Totalsum

557	5 755
613	14 626
	170
698	1 787
62 352	325 573
10 342	158 084
1 974	13 245
741 610	8 495 256
	54
	16
	22
9	1 712
38	381
2	3
	216
	1 248
19 090	190 966
	1 548
45	5 412
	21 813
973	2 819
1 383	41 773
10 140	67 244
	13
21 205	242 659
3 691	70 582
	39
1 343	31 977
38	379
	115 181
117	835
	30
463	5 293
	1
	289
546 962	2 726 619
	210
13 350	36 830
471	8 608
	955

	152
	73
22 507	126 627
22	42
	83
	4
101 565	1 096 207
174 175	2 472 948
14 034	161 496
811	58 110
	3 052
557	5 755
613	14 626
	238
977	2 499
62 352	325 573
17 377	346 578
2 764	18 532
741 610	8 495 256
	89
	18
	22
9	1 712
60	628
2	3
	216
	1 248
22 365	234 032
	1 548
45	5 412
	21 813
973	2 819
1 655	55 812
14 196	94 091
	14
27 567	315 308
4 429	84 698
	-
1 343	31 977
42	417
	115 181
117	835
	30
509	5 824
	1
	289
582 357	3 221 165

	-
13 350	36 830
1 171	21 469
	955
	168
	73
22 507	126 627
22	42
	83
	4
101 565	1 096 207
174 175	2 472 948
20 422	239 903
1 233	60 172
	3 052

1 750 578	16 509 012
1 816 363	17 462 786

Statsnail AS
Postboks 2
7159 Bjugn
statsnail@statsnail.com

29/1-2020

Fylkesmannen i Trøndelag
Strandvegen 38
7734 Steinkjer

Deres dato: 11.06.2019

Deres referanse: 2018/1469

Høringsuttalelse angående forslag til opprettelse av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde.

Statsnail AS fisker strandsnegl i området og tar ut anslagsvis 50 tonn per år. Kartet under viser hvor fiskeplassene våre er. Tallene angir hvor mye vi høster i hvert område hvert år i tonn.

Vi ber om at fiskeplassene våre for strandsnegl ikke berøres av vernet. Vi viser for øvrig til Fiskeridirektoratet og Norges Fiskarlag sine høringuttalelser som vi stiller oss bak.

Vi viser også til vedlagt dom med saksnummer 19-087982TVI-FOSN hvor «Fylkesmannen i Trøndelag har vektlagt at det foreligger for lite undersøkelser av konsekvensene av høsting av strandsnegl på vedtakstidspunktet.» Dette betyr at det ikke foreligger saklig grunner til å forby fiske av strandsnegl i nytt verneområde.

Dette gjelder også for andre bløtdyr og pigghuder da Statsnail AS ikke kan se at det foreligger konsekvensundersøkelser for høsting fra disse dyregruppene. Vi minner om at «Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.»

Videre bemerker Statsnail AS at eksisterende næringsvirksomhet i området skal hensyntas ved opprettelse av nye verneområder.

Ha en fin dag.

Vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink that reads "Jon Eirik Brennvall". The signature is written in a cursive style and is positioned above a horizontal line.

Dr. Ing. Jon Eirik Brennvall
Styreformann i Statsnail AS

FOSEN TINGRETT

DOM

Avsagt: 22.01.2020 i Fosen tingrett, Brekstad

Saksnr.: 19-087982TVI-FOSN

Dommer: kst tingrettsdommer Marit Wenda Kjørsvik

Saken gjelder: Krav om ugyldig forvaltningsvedtak og erstatning

---

Statsnail AS

Advokat Ida Espolin Johnson
v/advokatfullmektig Martine Linge
Johnsen

mot

Klima og Miljødepartementet

Advokat Ane Sydnes Egeland

DOM

Saken gjelder krav om dom for ugyldig forvaltningsvedtak, og krav om erstatning som følge av ugyldig forvaltningsvedtak.

Sakens bakgrunn

Statsnail AS, heretter Statsnail, ble stiftet i 2015 og har fra 2016 drevet med kommersiell plukking av strandsnegl i Trøndelagsområdet. Sneglene selges som mat blant annet til Frankrike, Nederland og Spania. Statsnail høstet den første sesongen strandsnegl i langgrunne fjærområder langs kysten av Sør-Trøndelag, men ønsket fra høsten 2016 å høste i verneområder med tilsvarende langgrunn fjære. Statsnail har vært i dialog med Fylkesmannen i Trøndelag om høsting av strandsnegl siden høsten 2016. Selskapet hadde 8 plukkere i 2016 og har i dag 10 ansatte. Det har i en fireårsperiode blitt plukket nesten 200 tonn strandsnegl. Antall plukkede snegler har økt fra år til år. Plukkingen foregår ved fridykking der sneglene plukkes for hånd og legges i en pose som selskapet har norsk patent på.

Statsnail søkte første gang den 16. juni 2015 til Fylkesmannen i Trøndelag om tillatelse til å plukke strandsnegl på Kråkvågsvaet. Kråkvågsvaet er et fuglefredningsområde, og en del av Ørlandet våtmarksystem. Fredningen ble vedtatt ved kongelig resolusjon 23. desember 1983, og er regulert ved egen forskrift om fredning for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde, Ørland kommune, Sør-Trøndelag, FOR-1983-12-23-2022, heretter verneforskriften for Kråkvågsvaet.

Statsnail fikk ved Fylkesmannens vedtak av 19. juni 2015 avslag på søknaden.

Statsnail påklagde avslaget den 5. juli 2015. Fylkesmannen opprettholdt avgjørelsen sin, og oversendte klagen til Miljødirektoratet for behandling den 9. juli 2015. Miljødirektoratet fattet den 8. september 2015 vedtak om opprettholdelse av avslaget for den del av området som ligger innenfor fuglefredningsområdet. Fylkesmannens vedtak hva gjelder søknad om plukking av snegl for den del av området som ligger utenfor fuglefredningsområdet, ble vedtaket opphevet.

Etter avslaget søkte Statsnail den på nytt om fiske av såkalt «LUR»-arter (strandsnegl, strandkrabbe, kråkebolle, havsalat, søl, butare og sukkertare). Fylkesmannen ga i vedtak 4. april 2018 tillatelse til høsting av kråkeboller og strandkrabber innenfor Kråkvågsvaet på nærmere vilkår, samtidig som det ble viste til at høsting av havsalat, søl, butare og sukkertare var tillatt etter verneforskriften punkt V nr. 3, og dermed ikke krevde tillatelse. Fylkesmannen avsto derimot søknaden om plukking av strandsnegl i fuglefredningsområdet.

Saksøker påklagde avslaget på søknaden om plukking av strandsnegl til Miljødirektoratet, som opprettholdt Fylkesmannens avslag i vedtak av 11. oktober 2018.

Statsnail ønsket samtidig i 2016 også å plukke snegl i Grandefjæra våtmarksreservat. Grandefjæra våtmarksreservat er i likhet med Kråkvågsvaet også et fuglefredningsområde, og en del av Ørlandet våtmarksystem. Fredningen ble vedtatt ved kongelig resolusjon 23. desember 1983, og er regulert ved egen forskrift om fredning for Grandefjæra våtmarksreservat, Ørland kommune, Sør-Trøndelag, FOR-1983-12-23-2021.

Den 23. september 2016 sendte Statsnail brev til Fylkesmannen om at de ville starte opp med fiske av strandsnegl i Grandefjæra våtmarksreservat fra 1. oktober 2016. Fylkesmannen besvarte henvendelsen ved brev samme dag, den 23. september 2016, der det fremgår at Statsnails tiltak er søknadspliktig etter verneforskriften for Grandefjæra.

Statsnail var ikke enig i Fylkesmannens tolkning av verneforskriften, og sendte brev om dette til Fylkesmannen den 31. oktober 2016. Brevet ble fulgt opp av en klage fra Statsnail til Nærings- og fiskeridepartementet den 16. november 2016. Den 4. januar 2017 sendte Statsnail søknad til Fylkesmannen om fiske av strandsnegl i Grandefjæra. Fylkesmannen avslø søknaden i vedtak 30. januar 2017.

Statsnail påklagde avslaget til Fiskeridirektoratet den 16. februar 2017. Fiskeridirektoratet avviste klagen, da den var fremmet til feil klageinstans. Statsnail oversendte deretter den 16. februar 2017 klage til Fylkesmannen. Fylkesmannen opprettholdt sitt vedtak ved brev 13. mars 2017, og oversendte klagen til behandling i Miljødirektoratet, som den 28. april 2017 fattet vedtaket:

«Miljødirektoratet opphever Fylkesmannen i Sør-Trøndelags vedtak av 30.01.2017. Høsting/plukking av strandsnegl er tillatt etter verneforskriften for Grandefjæra våtmarksreservat. Miljødirektoratet vil likevel anmode Statsnail AS om å avvente plukking av strandsnegl i Grandefjæra inntil de kjenner effekten av fjorårets høsting utenfor verneområdene, og ellers utøve stor varsomhet ved utøvelse av sin virksomhet i naturreservatet av hensyn til verneformålet og verneverdiene.»

Statsnail tok deretter ut søksmål mot Staten v/Klima- og miljødepartementet ved stevning innkommet Fosen tingrett den 7. juni 2019. Hovedforhandling ble holdt den 15. og 16. januar 2020, og det ble ført bevis slik som fremgår av rettsboken.

Saksøkerens påstandsgrunnlag:

Statsnail krever for det første at Miljødirektoratets vedtak den 11. oktober 2018 som opprettholder avslag på søknad om å plukke strandsnegl i Kråkvågsvaet, kjennes ugyldig.

Det anføres prinsipielt at det ikke foreligger hjemmel i verneforskriften av 1983 for Kråkvågsvaet for å forby slik aktivitet. Statsnail viser herunder til legalitetsprinsippet, som de mener må være skjerpet der forvaltningen gjør et så alvorlig inngrep overfor borgerne. Statsnails tiltak er ikke i strid med verneforskriftens formål, da det ikke vil kunne endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø. Statsnail anfører videre at selskapet har avtale med grunneier om plukking av snegl som næringsvirksomhet, som i henhold til verneforskriften kapittel V nr. 2 er tillatt.

Statsnail anfører som subsidiært påstandsgrunnlag at et forbud vil utgjøre usaklig forskjellsbehandling. Det vises til at det er gitt dispensasjon til å fiske etter krabbe, og at tang- og tareskjæring er tillat i det samme området. Statsnail anfører at dette er aktiviteter som er mer inngripende enn Statsnails tiltak.

Statsnail krever for det andre erstatning for økonomisk tap som følge av ugyldig vedtak om avslag på søknad på plukking av strandsnegl i Grandefjæra. Statsnail anfører som prinsipielt påstandsgrunnlag at skadeserstatningsloven § 2-1 kommer til anvendelse, og viser til at det foreligger et strengt aktsomhetskrav. Fylkesmannen har tolket eget regelverk feil, og valgte til tross for gjentatte henvendelser fra Statsnail, samt Fiskeridirektoratets uttalelse om begrepet «fisk», ikke å endre på sin snevre ordlydsfortolkning. Det foreligger ingen unnskyldelig rettsvillfarelse. Det vises til at det fremgår klart av gjeldende regelverk at sinking av snegl er å anse som fiske, og at fiske er lovlig i det angjeldende området. Statsnail anfører at Fylkesmannens behandling ikke er i tråd med de strenge krav som stilles til forsvarlig saksbehandling når det gjelder statens tolkning av egne lover.

Statsnail anfører som subsidiært påstandsgrunnlag at det foreligger erstatningsansvar i henhold ulovfestet regler om objektivt ansvar. Statsnail viser her blant annet til Vangendommen i Rt-2010-291, samt Advokatbevillingsdommen i Rt-2005-416. Statsnail viser til at vedtak som medfører uhjemlet innskrenkning av adgang til å utøve yrke må anses særlig inngripende. Statsnail har blitt påført tap i form av tapt inntekt som følge av at de ikke kunne plukke strandsnegl i området i oktober og november 2016. Statsnail måtte i perioden plukke strandsnegl på alternative plasser der det ikke var like mye snegl. Tapet utgjør kr 271 736, som Statsnail anfører er basert på et moderat og nøktern overslag. Statsnail har i kravet inkludert tapt lønn til plukkerne som har et udekket lønnskrav overfor Statsnail for perioden. Plukkernes lønn er akkordbasert på kr 15 per kg strandsnegl. Det anføres at det reelle tapet utgjør ca. kr 800 000.

Saksøkerens påstand:

- 1. Miljødirektoratet sitt vedtak av 11. oktober 2018 om avslag på søknad om sinking av snegl i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde kjennes ugyldig.*

2. *Staten v/Klima- og miljødepartementet betaler erstatning til Statsnail AS utmålt etter rettens skjønn.*
3. *Saksøker tilkjennes sakens omkostninger.*

Saksøktes påstandsgrunnlag

Staten v/Klima- og miljødepartementet, heretter Staten, anfører prinsipalt at forbudet mot plukking av strandsnegl i Kråkvågsvaet har hjemmel i verneforskriften punkt IV nr. 2. Det gjelder ikke et spesielt strengt legalitetsprinsipp på miljørettens område, jf. bl.a. de prinsipper som er nedfelt i Grl. § 112. Staten viser til den omfattende begrunnelsen som er gitt i det omtvistede klagevedtaket og det forutgående vedtaket fra Fylkesmannen. Staten viser også til at sneglesanking ikke var en «pågående aktivitet» i 1983, i motsetning til for eksempel beiterett, tang- og tareskjæring samt sand- og grustaking, som er særskilt regulert i verneforskriftens unntak. Staten anfører at det etter verneforskriften er tilstrekkelig at en (ny) aktivitet kan endre de naturgitte produksjonsforholdene eller forringe fuglenes livsmiljø. Det foreligger ikke kunnskap som utelukker slike konsekvenser av sneglehøstingen, tvert imot tilsier sneglenes betydning for fuglene at de vil kunne påvirkes av høstingen. Det vises til naturmangfoldloven §§ 9 og 10. Staten anfører videre at prinsippet om miljøforsvarlig lokalisering i naturmangfoldloven § 12 tilsier at denne typen aktiviteter primært gjennomføres utenfor verneområdene.

Staten bestrider videre at vilkårene for erstatning er oppfylt hva gjelder Statsnail andre krav relatert til vedtaket om avslag på søknad på plukking av snegl i Grandefjæra. Staten bestrider at det foreligger ansvarsgrunnlag. At det tidligere vedtaket er opphevet, har ikke formell betydning for bedømmelsen av ansvarsgrunnlaget, jf. Rt-2010-291. Det er ikke grunnlag for å pålegge Staten et objektivt ansvar. Staten viser til at samfunnshensyn taler mot objektivt ansvar i tilfeller som det foreliggende.

Når det gjelder anførselen om arbeidsgiveransvar, jf. skadeserstatningsloven § 2-1, er det Statens syn at rettsanvendelsen i Fylkesmannens avslag 30. januar 2017 var forsvarlig. Det vises til at utgangspunktet er at plukking av strandsnegl i naturreservatet er forbudt. Plukking av strandsnegl er en annerledes form for fiske enn tradisjonelt fiske etter saltvannsfiskeoven. Videre viser Staten til at de samme hensyn som tilsier at en forbudsbestemmelse ikke skal tolkes innskrenkende, tilsier at unntaket ikke skal tolkes utvidende.

Staten bestrider også at vilkårene om årsakssammenheng og økonomisk tap er oppfylt. Staten anser at tapet refererer til en periode forut for det omgjorte vedtaket ble truffet og hviler på usikre forutsetninger.

Saksøktes påstand

1. Staten v/Klima- og miljøverndepartementet frifinnes.
2. Staten v/Klima- og miljøverndepartementet tilkjennes sakens kostnader.

Retten vurdering

Retten tar først stilling til om Miljødirektoratets vedtak av 11. oktober 2018 om avslag på plukking av strandsnegl i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er ugyldig.

Ut fra partenes påstander og påstandsgrunnlag må retten ta stilling til to spørsmål: For det første må det vurderes om vedtaket har hjemmel i verneforskriften for Kråkvågsvaet fuglefredningsområde. Hvis retten ikke konstaterer ugyldighet på dette grunnlag, må det for det andre vurderes om det foreligger ugyldighet på bakgrunn av usaklig forskjellsbehandling.

1. Har vedtaket hjemmel i verneforskriften for Kråkvågsvaet?

Det gjelder ikke et generelt forbud mot plukking av strandsnegl i Norge. Forbud mot plukking krever hjemmel i lov, jf. legalitetsprinsippet. Retten forstår partene dithen at det ikke er omstridt at verneforskriften for Kråkvågsvaet som sådan har hjemmel i lov, her den tidligere naturvernloven § 9, jf. § 14 andre ledd. Naturvernloven er erstattet av naturmangfoldloven (LOV-2009-06-19-100).

Spørsmålet er om vedtaket bygger på en riktig forståelse av verneforskriften for Kråkvågsvaet punkt IV nr. 2 som lyder:

«Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø, som f.eks. drenering og annen form for tørrlegging, uttak eller oppfylling av masse, ny utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Opplistingen er ikke uttømmende.»

Bestemmelsen må etter rettens oppfatning ses i lys av nr. 1 som lyder:

«Fugler, herunder deres reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse (jf. viltlovens § 3). Jakt, fangst, bruk av skytevåpen, samt slipp av hund er forbudt i fuglefredningsområdet. Utsetting av vilt er ikke tillatt. For øvrig gjelder viltlovens bestemmelser og forskrifter.»

Retten finner det ut fra bevisførselen klart at plukking av strandsnegl er et «tiltak som kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø.». Det vises særlig til vitneforklaringene til seniorforsker/forskningsjef ved Norsk Institutt for naturforskning, Svein Håkon Lorentzen og Audun Brekke Skrindo. Skrindo er naturforvalter i Forsvarsbygg, og ornitolog. Begge forklarte at Ørland våtmarksystem, som Kråkvågsvaet

er en del av, er et svært viktig område på nasjonal basis, særlig for vadefugl. Området er særlig godt egnet for påfyll av mat og hvile både for fugler som lever der hele året, men særlig for vadefugl som har stans der i trekket sitt. Lorentzen forklarte at vadefugl spiser mye strandsnegl og muslinger. En ærfugl trenger 500 kalorier per dag, dvs. 2 ½ kg skjell, for å holde kroppstemperaturen sin. Én strandsnegl gir 4 kalorier. Fuglene svelger sneglene hele, og har et magesystem som knuser skjellene. Lorentzen forklarte at vadefuglene også spiser andre hardhudedede organismer, men at fragmentene som kommer ut er små, slik at det er vanskelig å fastslå om, og i tilfelle hvilke arter de eventuelt foretrekker fremfor andre. Retten legger Lorentzen og Skrindos forklaringer til grunn, og finner det åpenbart at tilgang til strandsnegl utgjør en viktig del av vadefuglenes næringsgrunnlag.

Retten finner videre tilstrekkelig sannsynliggjort at vadefuglene er sårbare. Det vises herunder til at både ærfugl, sjøorre og havelle er truede arter som står oppført på den såkalte «rødlisten» over sårbare og truede arter i Norge. Lorentzen forklarte, og retten legger til grunn, at bestanden er truet og har gått tilbake 70-80 prosent over relativt kort tid, og at det ikke er gjort tilstrekkelige undersøkelser som kan konstatere årsaken til dette. Lorentzen forklarte videre at også bestanden av blåskjell, som er viktigst for ærfugl, har gått ned på landsbasis. Retten legger således til grunn at vadefugler er under press hva gjelder næringsgrunnlag.

Retten viser videre til at det i Statsnails tilfelle er snakk om kommersiell næringsvirksomhet med plukking av store mengder strandsnegl. Det vises til partsforklaringen til Jon Eirik Brennvall, der det fremgikk at selskapet plukker 5-10 tonn strandsnegl på Kråkvåg, og at hver plukker med Statsnails patenterte plukkepose kan plukke opptil 25 kg snegl per time. Brennvall forklarte at plukking av strandsnegl normalt foregår ved at plukker går i fjæra og plukker snegl for hånd i en bøtte, noe som er lite effektivt. Det ble totalt i selskapet i 2019 plukket 19 tonn såkalt «superjumbo» strandsnegl, dvs. strandsnegl over 13 mm.

Retten bemerker imidlertid at det av bevisførselen fremgår at produksjon av snegl er en forholdsvis ny aktivitet i Norge. Det fremgår også av Miljødirektoratets vedtak av 11. oktober 2018 at Fylkesmannen vektla nettopp det at søknaden gjaldt uttak av nye arter, og at man foreløpig ikke kjenner godt nok til konsekvensene av dette for økosystemet. Retten har videre lagt vekt på Lorentzens forklaring om at det er holdepunkter for at plukking av strandsnegl har en negativ påvirkning på fuglene. Både Skrindo og Lorentzen forklarte at bestanden av fuglearter er redusert på landsbasis. Skrindo, som har observert og tellet fuglearter gjennom hele året i Kråkvågsvaet, forklarte at antall observasjoner er redusert også der de siste årene. Skrindo forklarte videre, og retten finner ingen grunn til å betvile, at Kråkvågsvaet er særlig viktig både for standfugl og trekkfugl, særlig i perioden april og ut juli. I tillegg kommer at fuglene har behov for ro og tilgang til mat inntil fugleungene har forlatt redet, og at behovet varierer fra art til art. Skrindo forklarte at det er lavvann og høyvann to ganger i døgnet, og at fuglene ikke bør forstyrres i spisingen. Retten legger

etter dette til grunn som sannsynliggjort at fuglene har behov for tilgang til mat og ro store deler av året, og at uttak av en viktig del av deres næringsgrunnlag. Retten legger herunder til grunn at fuglenes behov i tillegg vil forstyrres av den båtkjøring og dykking Statsnails kommersielle tiltak med plukkere på akkordlønn medfører.

Retten er etter dette ikke i tvil om at Statsnails tiltak kan endre de naturgitte produksjonsforhold eller forringe fuglenes livsmiljø. At plukkingen foregår på en relativt miljøvennlig måte for øvrig, slik som anført av Brennvall, endrer ikke rettens syn på dette.

Statsnail har imidlertid anført at det gjelder et særlig strengt legalitetsprinsipp der borgerne forhindres i å utøve sin virksomhet. Retten bemerker at legalitetsprinsippet gjelder også på miljørettens område, og lovbestemmelser må utformes slik at det klart fremgår hva som omfattes av bestemmelsen. Retten er enig i at bestemmelsen i verneforskriften punkt IV nr. 2 ikke opplister plukking av snegl, og således kan hevdes ikke å være helt klar. På den andre siden, og avgjørende for retten, er at det vanskelig kan kreves at lovgiver inntar alle tenkelige tiltak og aktiviteter. Til dette bemerkes at det klart av verneforskriften punkt IV nr. 2 siste punktum fremgår at listen ikke er uttømmende.

Retten viser videre til at verneforskriftens formål i henhold til punkt III er «å bevare det rike fuglelivet og fuglenes livsmiljø i området, særlig av hensyn til hekkende og overvintrende lom, dykkere, dykkender og vadefugl.» Lovgivningsteknikken i punkt IV nr. 2 gir forvaltningsmyndigheten mulighet til å fastsette forbud utover de opplistede alternativene etter en konkret vurdering, noe som etter rettens syn må aksepteres.

Statsnail har subsidiært anført at tiltaket ikke kan forbys fordi Statsnail har avtale med grunneier i henhold til verneforskriften for Kråkvågsvaet punkt V nr. 2. Retten kan imidlertid ikke finne at unntaket omfatter grunneiers avtale med Statsnail om næringsvirksomhet. Retten er enig i at unntaket kan medbringe noe tvil om det kun er grunneiers eksisterende næringsvirksomhet som omfattes, men dette har ikke vært avgjørende for retten. Avgjørende er at retten ikke kan se holdepunkter for at unntaket uten forbehold skal kunne omfatte grunneiers avtale med næringsdrivende om ethvert tiltak som ikke er grunneierens egen. Det vises herunder til verneforskriftens formål, samt punkt IV nr. 1, som ellers vil bli undergravet. Eventuell tillatelse for andres næringsvirksomhet må, selv med grunneiers tillatelse, være gjenstand for en konkret vurdering. Retten kan heller ikke se at Statsnails tiltak omfattes av de øvrige opplistede unntak i verneforskriften punkt V.

Retten konkluderer etter dette med at Miljødirektoratets opprettholdelse av Fylkesmannens avslag på søknad om plukking av strandsnegl i Kråkvågsvaets fuglefredningsområde har hjemmel i verneforskriften.

2. Foreligger ugyldighet på bakgrunn av usaklig forskjellsbehandling?

Statsnail har anført at selskapet har fått Fylkesmannens tillatelse for fiske både av kråkeboller og strandkrabber i Kråkvågsvaet. Det er videre anført at også tang- og tareskjæring er tillatt i området, jf. unntaksbestemmelsen i verneforskriften punkt V, og at dette tilsier at forbud mot plukking av strandsnegl utgjør en forskjellsbehandling. Videre er anført at forskjellsbehandlingen er ubegrunnet.

Retten kan ikke finne at det foreligger forskjellsbehandling i dette tilfellet. Avgjørende for retten er at det ut fra bevisførselen finnes sannsynliggjort at kommersiell plukking av strandsnegl er en ny aktivitet i området. Det er kun Statsnail som driver med slik virksomhet. Miljødirektoratets og Fylkesmannens sammenligningsgrunnlag ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til plukking av strandsnegl er derfor begrenset. Det fremgår videre av vedtaket av 11. oktober 2018 at Fylkesmannen har vektlagt at det foreligger for lite undersøkelser av konsekvensene av høsting av strandsnegl på vedtakstidspunktet. Retten finner det tilstrekkelig å vise til at strandsnegl, kråkeboller og strandkrabber er forskjellige arter med ulik betydning i økosystemet, herunder for fuglene i Kråkvågsvaet. Det fremgår ikke av bevisførselen at kunnskapen om konsekvensene ved uttak av strandsnegl på fugler var øket på tidspunktet for Miljødirektoratets vedtakstidspunkt sammenlignet med tidspunktet for Fylkesmannens vurdering. At vernemyndigheten ikke ønsker å gi tillatelse til en ny aktivitet i et fredet område uten kunnskap om konsekvensene, fremfor å gi tillatelse for senere å risikere skader, som i verste fall er irreversible, må etter rettens oppfatning være tillatt i dette tilfellet. Det vises herunder til det sentrale føre var-prinsippet på miljørettens område, samt at miljøhensyn er vurdert som særskilt viktige i fredningsområder. Statsnail er for øvrig ikke forhindrede fra å søke om ny tillatelse på et senere tidspunkt.

Hva gjelder Statsnails anførsel om at forskjellsbehandlingen er ubegrunnet, kan heller ikke denne etter rettens syn føre frem. Det vises til at det av vedtaket av 11. oktober 2018 fremgår at det ikke foreligger tilstrekkelig undersøkelse omkring konsekvensene ved plukking av strandsnegl hverken generelt eller i fredningsområdet, noe som er i samsvar med vitneforklaringene til Lorentzen og Skrindo. Det er tvert imot rettens oppfatning at vedtaket av 11. oktober 2018, som i tillegg til å vise til Fylkesmannens vurdering i avslag av 4. april 2018, har gitt en detaljert og grundig begrunnelse for bakgrunnen for avslaget. Det vises til at det både er vurdert hvilke verneverdier som foreligger, samt hvilken kunnskap som foreligger om konsekvensene av de ulike tiltakene, krabbefiske mv. Videre bemerker retten at Statsnail også i 2015 søkte om plukking av strandsnegl i fredningsområdet, og at selskapet også da fikk avslag. Fylkesmannens oppfatning om plukking av strandsnegl i området har således vært konsekvent, og det er ikke fremkommet opplysninger om at også andre har hatt søknad om plukking av strandsnegl til behandling hos Fylkesmannen. Det vises til vitneforklaring fra Carina Ulsund.

Retten går så over i vurderingen av saksøkers andre krav om staten er erstatningsansvarlig for tap som følge av ugyldig vedtak.

Retten bemerker innledningsvis at det først under hovedforhandlingen kom tydelig frem hvilken konkret handling som påberopes å være ansvarsbetingende. Det har vært uklart hvorvidt saksøker anfører e-postkorrespondanse mellom Statsnail og Fylkesmannen ved Carina Ulsund 5. september 2016 som den ansvarsbetingende handling. Statsnail anførte i sin replikk at den ansvarsbetingende handlingen er Fylkesmannens brev datert 23. september 2016. Miljødirektoratet opphevet Fylkesmannens vedtak den 28. april 2017.

Det er ikke uenighet om, og retten legger til grunn at Fylkesmannens vedtak 23. september 2016 var ugyldig. Statsnail har som ansvarsgrunnlag prinsipalt påberopt arbeidsgiveransvar i henhold til skadeserstatningsloven § 2-1.

For at et ugyldig forvaltningsvedtak skal gi grunnlag for erstatning, må de alminnelige erstatningsvilkårene være oppfylt. Det er skadeserstatningsloven § 2-1 som utgjør det aktuelle ansvarsgrunnlaget i saken. Et vilkår for å tilkjenne erstatning etter denne bestemmelsen er at skadevolder har handlet «forsettlig eller uaktsomt» sett hen til om «de krav skadelidte med rimelighet kan stille til virksomheten eller tjenesten, er tilsidesatt». Det følger av Rt-2010-291 avsnitt 42 at det offentliges ansvar ved feil lovforståelse er strengt, og at rettsvillfarelsen må ha vært unnskyldelig for at det skal fritas det offentlige for ansvar.

Det sentrale spørsmålet ved Fylkesmannens vurdering i vedtak av 23. september 2016, er spørsmålet om plukking av strandsnegl kan anses som «fiske etter det til enhver tid gjeldende lovverk og forskrifter gitt i medhold av dette» etter punkt V nr. 6 i verneforskriften for Grandefjæra. Fylkesmannen la til grunn en lovforståelse som innebar at plukking av snegler var omfattet av verneforskriftens forbud i punkt IV nr. 3, og ikke av unntaket i punkt V nr. 6. Det er ikke uenighet om at Fylkesmannen tolket begrepet feil. Partene er imidlertid uenige i om villfarelsen om regelens innhold er unnskyldelig.

Retten er kommet til at Fylkesmannens feiltolkning ikke kan anses unnskyldelig. Det vises til at ordlyden er klar, og verneforskriften inneholder ingen bestemmelser om at «fiske» kun gjelder fiske av fiskebestander. Det vises videre til at det må kunne forventes at Fylkesmannen undersøker gjeldende regelverk, herunder havressursloven, og den dagjeldende saltvannsfiskeloven. Begge omfattet det å plukke strandsnegl.

Retten er videre kommet til at kravet til årsakssammenheng er oppfylt. Det vises til at Statsnail i e-post til Fylkesmannen den 23. september 2016 opplyste at de ville starte med fiske av strandsnegl i Grandefjæra 1. oktober 2016. Fisket ble ikke startet som følge av Fylkesmannens vedtak i brev 23. september 2016.

Retten går så over til å vurdere vilkåret om økonomisk tap. Statsnail har anført å lidt økonomisk tap i form av tapt inntekt i oktober og november 2016.

Det følger av skadeserstatningsloven § 4-1 at erstatning for formuesskade skal dekke den skadelidtes økonomiske tap. Skadelidte skal stilles økonomisk som om skaden ikke var skjedd. Det skal foretas en vurdering av differansen mellom det økonomiske resultatet med og uten den tapsbringende handlingen. Retten bemerker at det ikke er dokumentert et faktisk tap i denne saken, men en tapt mulighet for inntjening. Statsnail har fremlagt en beregning for hva de kunne ha oppnådd av fangst, kr 271 376.

Hva gjelder det økonomiske resultatet uten den tapsbringende handlingen, har Statsnail fremlagt de tre siste fakturaer i 2016, med samlet pris på kr 229 734, dvs. en gjennomsnittspris på kr 57,88 per kg.

Retten finner det ikke tilstrekkelig sannsynliggjort at differansen mellom det økonomiske resultatet med og uten den tapsbringende handlingen utgjør kr 271 376. Det vises til at beregningen er basert på plukking i området på andre tider av året, juli og august. Det kan videre ikke anses sannsynliggjort at plukkevolumet er likt gjennom hele året, eller at den største del av inntjeningen er relatert til plukking i Grandefjæra. Andre momenter som svekker sannsynligheten er at det ikke er hensyntatt nytten av plukking på de andre plukkeplassene. Heller ikke kan anses tilstrekkelig dokumentert bakgrunnen for at kravet inkluderer utestående krav om akkordlønn for ansatte, noe som først ble anført i saksøkers prosedyre. Videre er ikke gjort fradrag for kostnader ved plukking. Retten bemerker videre at det kun er eget nettotap som kan kreves dekket.

Retten finner etter en skjønnsmessig vurdering at erstatningen settes til kr 50 000.

Sakskostnader

Ingen av partene har vunnet saken. Retten finner videre at både Staten v/klima- og miljødepartementet og Statsnail AS har fått medhold av betydning uten å vinne saken. Det foreligger imidlertid ikke tungtveiende grunner som tilsier at en av partene skal tilkjennes hel eller delvis erstatning for sine sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-3. Begrunnelsen for dette er at Staten v/klima- og miljødepartementet har vunnet saken hva gjelder påstand om dom for ugyldig forvaltningsvedtak. Statsnail AS har på sin side vunnet i krav om erstatning for tap som følge av et ugyldig forvaltningsvedtak, men fått sitt samlede anførte tap betydelig redusert. Retten bemerker at herunder at det ikke var før i hovedforhandlingen at ikke uvesentlige forhold knyttet til Statsnail ASs anførte ansvarsgrunnlag, samt hva erstatningsbeløpet omfattet ble klarlagt.

Slik utfallet har blitt i denne saken, finner retten at det ikke skal tilkjennes sakskostnader.

DOMSSLUTNING

1. *Miljødirektoratets vedtak av 11. oktober 2018 om avslag på søknad om sanking av snegl i Kråkvågsvaet fuglefredningsområde er gyldig.*
2. *Staten v/Klima- og miljødepartementet betaler erstatning til Statsnail AS med kr 50 000 – femtitusen – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse.*
3. *Sakskostnader tilkjennes ikke.*

Retten hevet

Marit Wenda Kjørsvik

Veiledning om anke i sivile saker vedlegges.

Veiledning om anke i sivile saker

I sivile saker er det reglene i tvisteloven kapitler 29 og 30 som gjelder for anke. Reglene for anke over dommer, anke over kjennelser og anke over beslutninger er litt ulike. Nedenfor finner du mer informasjon og veiledning om reglene.

Ankefrist og gebyr

Fristen for å anke er én måned fra den dagen avgjørelsen ble gjort kjent for deg, hvis ikke retten har fastsatt en annen frist. Disse periodene tas ikke med når fristen beregnes (rettsferie):

- fra og med siste lørdag før palmesøndag til og med annen påskedag
- fra og med 1. juli til og med 15. august
- fra og med 24. desember til og med 3. januar

Den som anker, må betale behandlingsgebyr. Du kan få mer informasjon om gebyret fra den domstolen som har behandlet saken.

Hva må ankeerklæringen inneholde?

I ankeerklæringen må du nevne

- hvilken avgjørelse du anker
- hvilken domstol du anker til
- navn og adresse på parter, stedfortredere og prosessfullmektiger
- hva du mener er feil med den avgjørelsen som er tatt
- den faktiske og rettslige begrunnelsen for at det foreligger feil
- hvilke nye fakta, bevis eller rettslige begrunnelser du vil legge fram
- om anken gjelder hele avgjørelsen eller bare deler av den
- det kravet ankesaken gjelder, og hvilket resultat du krever
- grunnlaget for at retten kan behandle anken, dersom det har vært tvil om det
- hvordan du mener at anken skal behandles videre

Hvis du vil anke en tingrettsdom til lagmannsretten

Dommer fra tingretten kan ankes til lagmannsretten. Du kan anke en dom hvis du mener det er

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i dommen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Hvis du ønsker å anke, må du sende en skriftlig ankeerklæring til den tingretten som har behandlet saken. Hvis du fører saken selv uten advokat, kan du møte opp i tingretten og anke muntlig. Retten kan tillate at også prosessfullmektiger som ikke er advokater, anker muntlig.

Det er vanligvis en muntlig forhandling i lagmannsretten som avgjør en anke over en dom. I ankebehandlingen skal lagmannsretten konsentrere seg om de delene av tingrettens avgjørelse som er omtvistet, og som det er knyttet tvil til.

Lagmannsretten kan nekte å behandle en anke hvis den kommer til at det er klart at dommen fra tingretten ikke vil bli endret. I tillegg kan retten nekte å behandle noen krav eller ankegrunner, selv om resten av anken blir behandlet.

Retten til å anke er begrenset i saker som gjelder formuesverdi under 125 000 kroner

Hvis anken gjelder en formuesverdi under 125 000 kroner, kreves det samtykke fra lagmannsretten for at anken skal kunne bli behandlet.

Når lagmannsretten vurderer om den skal gi samtykke, legger den vekt på

- sakens karakter
- partenes behov for å få saken prøvd på nytt
- om det ser ut til å være svakheter ved den avgjørelsen som er anket, eller ved behandlingen av saken

Hvis du vil anke en tingretts kjennelse eller beslutning til lagmannsretten

En *kjennelse* kan du som hovedregel anke på grunn av

- feil i de faktiske forholdene som retten har beskrevet i kjennelsen
- feil i rettsanvendelsen (at loven er tolket feil)
- feil i saksbehandlingen

Kjennelser som gjelder saksbehandlingen, og som er tatt på bakgrunn av skjønn, kan bare ankes dersom du mener at skjønnsutøvelsen er uforsvarlig eller klart urimelig.

En *beslutning* kan du bare anke hvis du mener

- at retten ikke hadde rett til å ta denne typen avgjørelse på det lovgrunnlaget, eller
- at avgjørelsen åpenbart er uforsvarlig eller urimelig

Hvis tingretten har avsagt dom i saken, kan tingrettens avgjørelser om saksbehandlingen ikke ankes særskilt. Da kan dommen isteden ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen.

Kjennelser og beslutninger anker du til den tingretten som har avsagt avgjørelsen. Anken avgjøres normalt ved kjennelse etter skriftlig behandling i lagmannsretten.

Hvis du vil anke lagmannsrettens avgjørelse til Høyesterett

Høyesterett er ankeinstans for lagmannsrettens avgjørelser.

Anke til Høyesterett over *dommer* krever alltid samtykke fra Høyesteretts ankeutvalg. Samtykke gis bare når anken gjelder spørsmål som har betydning utover den aktuelle saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken behandlet av Høyesterett. Anke over dommer avgjøres normalt etter muntlig forhandling.

Høyesteretts ankeutvalg kan nekte å ta anker over *kjennelser* og *beslutninger* til behandling.

Hvis de blir tatt til behandling, er det som regel hvis spørsmålet har betydning utover den aktuelle saken, hvis andre hensyn taler for at anken bør prøves, eller hvis saken reiser omfattende bevisspørsmål.

Når en anke over kjennelser og beslutninger i tingretten er avgjort ved kjennelse i lagmannsretten, kan avgjørelsen som hovedregel ikke ankes videre til Høyesterett.

Anke over lagmannsrettens kjennelser og beslutninger avgjøres normalt etter skriftlig behandling i Høyesteretts ankeutvalg.

Statsnail AS
Postboks 2
7159 Bjugn
statsnail@statsnail.com

30/8-2018

Fylkesmannen i Trøndelag
Strandvegen 38
7734 Steinkjer

Deres dato: 11.06.2019

Deres referanse: 2018/1469

Høringsuttalelse angående forslag til opprettelse av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugn fjorden marine verneområde.

Statsnail AS høster i dag ca 50 tonn strandsnegl, 2 tonn kråkeboller samt noe skjell og tang innenfor grensene for foreslått marint verneområde. I 2018 omsatte vi for 4 291 000NOK. Et forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder vil i praksis bety at vi må legge ned virksomheten. Statsnail AS protesterer derfor mot at det skal være et slikt forbud innenfor foreslått verneområde. Det foreligger ingen dokumentasjon på at fiske av bløtdyr og pigghuder fører til en ekstra miljøbelastning sammenlignet med annet fiske. Et forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder er dermed ikke forankret i Naturmangfoldlovens §8. Et slikt forbud vil være grov forskjellsbehandling av Statsnail AS og andre fiskere.

Videre vil Statsnail AS informere om at vi gjennom våre kontrakter med grunneiere angående høsting på privat grunn er å betrakte som rettighetshaver etter Naturmangfoldlovens § 50. Vi vil derfor kreve erstatning for tapt inntekt etter Naturmangfoldlovens § 51 dersom verneforskriften legger begrensinger på vårt fiske.

Innledning

Statsnail AS er et selskap som høster strandsnegl. Vi har høstet 160 tonn sist 3 år. Vi har også høstet ca 2 tonn med kråkeboller, samt mer beskjedne mengder sjøpølse, skjell og tang. Vi er dermed etablert som selskap innen høsting av en art som er lite utnyttet i Norge (LUR-art). Strandsnegl er også en herbivor og derved en lavtrofisk art som kan bidra til økt råstofftilgang fra fiske. Dette er en del av «Regjeringa sin strategi for heilårige arbeidsplassar i fiskeindustrien» (Publikasjonskode: W-0028 N, Nærings og Fiskeridepartementet.) Vår høsting av strandsnegl er nasjonalt viktig da den kan bidra til arbeidsplasser i Norge gjennom sanking og oppdrett. Den Skattefunn, RFF-Midt og Innovasjon Norge har støttet oss med flere millioner kroner. Vi høste sneglene med fridykking som må karakteriseres som en meget miljøvennlig metode.

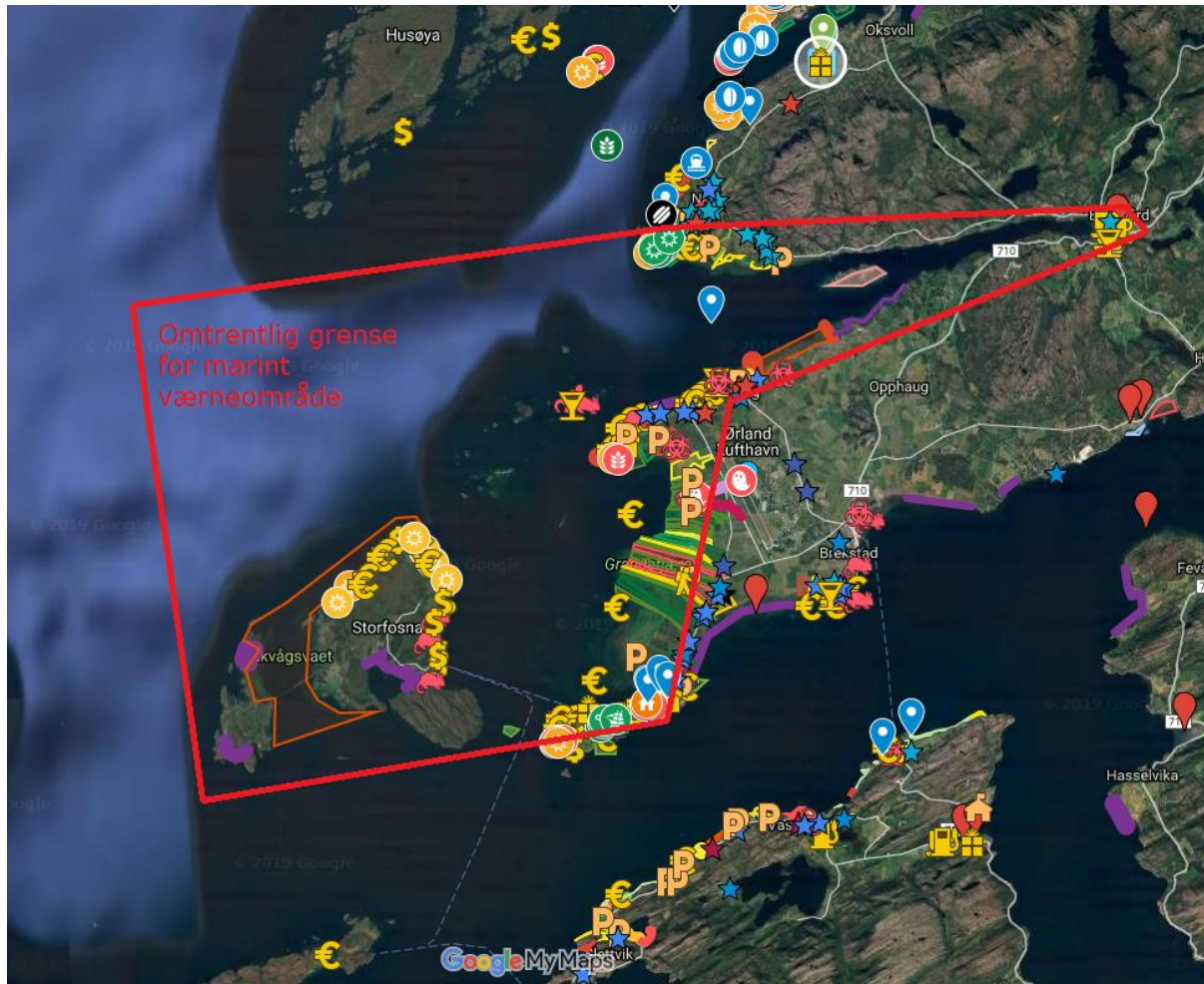

Bildet viser hvordan høstingen foregår.

Angående foreslått marint vern.

Vi observerer at det nå skal opprettes et marint verneområde rundt Kråkvågsvaet, Grandefjæra og Bjugn fjorden. Videre observerer vi at det foreligger et forslag om forbud mot høsting av levende bløtdyr og pigghuder i foreslått vernebestemmelse §4e.

Mesteparten av vår høsting foregår innenfor det foreslåtte marine verneområdet. Vi viser her til vårt resurskart der vi har tegnet inn omtrentlige grenser for det marine verneområdet. Vi ber her om at man legger merke til tomtegrensene til grunneierne vi har avtale med.

Et forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder vil ta bort så mange av fiskeplassene våre at det ikke lenger vil være mulig å drive lønnsomt. Siden vi må spørre hver grunneier om tillatelse til å fiske er det ikke slik at vi enkelt kan finne nye fiskeplasser. Videre er vi avhengige av store grunne områder hvor vi kan høste effektivt. Det krever en betydelig logistikk for å høste 2 tonn strandsnegl i uka. Vi er avhengige av å finne hus vi kan leie, plasser til båtene våre, parkeringsplasser etc., og våre arbeidere bør ikke ha for lang reisevei da det bare er mulig å plukke i ca 4 timer på fjæra sjø i godt vær.

Vi har lest Fylkesmannens forslag til opprettelse av vern med rapport nummer Rapportnummer 2019-8 grundig.

Vi observerer at det ikke gis en begrunnelse for et forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder utover side 31 hvor Fylkesmannen skriver:

«Tidligere (i noen år frem til 1950) ble det skrapet etter o-skjell med skjellplog i området. Dykkere mener å kunne se merker etter plogene noen steder»

Og side 42 hvor Fylkesmannen skriver:

«Unntaket gjelder ikke skjellskraping, da dette kan ha negativ påvirkning på havbunnen».

Statsnail AS har ingenting imot et forbud mot skjellskraping, men vi finner det betenkelig at man bruker skjellskraping som begrunnelse for et generelt forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder.

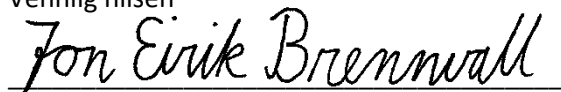
Vi opplyser også om at Carina Ulsund og Stein-Arne Andreassen som har utarbeidet rapporten på vegne av Fylkesmannen tidligere har fattet vedtak mot Statsnail AS det ikke var hjemmel for angående plukking av strandsnegl i det foreslåtte marine verneområde. Disse vedtakene har senere blitt omgjort av Miljødirektoratet. Vi viser her til sak med referanse 2015/4805-432.6 hos Fylkesmannen i (daværende) Sør-Trøndelag.

Statsnail AS stiller derfor spørsmål ved om Carina Ulsund og Stein-Arne Andreassen i denne saken handler i henhold til Naturmangfoldloven §8 og Forvaltningsloven §17. Videre spør Statsnail AS om Carina Ulsund og Stein-Arne har underliggende motiver for å fremme et forslag om forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder, all den tid de fremmer forslaget om forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder uten å begrunner det.

Videre påpeker Statsnail AS at et forbud mot fiske av bløtdyr og pigghuder være grov forskjellsbehandling av Statsnail AS og andre fiskere.

Ha en fin dag.

Vennlig hilsen

Dr. Ing. Jon Eirik Brennvall
Styreformann i Statsnail AS

Høringsuttalelse for forslag til marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland kommune

Undertegnede er grunneier av gnr/bnr. 174/4, 173/26 og 160/62 og har flere rettigheter og interesser i sjø innenfor det foreslåtte vernede område, som for eksempel laksrett, privat molo, avløp, landbrukskanaler mv. Det er viktig at dersom det blir et maritimt vern, at disse rettighetene og interessene fortsatt kan utøves.

Ørland kommune har i sin høringsuttalelse gitt sterk uttrykk av at det er ønskelig med næringsutvikling i sjøen innenfor dette området. I dette er det nok så innlysende at det her pekes imot oppdrettsnæringen. Dette er noe vi som grunneier av holmer og skjær innenfor området og aktiv bruker av området ikke ønsker. I tillegg har vi sett at komeruell kamskjellpluking har nærmest støvsugd sjøbunnen og kamskjellene har vært borte i området i lang tid, men heldigvis begynner å komme tilbake. Av den grunn er vi positive til et marint vern.

Merknad til forskriften:

- § 2: Bjugn kommune eksisterer ikke lengre (slått sammen med Ørland kommune fra 01.01.2020). Alle gnr. for gamle Ørland kommune må oppdateres i hht. matrikkelen.
- § 4: Drift og vedlikehold av landbrukskanaler må inn i unntaksbestemmelsene.
- § 5: Terskelen for å kunne gi dispensasjon bør være lav.
- § 10: Dersom det skal opprettes rådgivende utvalg, må grunneiere være representert.

Generelt:

- Vernet må ikke få konsekvenser og følger for det som ligger utenfor verneområdet, for eksempel at fylkesmannen er negativ i høringsuttalelse til tiltak utenfor verneområdet grunnet dets nærhet til verneområdet.
- Vernegrensen må holdes godt utenfor alle moloer da det jevnlig vil være behov for reperasjoner, mudring etc., dispensasjonsbehandling av dette vil virke byråkratisk da dette, dersom nødvendig, vil foregå helt i ytterområdet til vernet.
- Fristen for å kreve erstatning må forlenges til 1 år, da en slik prosess er omfattende og kreve bistand fra ekstern ekspertise. 4 måneder vil være alt for kort tid for en så viktig sak.

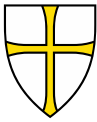
Det vises for øvrig til vårt tidligere uttalelse under innspillsrunden vedrørende vernet.

Mvh

Svein Erik Morseth og Randi Nesset

Grunneier

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Vår dato: 18.02.2020 **Vår referanse:** 201801176-17 **Vår saksbehandler:**
Deres dato: **Deres referanse:** Heidi Beate Flatås

Fylkeskommunens uttalelse til forslag til marint vern i område Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden

Vi viser til deres oversendelse.

Fylkesutvalget i Trøndelag fylkeskommune behandlet overnevnte sak i møte 14.februar 2020.
Vedtak, saksfremlegg og tekniske innspill mht vannforvaltning ligger som vedlegg.

Dette er Trøndelag fylkeskommunes endelige uttalelse i saken.

Med vennlig hilsen

Vigdis Espnes Landheim
Seksjonsleder

Heidi Beate Flatås
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Tekniske innspill i forbindelse med Vannforvaltning

Vedtak FU, 14022020, Sak 49/20, Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Kopimottakere:

ØRLAND KOMMUNE

Saksprotokoll

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

---

Arkivsak-dok. 201801176
Saksbehandler Heidi Beate Flatås

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget 2019-2023	14.02.2020	49/20

Fylkesutvalget 2019-2023 har behandlet saken i møte 14.02.2020 sak 49/20

Fylkesutvalget 2019-2023 sitt vedtak

1. Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse, men ikke til vern i henhold til alternativ 1 eller 2.

Fylkesutvalget påpeker følgende:

- Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratår Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
- Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

2. Fylkestuvalget vil også påpeke at vern og beskyttelse av verdier som dette kan også skje gjennom en kommuneplan etter Plan- og bygningsloven.

Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.

En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Behandling

Grøntvedt ba om å få vurdert sin habilitet. Han ble enstemmig vurdert som inhabil i henhold til forvaltningsloven § 6, og trakk seg fra behandlingen av saken, med Steinar Aspli som stedfortreder.

Endringsforslag fra Torgeir Strøm (SV) på vegne av SV og MDG

Fylkesutvalget anbefaler alternativ 1 i forslaget om marint område i Kråkvågvaet - Grandfjæra - Bjugnfjorden.

Alternativt forslag fra Per Olav Skurdal Hopsø (A), på vegne av Ap, Sp, KrF, H og FrP:

1. Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse, men ikke til vern i henhold til alternativ 1 eller 2.

Fylkesutvalget påpeker følgende:

- Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratrar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg - Storfosna
- Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

2. Fylkestuvalget vil også påpeke at vern og beskyttelse av verdier som dette kan også skje gjennom en kommuneplan etter Plan- og bygningsloven.

Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.

En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

Votering

Forslag fra Hopsø mot forslag fra Strøm	11 for forslag fra Hopsø (Ap, Sp, KrF, H, Frp). 3 for forslag fra Strøm (SV, MDG, V). Forslag fra Hopsø vedtatt

Fylkesrådmannens innstilling:

Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse og til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2.

Dette begrunnes med følgende:

1. Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratrar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
2. Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Arkivsak-dok. 201801176-14
Saksbehandler Heidi Beate Flatås

Saksgang
Fylkesutvalget 2019-2023

Møtedato
14.02.2020

Utvalgssaksnr

Fylkeskommunens uttalelse til forslag om vern av marint område i Kråkvågsvaet - Grandfjæra - Bjugnfjorden. Ørland kommune

Fylkesrådmannens innstilling:

Fylkesutvalget slutter seg til fylkeskommunens uttalelse og til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2.

Dette begrunnes med følgende:

1. Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
2. Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Høringsdokument – Kråkvågsvaet-Grandfjæra- Bjugnfjorden forslag til marine verneområde
2. Fiskeridirektoratet region Midt – Uttalelse til forslag om marint vern Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden av 09.09.2019
3. Fiskarlaget Midt-Norge – høringsuttalelse datert 29.01.2020
4. Kystverket Midt-Norge – høringsuttalelse datert 09.09.2019
5. Trøndelag fylkeskommune som vannregionmyndighet - merknader

Andre refererte dokumenter i saken:

Endelig tilråding med forslag til referanseområder fra Rådgivende utvalg for marin verneplan 30.juni 2004

http://tema.miljodirektoratet.no/old/dirnat/multimedia/1831/Endelig_tilradning.pdf

Sammendrag

Forslag om marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er et ledd i arbeidet med å verne særegne og representative utvalg av norsk natur for kommende generasjoner. Forslaget ble sommeren 2019 sendt ut på høring med sikte på å opprette et marint verneområde etter naturmangfoldloven § 39. Det foreligger to alternativer for avgrensning av det marine verneområdet.

Foreslåtte avgrensning av verneområdet er betraktelig større forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004. jfr kart side 4.

Forslaget til marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden legges frem med to alternative forslag til arealavgrensning. Området som sådan er valgt ut fordi det representerer et spesielt gruntvannsområde, men også fordi det er et område med mindre konfliktpotensialet i forhold til flere næringsinteresser sammenlignet med andre deler av Trøndelag og norskekysten for øvrig.

Området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåkning. Det skal utarbeides en forvaltningsplan med definerte bevaringsmål som grunnlag for å overvåke tilstanden i området.

Sjøbunnen skal beskyttes mot store inngrep som for eksempel utfylling, mudring, uttak av masser, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen.

Verneforskriften åpner for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres. Det er likevel en del utfordringer knyttet til fremtidig næringsutvikling. Hovedutfordringen er forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder, forbud mot akvakultur og usikkerhet rundt framtidig utvikling av eksisterende næringsområder.

Fylkeskommunen innstiller på å gå imot fylkesmannens forslag, alternativ 1 og 2, slik de nå foreligger.

Bakgrunn

Formålet med Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Det er en målsetning å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning.

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er et variert område bestående av store gruntområder med skjellsand- og mudderbunn, samt dypere partier bestående av rike tareskoger og koraller. Verneverdiene knyttes til bevaring av helheten i Kråkvågsvaet – Grandfjæra – Bjugnfjorden, områdets økologiske funksjon som med sine varierte naturtyper, gir et relativt rikt og mangfoldig plante- og dyreliv som igjen gjør området til et svært viktig leve- og næringssøksområde for fugl og fisk. Forslaget til marin verneplan omfatter overflaten, vannsøylen og havbunnen.

Faktiske opplysninger

Bakgrunn for utvelgelsen av kandidatområder for marint vern

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ble valgt ut som ett av 36 kandidatområder for marint vern i endelig tilråding fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004. Området representerer kategorien «spesielle gruntvannsområder». Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerer et balansert utvalg av undersjøisk natur langs kysten og skjærgården. Særegenhet og representativitet ble vektlagt ved utvelgelsen, og også at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåking. Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ble foreslått som et av de generelle referanseområdene for langtidsovervåking og forskning (sett i sammenheng med foreslått verneområde (transekt) Froan – Sularevet).

Rådgivende utvalg påpekte dessuten behovet for samordning med prosessene som har vært gjennomført blant annet i forbindelse med oppfølgingen av EUs vannrammedirektiv for vann og nasjonal overvåking av marint biologisk mangfold i kystsonen. Utvalget vurderte i sin tilråding påvirkninger fra og behov for restriksjoner av en rekke næringsaktiviteter i de foreslåtte områdene til marin verneplan i forhold til de identifiserte verneverdier og verneform. Generelt tilrådte de strenge restriksjoner i forhold til inngrep i bunnen for eksempel ved uttak av sand og grus og deponering av masser.

Med hensyn på utnyttelse av levende ressurser og havbruksaktivitet tilråddes det liberale restriksjoner, men med nødvendig overvåking og kontroll for å sikre at verneverdiene ikke gradvis forringes.

Når det gjelder eksisterende fiskeriaktivitet med redskaper som berører bunnen, foreslo utvalget begrensede restriksjoner for å redusere konsekvensene for eksisterende næringsvirksomhet. Samlet sett ville derfor konsekvensene for fiskerier og havbruk være små.

Norge var et av de første landene som sluttet seg til FN-konvensjonen om biologisk mangfold. Et av målene i konvensjonen, Aichi-mål 11, forplikter oss til å beskytte økosystemer, arter og genetisk mangfold:

Innen 2020 er minst 17 prosent av land- og ferskvannsarealer og **10 prosent av kyst- og havområder**, spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester, bevart gjennom effektivt og hensiktsmessig

Trøndelag fylkeskommune

forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive bevaringstiltak, og er en integrert del av landskapet.

Fylkesmannen har nå lagt frem to alternativer til avgrensning av verneområdet. Begge er utvidet betydelig mot vest/nordvest i forhold til opprinnelig forslag fra Rådgivende utvalg i 2004, henholdsvis ca 70 km² (Alternativ 1) og ca 64 km² (Alternativ 2) større. Fylkesmannen begrunner utvidelsen med at det er tatt inn dypere partier med korallforekomster.

Kart som viser opprinnelig forslag til marint verneområde fra Rådgivende utvalg 2004.

Kartutsnittet viser de to alternativene for avgrensning av det marine verneområdet, alternativ 1 og 2.

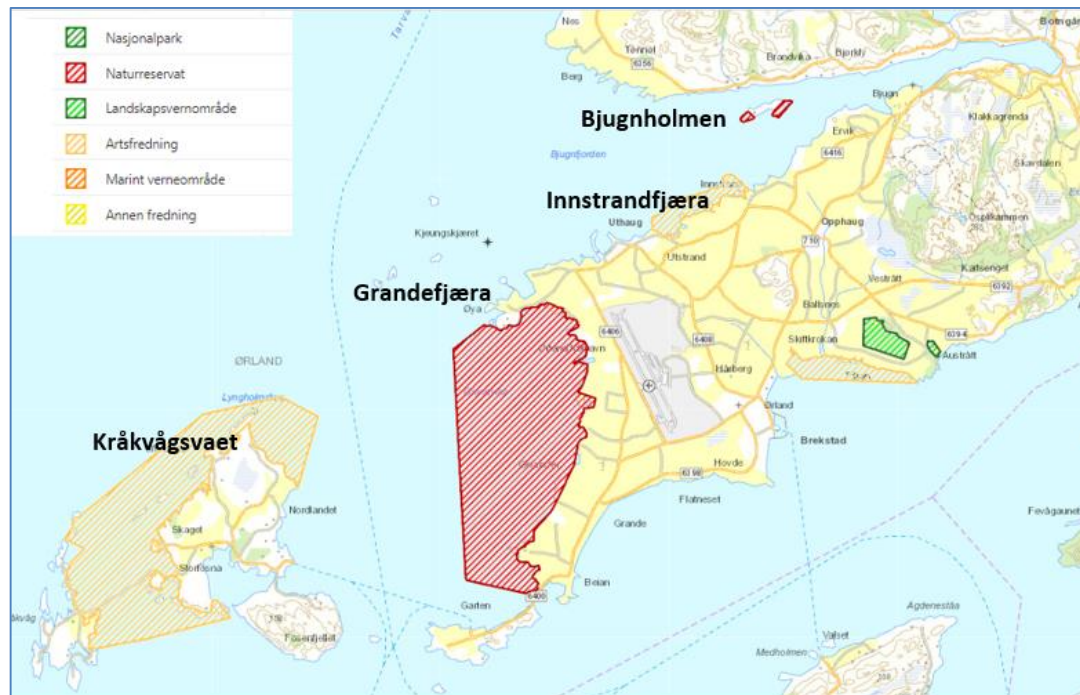
Trøndelag fylkeskommune

I **Alternativ 1** omfatter verneområdet hele området uten skravur. I tillegg omfatter vernet området med skravur - de landnære områdene vest for Kråkvåg og sør for Storfosna.

I **Alternativ 2** omfatter verneområdet hele området uten skravur, men holder landnære områder vest for Kråkvåg og sør for Storfosna (med skravur) utenfor verneområdet. Dette er delvis i samsvar med kommunens innspill om å ivareta næringslivet.

Eksisterende vern innenfor foreslåtte verneområde

Grandefjæra naturreservat dekker et areal på ca. 21 km², hvorav ca. 20,7 km² er sjøareal. Formålet med vernet er å bevare et internasjonalt viktig våtmarksområde med vegetasjon, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området. Innstrandfjæra fuglefredningsområde dekker et areal på ca. 1,1 km², hvorav ca. 1 km² er sjøareal. Kråkvågsvaet fuglefredningsområde dekker et areal på ca. 11,9 km², hvorav ca. 11,5 km² er sjøareal. Bjugnholmen naturreservat dekker et areal på 80 dekar der 37 dekar er sjøareal.

Kartet viser eksisterende vern innenfor foreslått marint verneområde.

Både Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet er fuglefredningsområder. Disse er vernet etter naturvernloven og skal ivareta fuglelivet og bevare livsmiljøet for fuglene i området. Forskriftene for Grandefjæra og Bjugnholmen naturreservat freder både fugle- og dyreliv.

Deler av det foreslåtte marine verneområde har Ramsar og IBA-status (*Important Bird and Biodiversity Areas*).

Nye bestemmelser etter forslag til marint vern

Fylkesmannen viser til at det eksisterende vernet ikke i tilstrekkelig grad ivaretar behovet for å ta vare på det undersjøiske naturmangfoldet, herunder marine arter og naturtyper, som er en målsetning i arbeidet med marint vern. De eksisterende verneområdene (fuglefredningsområdene og naturreservatene) har ulike bestemmelser om dette. Det gjelder for eksempel bestemmelser om uttak av sand og grus, uttak av tang og tare og andre marine planter samt høsting av marine ressurser. I forslag til marin verneplan er alt dyreliv vernet mot skade og ødeleggelse. Det er delvis overlapp med eksisterende vern. Når to verneområder overlapper, skal begge verneforskriftene gjelde (dvs at der den ene forskriften mangler bestemmelser vil den andre dekke opp).

Verneforskriften åpner for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres. Sjøbunnen skal beskyttes mot store inngrep som for eksempel utfylling, mudring, uttak av masser, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen.

Akvakulturanlegg blir forbudt med begrunnelse i mulige negative påvirkninger på verneverdiene og området status som referanseområde.

Forskriften vil sette forbud mot uttak av sand og grus, men med unntak for at grunneiere kan søke om tillatelse til mindre uttak av sand til eget bruk.

Det er foreslått forbud mot høsting og planting av marine planter, men med mulighet for dispensasjon for grunneiere.

I tillegg er det foreslått forbud mot bruk av fiskeredskap som ødelegger bunnen samt høsting av levende bløtdyr og pigghuder¹.

Virkninger av vernet

Akvakultur

Akvakultur/havbruksaktiviteter tillates ikke i det foreslåtte marine verneområdet. Dette begrunnes i mulig negativ påvirkning på verneverdiene og funksjonen som referanseområde. I området er det flere dypere partier som er attraktive for matfiskoppdrett av laks, ørret og regnbueørret og annen matfiskoppdrett. Tidligere lokaliteter på østsiden av Storfosna er vurdert til å ha stort produksjonspotensial. Det har vært planer om nye lokaliteter (Sintef/SalMar på begynnelsen av 2010-tallet), men søknadene ble trukket tilbake fordi oppstarten av verneprosessen var nært i tid. Øvrig areal kan være egnet for marine arter, makroalger osv.

Høsting av viltlevende marine ressurser

I det foreslåtte marine verneområdet har det foregått tradisjonelt fiske med garn, snøre, teiner, line, not og snurrevad etter ulike fiskeslag. Det er også registrerte låssettingsplasser for sild i sjøområdene. Disse aktivitetene blir ikke berørt av verneforslaget. Ifølge forslag til forskrift om marint vern blir reketraling forbudt. Fiskeridirektoratet region Midt har i sin uttalelse (Vedlegg 2) vist til at oppstartmeldinga for marin verneplan ikke la opp til spesielle begrensninger når det gjelder bruk av eksisterende reketralfelt. I høringsforslaget er det ingen begrunnelse om hvorfor det likevel legges opp til begrensninger/forbud om reketraling (bunntraling). Dersom det ikke er ment å være referanseområde for denne typen aktivitet, bør bestemmelsene ikke forby dette.

---

¹ Bløtdyr (mollusker) er arter som snegler, muslinger, blekkspruter o.l. Pigghuder er arter som sjøstjerner, sjøpølser, kråkeboller o.l.

Trøndelag fylkeskommune

Høsting av bløtdyr og pigghuder er foreslått forbudt, unntatt plukking av skjell, snegler og muslinger til eget bruk for grunneiere. Kommersiell håndplukking/høsting av kamskjell og strandsnegl har foregått i området de senere årene. Høstingen av strandsnegl og andre arter av bløtdyr og pigghuder i fjæresonen skjer etter avtale med grunneierne. Både Fiskeridirektoratet region Midt og Fiskarlaget Midt-Norge (Vedlegg 2 og 3) har i sine innspill sagt at de ikke kan godta et generelt forbud mot høsting av levende bløtdyr og pigghuder. Det er ikke dokumentert at denne høstingen er skadelig for verneformålet.

Tang og tare

Det foreslås å forby høsting av vegetasjon, herunder tang, tare og andre marine planter. Kommersiell høsting (tråling) av stortare har ikke foregått på mange år i området. Tang- og tarehøsting i fjæresonene har foregått, men det er ikke kjent om det foregår uttak i dag og hva omfanget har vært. Det er gjort unntak i dispensasjonsbestemmelsene (§ 5) for høsting av tang og tare til eget bruk for grunneiere.

Fiskeridirektoratet region Midt har i sin uttalelse pekt på at Rådgivende utvalg for marin verneplan foreslo at noen av områdene skulle være referanseområder i forhold til aktiviteten taretråling, men at Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden ikke var et av disse områdene. Fiskeridirektoratet viser til foreliggende kunnskap om formålet med marint vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden, kunnskap fra Havforskningsinstituttet om kvaliteten på taren i området, historiske data om høstet kvantum i områdene, samt beregninger av tilgjengelige høstbare ressurser av tare i området. På denne bakgrunn har Fiskeridirektoratet likevel ikke innvendinger til forslaget om forbud av taretråling i det foreslåtte marine verneområdet.

Sjøverts ferdsel og farledsutbedring – kart vedlegg i oppsummering

Tiltak for å utbedre hovedfarleden mellom Nebbtaren v/Garten til Kjeungskjæret er ikke forenlig med bestemmelsene, og må eventuelt dispensasjonsbehandles. Kystverket Midt-Norge (vedlegg 4) har i sin uttalelse foreslått å utelate de aktuelle områdene fra planområdet eller gi åpning i bestemmelsene for slike utbedringstiltak av farleder.

Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og utarbeider regional vannforvaltningsplan i henhold til vannforskriften. Fylkeskommunen som vannregionmyndighet, har gitt tekniske innspill til planen, dette ligger som vedlegg 5.

Konsekvenser for Ørland kommune

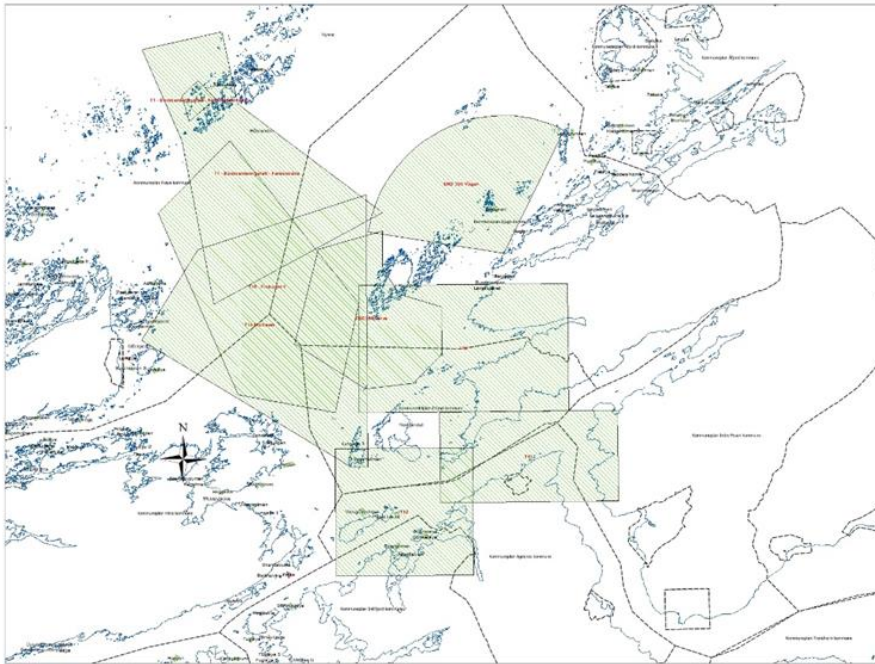
Ørland kommunes bekymring for vernet er fremkommet fra tidlig i planprosessen, gjennom deltakelsen i referansegruppen for verneplanen og i fylkeskommunens møter med kommunen.

«Tar en for laget»

Sett i forhold til andre trønderske kommuner, opplever Ørland at de allerede har fått et uforholdsmessig stort ansvar når det gjelder verneområder og restriksjonsområder i sjø. Innenfor kommunens areal er det store områder med restriksjoner på grunn av Ramsar-status, naturreservat, fuglefredningsområder,

Trøndelag fylkeskommune

samt Forsvarets øvings- og skytefelt. Dette gir igjen begrensninger for hvilken næringsutvikling som kan tillates på kommunens sjøarealer, spesielt hva angår akvakultur. Forsvaret er svært restriktiv med å tillate akvakulturanlegg i sine øvings- og skyteområder, se kartet nedenfor. I Hitra og Frøya sine arealplaner har de bedt om at områdene inntas som hensynssoner med bestemmelser om at akvakulturanlegg ikke tillates.

Illustrasjonen viser Forsvarets skyte- og øvingsfelt.

Kommunen har spilt inn forslag til ny avgrensning ved havner og et større område innerst i Bjugnfjorden for å ivareta muligheten for utvikling av Bjugn/Botngård og boligområdene her. Fylkesmannen har delvis imøtekommet dette, men ikke i det omfang kommunen har ønsket.

Fylkesrådmannen har forståelse for kommunens bekymring for fremtidig næringsutvikling. Samlet sett får ikke Ørland kommune ta del i ønsket vekst i akvakulturnæringen fordi store deler av sjøarealet er underlagt ulike typer vern og restriksjoner.

Drøftinger

I begge alternativene som er lagt ut på høring er det tatt ut områder i tilknytning til land der det er store næringsinteresser og som ikke vil la seg kombinere med vernet. Dette er positivt. Dette gjelder blant annet områder utenfor havneområder med stor aktivitet. Spørsmålet er om dette er tilstrekkelig for å sikre framtidig næringsutvikling i tilknytning til disse aktivitetene og uten at det går på bekostning av verneverdiene.

Bærekraftig bruk må kunne tillates. Behovet for å beskytte og verne korallrev er udiskutabelt. Aktiviteter som åpenbart skader bunnen i verneområdet, må kunne forbys. Utover dette bør aktiviteter tillates når det ikke skader verneformålet.

Det kan imidlertid være usikkerhet knyttet til avgrensningen av viktige verneverdier, samt hvilket lovverk som bør brukes. Aichi-mål 11 gir klare forventninger til de ulike nasjonenes miljøforpliktelser. Målet kan imidlertid tolkes slik at ikke bare vern etter naturmangfoldloven er mulig, men at områder kan gis beskyttelse også gjennom kommuneplanens arealdel, havressursloven (for eksempel er koraller automatisk fredet) og annet sektorlovverk. Det bør derfor vurderes å se på avgrensningen for marint verneområde på nytt og vurdere annen form for beskyttelse av for eksempel koraller. Dyphavsområder var i utgangspunktet heller ikke en del av verneformålet.

Fylkesrådmannen anbefaler at tiltak som i utgangspunktet ikke truer formålet med det marine vernet må det gis åpning for i den generelle dispensasjonsadgangen i § 6 i forslaget til verneforskrift. Når det gjelder høsting av bløtdyr og pigghuder, vil fylkesrådmannen anbefale at aktiviteten må tillates, men overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv. I jamfør vurderingen som er gjort i forhold til snurrevad-aktiviteter. I fuglefredningsområder kan restriksjoner og eventuelt forbud for høsting av bløtdyr og pigghuder vurderes der dette ikke fremgår av bestemmelsene, men det må dokumenteres at slikt uttak vil være skadelig også for disse verneverdiene/verneformålet.

Forvaltningsplanen må legge opp til dokumentasjon og/eller overvåking av aktiviteter hvor det ikke foreligger kunnskap om konsekvenser for verneformålet (gjelder spesielt høsting av levende bløtdyr og pigghuder). Det må settes krav til kunnskapsinnhenting før eventuell tillatelse, for eksempel der det er overlapp med fuglefredningsområder. Kunnskapsgrunnlaget kan så gi mulighet for å vurdere begrensninger i uttak av enkelte arter, bruk av redskap osv. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier.

Akvakultur/havbruksaktiviteter tillates ikke i det foreslåtte marine verneområdet. Dette begrunnes i mulig negativ påvirkning på verneverdiene og funksjonen som referanseområde. Fylkesrådmannen har forståelse for dette, men slik verneområdet nå er utvidet, legges det beslag på areal som ikke var en del av det rådgivende utvalgets opprinnelige forslag.

Det marine verneområdet for Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er ett av seks områder som er valgt ut for langtidsovervåking og forskning. Med bakgrunn i dette, har fylkesrådmannen ikke innvendinger til at det blir forbud om akvakulturvirksomhet. Dette betinger imidlertid at grensene for verneområdet ikke er større enn nødvendig ut ifra verneformålet, og at det gjøres en avveining i forhold til allerede båndlagte arealer til Forsvaret og eksisterende verneformål.

To mulige holdninger i saken

A. Fylkeskommunen slutter seg til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan, men kan ikke anbefale verken alternativ 1 eller 2. Dette begrunnes med følgende:

- Avgrensningen av området må heller gjenspeile hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna (vist som alternativ 2). I tillegg må næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land, sikres gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
- Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

B. Fylkeskommunen slutter seg til hovedtrekkene i forslag til Marin verneplan og anbefaler alternativ 2. Dette alternativet ivaretar både verneverdiene og i stor grad næringsinteressene i tilknytning til land og i noen større havneområder. Vi forutsetter imidlertid at verneplanen i tillegg ivaretar følgende:

- Bærekraftig bruk som ikke skader verneformålet må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder bør tillates innenfor det marine verneområdet på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Aktiviteten bør overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.
- En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Det må derfor vurderes å åpne for akvakultur i et område øst for Storfosna. Øvrige areal vil da være tilgjengelig for langtidsovervåking og referanseområde.

For mer detaljerte faglige råd og merknader vises det til fylkesrådmannens saksfremlegg og til vedlegg 5 som omhandler tekniske innspill.

Fylkesrådmannens konklusjon

Som marint våtmarksområde står området i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området, må man helt til Danmark for å finne. Etableringen av et marint vern som foreslått tydeliggjør imidlertid at det må gjøres en avveining mellom eksisterende verneområder og internasjonale forpliktelser på den ene siden, og hvilke konsekvenser det får for kommunens mulighet til næringsutvikling på den andre siden. Etter en avveining anbefaler Fylkesrådmannen alternativ A.

Vannforvaltning:

Trøndelag fylkeskommune er vannregionmyndighet for Trøndelag vannregion, og utarbeider regional vannforvaltningsplan i henhold til vannforskriften. Planen fastsetter miljømål for alle vannforekomstene som inngår i verneforslaget. For øyeblikket rulleres vannforvaltningsplanene i Norge, og vurdering av miljømålene blir en del av dette. I lys av verneforslaget er dette relevant å vurdere grundig, ettersom det kan være behov for justering av miljømålene. Dette ber vi om at Fylkesmannen vurderer.

Vi anmoder om at alle vannforekomster som inngår i verneforslaget også beskrives med vannnettID for sikker identifisering og oppfølging, og at vedtatt miljømål for forekomstene gjengis i tråd med regional vannforvaltningsplan.

På generelt grunnlag ønsker vi alle tiltak som beskytter vann velkommen. I utgangspunktet vil miljømålene trolig ivaretas gjennom verneforskriften. Samtidig kan verneformålet gjøre at målsetningene må bli strengere enn det som lå til grunn for gjeldende vannforvaltningsplan, og utløse tiltak. Dette ønsker vi å ivareta gjennom rulleringen av planen, men forutsetter innspill fra Fylkesmannen om dette.

Konkrete merknader:

Kap. 2.3, Hvis begrenset uttak av sand og grus i Innstrandfjæra og Kråkvågsvaet tillates, må dette forklares i tråd med vannforskriftens §12.

Kap. 7. Fylkeskommunen mener det bør inngå et avsnitt eller delkapittel som viser til miljømålene etter regional vannforvaltningsplan, og hvordan disse fungerer som en rammebetingelse i forhold til forvaltning av verneområdet. Naturmangfoldloven er også hjemmelsgrunnlag for vannforskriften. Et forslag kan være:

Regional vannforvaltningsplan er utarbeidet i henhold til vannforskriften, og setter miljømål for alle vannforekomstene i Trøndelag vannregion. Vannforvaltningsplanen og miljømålene skal legges til grunn for all forvaltning som berører vann. Forringelse av vannmiljøet skal etter dette unngås.

Kap 11. Fylkeskommunen mener § 3 må henvise til de til enhver tid gjeldende miljømålene for vann slik de er fastsatt i regional vannforvaltningsplan. Miljømålene etter vannforskriften skal være gjennomgående i all forvaltning av vann, og det må derfor henvises til disse i verneforskriften. Fylkesmannen som sektormyndighet må spille inn forslag til justeringer av miljømålene for å ivareta verneformålet og sikre at vannforvaltningsplanen er oppdatert. Det er anledning til dette hvert 6. år.

Kap 11. Fylkeskommunen mener det må henvises til relevante deler av vannforvaltningsplanen under § 7. Aktuelle tiltak må spilles inn til vannforvaltningsplanens tiltaksprogram av Fylkesmannen som sektormyndighet.

Kap 11. Fylkeskommunen mener overvåkning i tråd med § 8 må innarbeides i vannregionens overvåkningsprogram. Fylkesmannen har for øvrig ansvar for utarbeidelse av det regionale overvåkningsprogrammet etter vannforskriften.

Fylkesmannen i Trøndelag

Pr epost

Turid Ingunn Undertun

Laurasvingen 2

7160 Bjugn

Uttalelse på høring i forbindelse med marint vern i Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner.

Jeg og min mann kjøpte i 1974 et naust i Bjugnfjorden. Dette nauset sto tidligere på kaiet til Stranden dampskipsekspedisjon. Det var da lagt ut jernbaneskinner i sjøen som båtslip, vi ble fortalt at disse skinnene tidligere lå på dampskipskaiet. Jeg har forsøkt å finne ut når dette ble gjort nå i ettertid og finner ut at det må være gjort etter 1969 utfra et flyfoto jeg fant på Norge i Bilder.

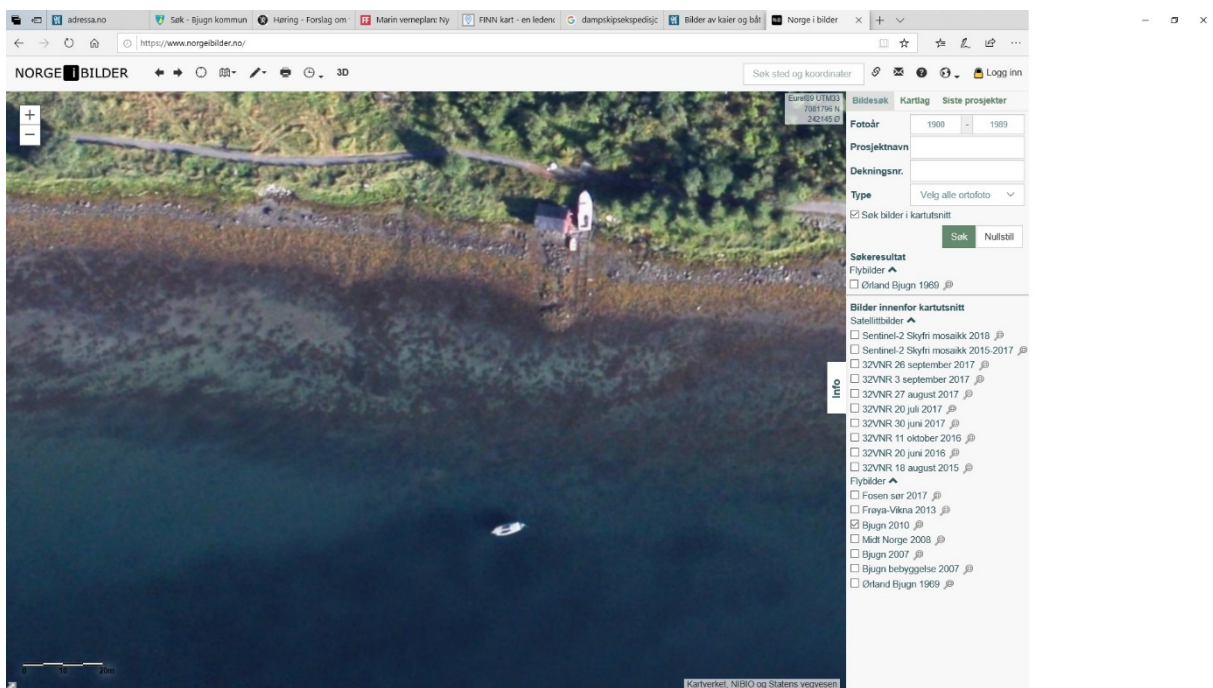
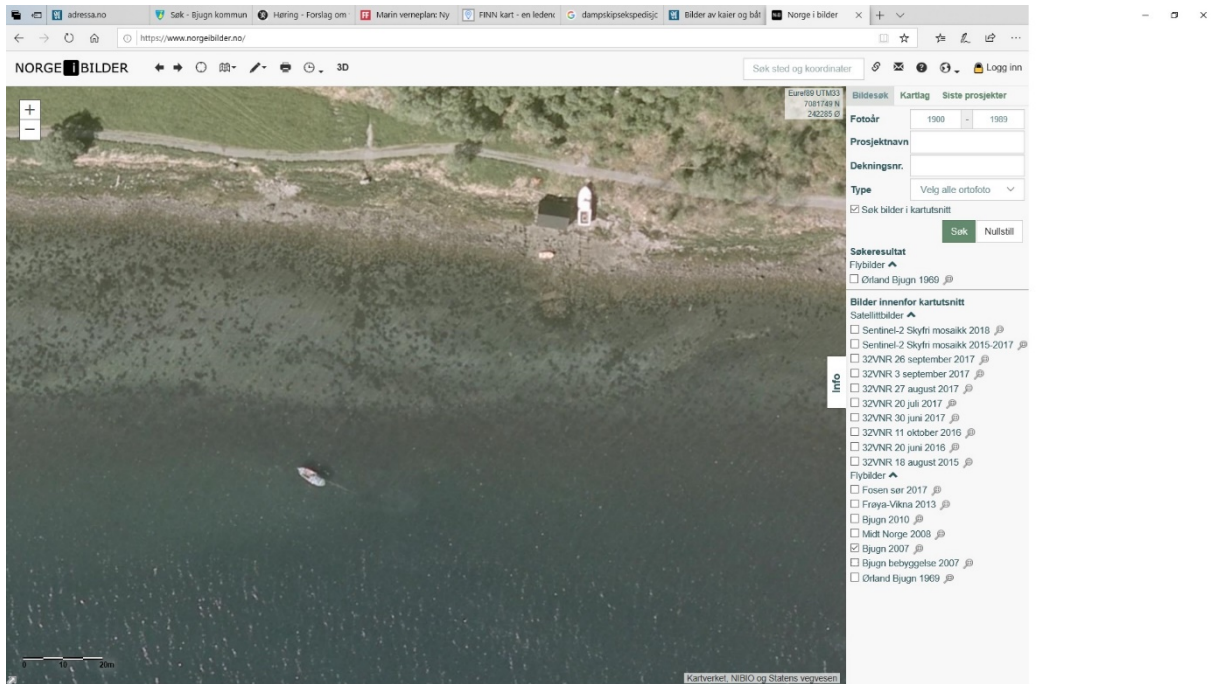
Båtslipen går ca 40 meter ut i sjøen, men jeg klarer bare å dokumentere ca 30 meter ved hjelp av flyfoto på kommunens hjemmeside. Båtslipen har siden 1974 vært benyttet til å ta på land en tresjark på 35 fot. Jeg ønsker på lovlig vis å kunne fortsette å bruke båtslipen til dette formålet da min sønn og barnebarn er i ferd med å overta båt. Dette er en fritidsbåt og slipen er ikke blitt benyttet i kommersiell sammenheng. Dette er heller ikke plan i fremtiden.

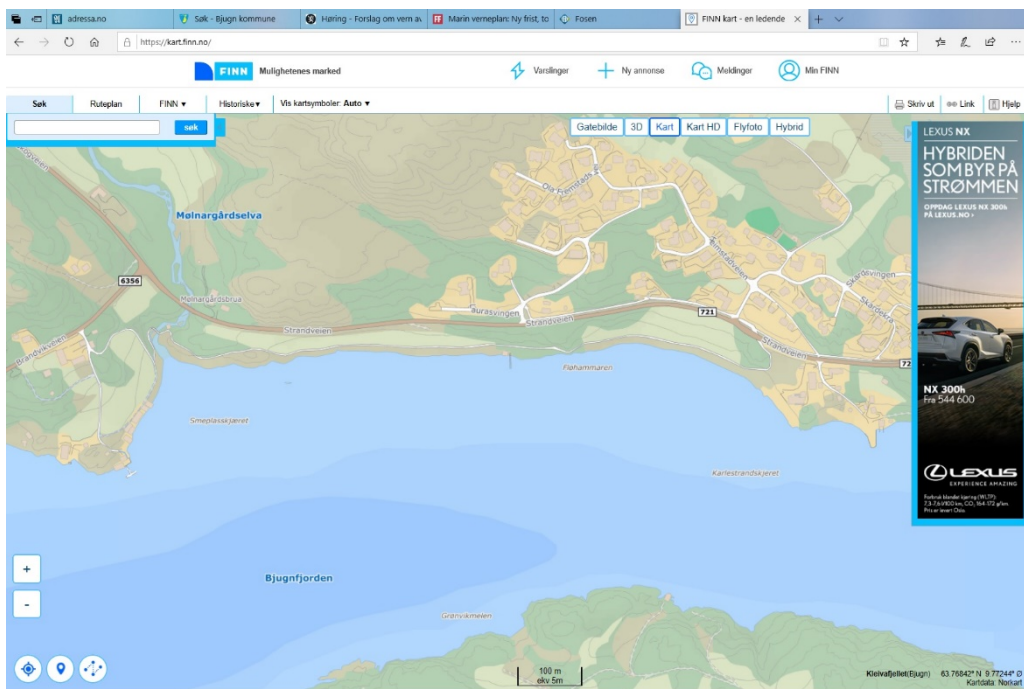
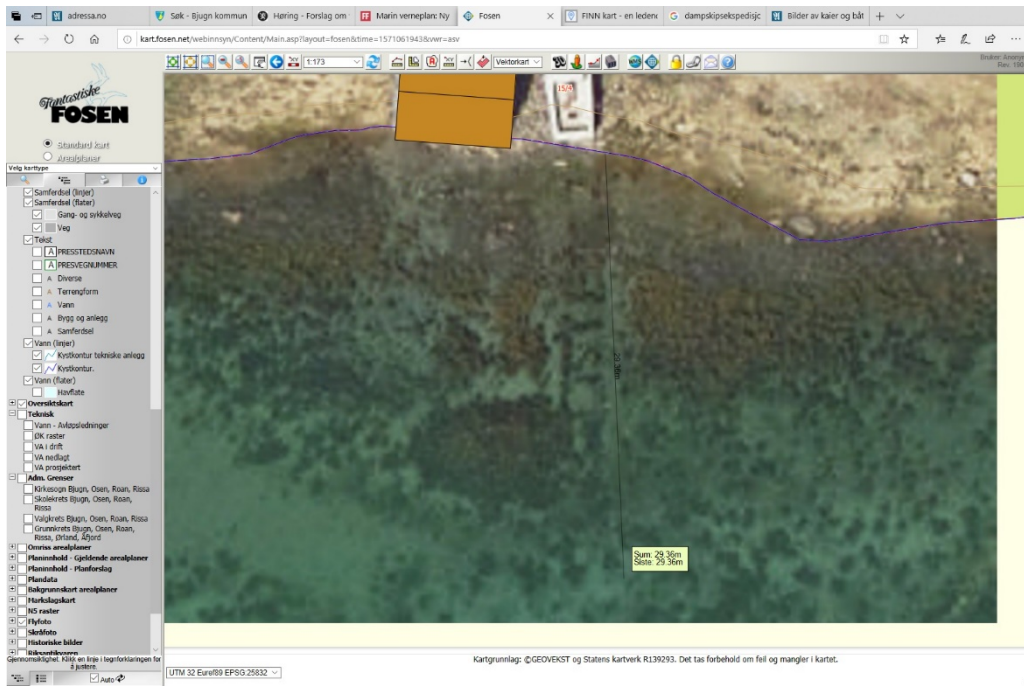
Jeg ber derfor om at båtslipen blir unntatt vernebestemmelsene i tilfelle vern av området, slik at båtslipen kan vedlikeholdes og benyttes i henhold til plan og bygningslov.

Jeg legger ved noen bilder under som dokumentasjon.

Mvh

Turid Ingunn Undertun

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
20/2	Utvalg for strategi og drift	27.02.2020
20/33	Kommunestyret	27.02.2020

HØRINGSUTTAELSE TIL FORSLAG OM MARINT VERN I HAVOMRÅDET KRÅKVÅGSAET - GRANDEFJÆRA OG BJUGNFJORDEN I ØRLAND KOMMUNE

Rådmannens innstilling

Ørland kommunestyre vedtar fremlagt høringssvar til Fylkesmannens forslag om marint vern av området Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden.

Dette begrunnes med følgende:

1. Det er viktig å legge til rette for en helhetlig lokal styring gjennom lokaldemokratiet.
2. Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.
3. En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.
4. Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
5. Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
6. Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

Sakens bakgrunn og innhold

Arbeid med kartlegging av naturverdier for opprettelse av marin verneområder som Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden har pågått i snart 30 år. Området ligger nord i innseilingen til Trondheimsleia og omfatter store deler av kyst- og sjøområdene i Ørland kommune.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag varslet oppstart av verneplanarbeid for Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden i Ørland og Bjugn kommuner juni 2017. Foreslått areal for vern var den gang 141 km². Ørland og Bjugn kommuner sendte felles høringsuttalelse som ble behandlet politisk i begge kommuner. Høringsuttalelsen fra oktober 2017 avslutter med:

«Vi mener at en kommunedelplan vil gi et bedre verktøy for bevaring av naturverdiene og samtidig legge til rette for en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling i det foreslåtte verneområdet. Kommunene er imot ytterligere vern gjennom en marin verneplan.»

Verneplanen som nå er sendt på høring har en størrelse på ca 225 m².

Høringsdokumentene er lagt ut på Fylkesammen i Trøndelag sine hjemmesider:

<https://www.fylkesmannen.no/nb/Trondelag/Horinger/2020/03/horing---forslag-om-vern-av-krakvagsvaet-grandfjara-bjugnfjorden/>

Folkehelsevurdering

Generelt for folkehelse:

- Friluftsliv
  - Fysisk aktivitet og naturopplevelser har en positiv effekt på både fysisk og psykisk helse.
  - Nærhet til natur og mulighetene for å være fysisk aktiv har avgjørende betydning for hvor aktive folk er (Meld St. 18 (2015-2016) Friluftsliv. Natur som kilde til helse og livskvalitet), og kan bidra til å utjevne sosiale helseforskjeller.
- Levekår
  - De klassiske levevane- og levekårsutfordringene påvirker disse store folkesykdommene, og de har også betydning for befolkningens livskvalitet og hvordan dette fordeler seg i befolkningen (Helsedirektoratet, Folkehelse og bærekraftig samfunnsutvikling)
  - Vi vet at det er helsefremmende å ha arbeid, og å fullføre skolegang og ta høyere utdanning.
  - «Sunt arbeidsliv og høy sysselsetting» er et av anbefalingene som kan bidra med å utjevne sosial ulikhet

Samlet sett vil et marint vern av Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden kunne påvirke både mulighet for friluftsliv og levekår. En helhetlig og bærekraftig forvaltning av området vil være vesentlig for folkehelsen.

Administrasjonens vurdering

Administrasjonen har i sitt notat sterkt anbefalt at det foreliggende forslaget til marint vern avvises. Dette begrunnes med:

- **Kommunalt selvstyre - statlig overstyring.** Det foreslåtte vernet kan få vidtgående konsekvenser for kommunens og regionens utvikling. Det kommunale selvstyre vil bli erstattet av statlige forskrifter som vil omfatte store deler av kommunens sjøareal, med Fylkesmannen som overstyrende myndighet. Et slikt inngrep vil stride mot nasjonale politiske føringer om økt respekt for det kommunale selvstyre, som nå også er fastsatt i Grunnloven. Vi viser også til Stortingets klare føringer om vektlegging av det lokale selsstyre i denne type saker, bl.a. Innst. 455 S (2016-2017), hvor et tverrpolitisk flertall i energi- og miljøkomiteen «viser til at i prosesser med marine verneplaner i kystnære områder skal berørte kommuners og fylkeskommuners synspunkter vektlegges».
- **Dårlig vernestrategi.** Forslaget innebærer en dårlig vernestrategi og gir et svært dårlig signal til en kommune som nettopp er etablert etter et vedtak i Stortinget om kommunesammenslåing. Det er en kommune som nå starter arbeidet med sin første helhetlige kommuneplan, hvor alle sider av arealanvendelsen i kommunen, både til lands og til vanns, vil bli grundig vurdert. Ansvar for arealplaner er en kjerne i det kommunale selvstyret. Fylkesmannen og andre statlige sektororganer har etter loven rikelig anledning til å delta i kommuneplanprosessen. Staten og Fylkesmannen har stor myndighet til å gripe inn i regulerings- og plansaker, dersom de mener at kommunen ikke er påpasselig nok. Et samspill med kommunen, med respekt for det kommunale selvstyret, vil gi størst legitimitet i befolkningen, noe som også vil tjene verneinteressene best.
- **Legger lokk på utviklingen.** Mens kommunale planprosesser gir et godt grunnlag for å avveie ulike samfunnshensyn, foretas det i forslaget i liten grad en slik avveining, og det meste av næringsmessig og samfunnsmessig utvikling i verneområdet vil bli hemmet eller stanset. Det blir restriksjoner også i landområdene som grenser til sjøen. «Fiskerbonden» som har preget primærnæringene i vår regionen, og industrien knyttet til denne, vil gå en usikker tid i møte. Selv om dagens sjøtilknyttede industri i noen grad innvilges «unntak», må det påregnes store begrensninger i den videre vekst og utvikling.
- **Foreldet faktagrunnlag – neglisjerer den blå sektor.** Forslaget bygger på data og faktagrunnlag som ikke er oppdatert med de svært grundige kartleggingene av havbunnen som er gjennomført de senere årene, i regi av bl.a. Norges Geologiske Undersøkelser. Det er heller ikke tatt hensyn til den rivende teknologiske utvikling som nå skjer innenfor sjømatnæringene, samt regjeringens havstrategi som er forankret i FNs bærekraftsmål. Regjeringens havstrategi legger til grunn at havøkonomiene må vokse sterkt for å møte den voksende verdensbefolkning, og samtidig bidra til å løse miljø- og klimautfordringene verden står overfor. Dette burde vært viktige hensyn å vurdere tatt i betraktning hvor viktig den sterkt voksende «blå sektor» er for denne kommunen – både i primærleddet og i foredlingsindustrien. Ikke noe av dette er nærmere belyst i planforslaget.

- **Lag på lag med statlig vern.** Ved en ny prioritering mellom verneområder må det legges vekt på at Ørland er en av de kommunene i landet som allerede er pålagt størst begrensninger i arealbruk som konsekvens av statlige vernetiltak – både til lands og til vanns. Ørland kommune har i dag begrenset med sjøareal uten restriksjoner. Ørland kommune er nærmest «teppebelagt» med statlige vernesoner. Dessuten er Ørland en viktig regional vekstkommune, med en militær hovedflyplass, med de betydelige begrensninger det gir på arealanvendelsen.
- **Store endringer nødvendig.** Fylkesmannens verneforslag går vesentlig lenger enn verneutvalget i 2004 la til grunn, og omfatter både vannsøyler, vannoverflate og skvalpesone. Det må derfor uansett foretas store endringer i planforslaget, slik at dette – i tråd med opprinnelig forslag fra rådgivende utvalg – begrenses til havbunnen, og dessuten ikke omfatter dypere parter mot nord og vest, som vil frata kommunen muligheten for å delta i utviklingen av en bærekraftig havbruksnæring. Det må dessuten settes av vesentlig større arealer for å sikre at eksisterende og ny næring har de nødvendige utviklingsmuligheter i kystsonen, og at utbygging og bruk av havneanlegg og annen infrastruktur ikke blir hemmet. Bærekraftig bruk av sjøområdene for akvakultur må også tillates. Ørland kommune finner det også uakseptabelt at forslaget begrenser adgangen til tradisjonell marin næringsvirksomhet som høsting av bløtdyr, pigghuder, tang, tare mv.
- **Konsekvensutredning.** Ørland kommune mener det bør foretas en konsekvensutredning før det tas standpunkt til en omfattende verneplan som dette. Fylkesmannen mener at dette ikke er nødvendig fordi arealet er noe mindre enn kravet til slik utredning. Tatt i betraktning de store arealene og de omfattende inngrep som foreslås, mener kommunen det hadde vært sterkt ønskelig med en grundig konsekvensutredning som ledd i saksbehandlingen. Med miljøforvaltningens sterke engasjement i å få gjennomført denne type planer, ville en konsekvensutredning ikke bare ha bidratt til et faglig bedre beslutningsgrunnlag, men samtidig styrket legitimiteten til saksforberedelsen og beslutningsgrunnlaget.
- **Faglig gjennomgang og prioritering.** Ørland kommune vil anbefale at Mareano-/NGU-kartleggingen av bunnforholdene langs norskekysten gjennomgås med sikte på nærmere vurdering og prioritering av gruntvannsområder før det tas endelig stilling til prioritering av ulike områder for marint vern.
- **Andre høringsinstanser.** Ørland kommune har merket seg at flere høringsinstanser har påpekt ulike svakheter ved verneforslaget, og fremmet forslag til endringer for å avdempe særlig uheldige konsekvenser av forslaget. Vi viser her bl.a. til høringssvarene fra Trøndelag fylkeskommune, Fiskeridirektoratet, Fiskarlaget Midt-Norge, Kystverket. Kommunen viser også til uttalelsene fra Næringsforeningene i Bjugn og Ørland, NHO Trøndelag og Sjømat Norge.

Vedlegg

- 1 Ørland kommunes høringsuttalelse til forslag om marint vern i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden
- 2 Høring - Fylkesmannens oversendelsesbrev
- 3 Høring - Fylkesmannens verneforslag
- 4 Høring - Fylkesmannens forslag til kart
- 5 Høring - Fylkesmannens sammenfatning tidligere innspill under arbeidet med høringsutkast
- 6 Felles høringsuttalelse fra Ørland og Bjugn kommuner oktober 2017

Saksprotokoll i Utvalg for strategi og drift - 27.02.2020

Behandling:

Utvalg for strategi og drift gir administrasjonen i oppdrag å utarbeide et alternativt forslag til punkt 6. Forslaget legges fram til behandling i kommunestyrets møte 27.02.20.

Utvalget ber i tillegg administrasjonen rette opp skrivefeil o.l. i hoveddokumentet.

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Ørland kommunestyre vedtar fremlagt hørings svar til Fylkesmannens forslag om marint vern av området Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugn fjorden.

Dette begrunnes med følgende:

1. Det er viktig å legge til rette for en helhetlig lokal styring gjennom lokaldemokratiet.
2. Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.
3. En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.
4. Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
5. Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.

6. Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. I tillegg til plan og bygningsloven aktiviteten styres gjennom overvåkes for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av åpne/stengte områder, kvoter osv.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 27.02.2020

Behandling:

Rådmannen fremmet følgende **reviderte forslag i punkt 6**. Endringer er markert med uthevet tekst:

Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner **til og** som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. **Denne høstingen kan styres gjennom overvåkning for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av å åpne/stenge områder eller å innføre kvoter.**

Ragnar Grønås (SV) fremmet på vegne av Ørland SV følgende:

Å erstatte rådmannens forslag til vedtak med at kommunestyret vedtar følgende høringsuttalelse fra Ørland kommune til Fylkesmannen.

Begrunnelsen er at Ørland kommune ønsker å bevare en fremtid for våres etterkommere. En fremtid der vi tar ansvar for å bevare natur og arts mangfold. Vi ønsker at fremtidige generasjoner skal få oppleve et marint våtmarksområde vi har bevart, og der vi har latt naturverdier og friluftsliv stå i første rekke. Det er spesielt viktig å bevare sjøbunnen for store inngrep. Og bevare det viktige marine arts og natur mangfoldet på sjøbunnen. Ytterligere begrunnelse kan leses i høringssvaret.

Hørings svar:

Forslag om vern av Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden

Fra Ørland Kommune

Til Fylkesmannen i Trøndelag

Ørland kommune er svært positive til forslaget om marint verneområde utenfor Ørland kommune. Vi mener det er på høy tid at vi også verner noen av våres verdifulle kystområder. Vi støtter herved alternativ 1 i forslag til verneplan.

Fra høringsbrevet kan vi lese;

Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden er ett av 36 kandidat områder for marint vern, som ble utpekt i tilrådninger fra Rådgivende utvalg for marin verneplan. Utvalget var bredt sammensatt og ble nedsatt av Klima- og miljødepartementet (den gang Miljøverndepartementet) i samråd

med Nærings- og fiskeridepartementet (den gang Fiskeridepartementet) og Olje- og energidepartementet i 2001. Utvalget ga sin endelige tilrådning i 2004. Utvalget vurderte at de 36 områdene til sammen representerte et godt og balansert utvalg av undersjøisk natur langs kysten og skjærgården. Ved utvelgelsen ble særegenhet og representativitet sett i forhold til regioner og kyststrekninger vektlagt. Det ble også vektlagt at områdene skulle være lite påvirket og kunne tjene som referanseområder for forskning og overvåkning. På landsbasis er formålet med planen å ta vare på marine naturverdier og marine økosystem. Områdene skal dekke variasjonsbredden i norsk marin natur. Utvalget delte områdene inn i 6 kategorier (poller, strømrrike lokaliteter, spesielle gruntvannforekomster, fjorder, åpne kystområder og transekter fra kyst til hav og sokkelområder). Kråkvågsvaet-Grandfjæra-Bjugnfjorden tilhører kategori 3 – Spesielle gruntvannområder.

Som marint våtmarksområde står området i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området, må man helt til Danmark for å finne (Bevanger & Frengen 1979). På lokalitetsnivå har fjæreamrådet i Grandfjæra størst verdi, men de andre fjærelokalitetene er også av stor betydning og hele området må betraktes som et sammenhengende funksjonsområde.

«Sitat slutt»

Høringsdokumentet går i kap. 3 grundig gjennom Verneverdier og verneformål. Dette er svært viktig dokumentasjon på bunnforhold, dyr og planteliv i verneområdet, samt at de varierte naturtypene har en svært viktig økologisk funksjon.

Kystområdet utenfor Ørland kommune har et svært verdifullt undersjøisk naturmangfold, mange marine arter og naturtyper. Disse blir i svært liten grad vernet og tatt vare på i det eksisterende vernet.

Området er under stort press av mange ulike aktører, og ikke minst politisk press av politiske partier som vil ha området fritt til bruk. Vi vet alle at bl.a. eksisterende fiskeindustri ønsker en økt utbygging og økt utslippstillatelse rett utenfor strandsonen. Uten å ta hensyn til hverken friluftsliv, miljø, klima eller lokale kystfiskelag.

Ørland kommune ønsker, sammen med mange andre organisasjoner og privatpersoner, å være en motvekt mot disse kreftene som vil rasere livet i og langs kysten vår. En økt utslippskvote og utslipp av ballastvann fra båter vil ødelegge miljøet for villfisk og skalldyr i havet. Det er viktig at dersom dette skal tillates må utslipp føres ut av foreslått verneområde.

Vi skal fremme ny grønn industri, ikke minst i blå sektor

Fra høringsbevet:

Til oppstartsmeldingen kom det innspill om behov for oppankring av fartøy utenfor kaianlegget på Uthaug, båter som skal levere fisk hos Grøntvedt Pelagic AS samt nytte forsvarets kai. Fylkesmannen har vurdert at det ikke er behov for ytterligere restriksjoner for båter som midlertidig må ankre innenfor verneområdet mens de venter på å levere fangst. Området utenfor Uthaug Havn består hovedsakelig av bløtbunn. Ålegrasenger vokser ikke på dyp der store fiskebåter setter anker. Koraller og tareskog vokser igjen på hardbunn som er uegnet for ankring.

Sitat slutt

Ørland kommune er ikke enig i dette innspillet og ser med bekymring på at vernebestemmelsene gjelder bare tiltak innenfor grensene for det enkelte området, ikke tiltak utenfor, selv om de påvirker verneverdiene. Vi har noen store industriområder like utenfor området. Vi kan nevnte Grøntvedt pelagic ved Uthaug havn og Scanbio i Bjugnfjorden begge tatt ut av planen. Begge disse får besøk av store båter, og vi har hatt utfordringer med utslipp av bunkersvann og rensesvann/ kloakk. Vi vet og at bedriftene har utbyggingsplaner som vil påvirke miljøet i sjøen utenfor dagens bedrifter. Vi mener det derfor er galt å trekke vernegrensene så langt ut fra Uthaug havn og ved ScanBio i Bjugnfjorden. Fylkesmannen må også følge nøye med på båter som ligger oppankret, eller nettopp har levert. Det har blitt observert gjentatte brudd på forurensingsloven med utslipp av bunkersvann og/eller rensesvann, vaskevann.

Vi ser og med bekymring på industriområdet på Valsneset, som ligger like utenfor området som er foreslått vernet. Her er det mange bedrifter som stadig søker om økt tillatelse til utslipp, bl.a. Mowi, en av verdens største fórfabriker.

Det planlegges og ny dypvannskai i området.

Ørland kommune mener at bedrifter/ industri like utenfor verneområdet må ta hensyn til dette, og at ytterligere utslippstillatelse ikke tillates

Fra høringsbevet:

For å ivareta formålet med vernet, er det spesielt viktig å beskytte sjøbunnen mot store inngrep, som for eksempel utfylling, mudring, uttak av masser, deponering av masser, sprengning, boring og plassering av konstruksjoner på sjøbunnen. I tillegg er det også viktig å beskytte plante- og dyrelivet mot aktiviteter som kan ha en negativ påvirkning på økosystemet. For slike aktiviteter vil det være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse.

«Sitat slutt»

Ørland kommune støtter dette kapittelet, men vi ser store utfordringer når store områder i pressede områder er tatt ut av planen. Vi ber derfor fylkesmannen se på grensene en gang til.

Avslutningsvis sier Ørland kommune at hensikten med et verneområde må være at naturverdiene får en økt beskyttelse. Og at den hinder vesentlige inngrep i området. Det er på tide at vi setter klima og miljø, samt natur og biologisk mangfold først. Vi ser et stadig større press på sårbare områder. Naturmangfoldet minker.

Ørland kommune ser derfor med bekymring på alle hensynene fylkesmannen har tatt. For oss kan det se ut som om Fylkesmannen har tatt for store hensyn til innspillene fra kommunen og store næringsaktører.

Når vi ser hvordan det er blitt innerst i Bjugnfjorden og Brekstadbukta er vi svært bekymret for hvordan vi er i ferd med å ødelegge viktige områder for bl.a. vadefugler og marint liv i sjøkanten. Brekstadbukta er et verna område, likevel fikk her kommunen lov til å rasere et vadeområde flittig brukt av trekkfugl. Det er derfor svært viktig at vi nå verner resten av disse områdene i våres kommune for inngrep. Dette er nevnt i høringsbrev.

Vi ser derimot frem til en aktiv og brukervennlig forvaltningsplan som følges tett opp.

Anne M. Bjørnerud fremmet følgende tilleggsforslag:

S 28 nest nederste avsnitt

En ny kommunedelplan må ta utgangspunkt i andre effektive bevaringstiltak som helt eller delvis kan kompensere for frafall av verneområdet. Herunder krav om å ta hensyn til naturmangfold. Samtidig skal den gi mulighet til å beskytte og ivareta alle viktige verdier i kommunen. Hensynet til natur og naturmangfold må veie tungt. Næringsutvikling og andre interesser må finne sin plass innenfor de rammene dette gir.

Votering

Rådmannens innstilling med endringer i punkt 6 ble satt opp mot forslag fremmet av Ragnar Grønås (SV) på vegne av Ørland SV. Rådmannens innstilling med endring i punkt 6 ble vedtatt mot 4 stemmer.

Tilleggsforslag fremmet av Anne M. Bjørnerud, ble vedtatt med 22 mot 12 stemmer.

Vedtak:

Ørland kommunestyre vedtar fremlagt høringsvar til Fylkesmannens forslag om marint vern av området Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden.

Dette begrunnes med følgende:

1. Det er viktig å legge til rette for en helhetlig lokal styring gjennom lokaldemokratiet.
2. Plan- og bygningsloven skal være et redskap for å fremme utvikling til beste for den enkelte, for samfunnet og for framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Staten har allerede virkemidler til å regulere uønsket virksomhet, vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene i det foreslåtte verneområdet.
3. En kommuneplan vil sikre en bærekraftig utvikling i de varierte naturtypene i et lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.
4. Avgrensningen i verneforslaget gjenspeiler ikke hovedtrekkene i forslaget fra Rådgivende utvalg for marin verneplan av 30.juni 2004, jfr kart side 4. Dypere partier med korallforekomster var ikke en del av det opprinnelige verneformålet. Ørland kommune har få sjøområder uten restriksjoner. En utvidelse av verneområdet mot nord og vest fratar Ørland kommune muligheten til å legge til rette for, samt delta i utviklingen av en bærekraftig og lønnsom havbruksnæring. Avgrensningen må også ivareta hensynet til næringsinteressene på Kråkvåg – Storfosna
5. Næringsinteressene og noen større havneområder i tilknytning til land er ikke sikret gjennom de grensetilpasningene som er gjort i høringsutkastet.
6. Bærekraftig bruk som ikke skader verneinteressene må kunne tillates. Høsting av bløtdyr og pigghuder er eksempler som vi i dag kjenner til og som bør tillates innenfor området på lik linje med uttaket av andre marine arter i tradisjonelle fiskerier. Denne høstingen kan styres gjennom overvåkning for å vurdere eventuelle restriksjoner på uttak i form av å åpne/stenge områder eller å innføre kvoter.

S 28 nest nederste avsnitt

En ny kommunedelplan må ta utgangspunkt i andre effektive bevaringstiltak som helt eller delvis kan kompensere for frafall av verneområdet. Herunder krav om å ta hensyn til naturmangfold. Samtidig skal den gi mulighet til å beskytte og ivareta alle viktige verdier i kommunen. Hensynet til natur og naturmangfold må veie tungt. Næringsutvikling og andre interesser må finne sin plass innenfor de rammene dette gir.

NOTAT

Ådne Røkkum Næring

Deres ref.

Vår ref.

Dato

2143/2020/K20/THOENG

27.02.2020

**Høringssvar til Fylkesmannens forslag om marint vern av området
Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden.**

(Steinalderfolk i skinnbåt i Bjugnfjorden - fra «Mølnargårdsspillet»)

Innhold

0	Sammendrag	3
1	Bakgrunn	5
1.1	Ørland kommune.....	5
1.2	Prosess marin verneplan	6
2	Lokalt selvstyre.....	8
3	Statlig båndlegging og vern av arealer i Ørland kommune.	10
4	Verneplanforslaget er ikke forsvarlig utredet.....	12
5	Verneforskrift – forvaltningsplan	13
6	Forvaltningsmyndighet	14
7	Mareano-kartleggingene som grunnlag for alternativt vern av gruntvannsområder	15
8	Verneforslaget er langt mer inngripende enn verneverdier tilsier.....	16
9	Verneforslag går ut over verneformålet	18
10	Nasjonale og internasjonale målsetninger om marint vern kan nås uten statlige verneplaner.....	19
11	Forutsigbar forvaltning med utgangspunkt i verneforskriften blir umulig	21
12	Vern gjennom Plan- og bygningsloven.....	22
13	Hva medfører så forslaget om marint vern for Ørland kommune	24
13.1	Næringsliv.....	24
13.2	Transport.....	25
13.3	Begrensninger	26
13.4	Fremtidig kommuneplan.....	27
13.5	Fremtidig utvikling	28
14	Oppsummering – anbefalinger	31

0 Sammendrag

Ørland kommune vil sterkt anbefale at det foreliggende forslaget til marint vern avvises.

- **Kommunalt selvstyre - statlig overstyring.** Det foreslåtte vernet kan få vidtgående konsekvenser for kommunens og regionens utvikling. Det kommunale selvstyre vil bli erstattet av statlige forskrifter som vil omfatte store deler av kommunens sjøareal, med Fylkesmannen som overstyrende myndighet. Et slikt inngrep vil stride mot nasjonale politiske føringer om økt respekt for det kommunale selvstyre, som nå også er fastsatt i Grunnloven. Vi viser også til Stortingets klare føringer om vektlegging av det lokale selvstyre i denne type saker, bl.a. Innst. 455 S (2016-2017), hvor et tverrpolitisk flertall i energi- og miljøkomiteen «viser til at i prosesser med marine verneplaner i kystnære områder skal berørte kommuners og fylkeskommuners synspunkter vektlegges».
- **Dårlig vernestrategi.** Forslaget innebærer en dårlig vernestrategi og gir et svært dårlig signal til en kommune som nettopp er etablert etter et vedtak i Stortinget om kommunesammenslåing. Det er en kommune som nå starter arbeidet med sin første helhetlige kommuneplan, hvor alle sider av arealanvendelsen i kommunen, både til lands og til vanns, vil bli grundig vurdert. Ansvar for arealplaner er en kjerne i det kommunale selvstyret. Fylkesmannen og andre statlige sektororganer har etter loven rikelig anledning til å delta i kommuneplanprosessen. Staten og Fylkesmannen har stor myndighet til å gripe inn i regulerings- og plansaker, dersom de mener at kommunen ikke er påpasselig nok. Et samspill med kommunen, med respekt for det kommunale selvstyret, vil gi størst legitimitet i befolkningen, noe som også vil tjene verneinteressene best.
- **Legger lokk på utviklingen.** Mens kommunale planprosesser gir et godt grunnlag for å avveie ulike samfunnshensyn, foretas det i forslaget i liten grad en slik avveining, og det meste av næringsmessig og samfunnsmessig utvikling i verneområdet vil bli hemmet eller stanset. Det blir restriksjoner også i landområdene som grenser til sjøen. «Fiskerbonden» som har preget primærnæringene i vår region, og industrien knyttet til denne, vil gå en usikker tid i møte. Selv om dagens sjøtilknyttede industri i noen grad innvilges «unntak», må det påregnes store begrensninger i den videre vekst og utvikling.
- **Foreldet faktagrunnlag – neglisjerer den blå sektor.** Forslaget bygger på data og faktagrunnlag som ikke er oppdatert med de svært grundige kartleggingene av havbunnen som er gjennomført de senere årene, i regi av bl.a. Norges Geologiske Undersøkelser. Det er heller ikke tatt hensyn til den rivende teknologiske utvikling som nå skjer innenfor sjømatnæringene, samt regjeringens havstrategi som er forankret i FN's bærekraftsmål. Regjeringens havstrategi legger til grunn at havøkonomiene må vokse sterkt for å møte den voksende verdensbefolkning, og samtidig bidra til å løse miljø- og klimautfordringene verden står overfor. Dette burde vært viktige hensyn å vurdere tatt i betraktning hvor viktig den sterkt voksende «blå sektor» er for denne kommunen – både i primærleddet og i foredlingsindustrien. Ikke noe av dette er nærmere belyst i planforslaget.
- **Lag på lag med statlig vern.** Ved en ny prioritering mellom verneområder må det legges vekt på at Ørland er en av de kommunene i landet som allerede er pålagt størst begrensninger i arealbruk som konsekvens av statlige vernetiltak – både til lands og til vanns. Ørland kommune har i dag begrenset med sjøareal uten restriksjoner. Ørland kommune er nærmest «teppebelagt» med statlige vernesoner. Dessuten er Ørland en

viktig regional vekstkommune, med en militær hovedflyplass, med de betydelige begrensninger det gir på arealanvendelsen.

- **Store endringer nødvendig.** Fylkesmannens verneforslag går vesentlig lenger enn verneutvalget i 2004 la til grunn, og omfatter både vannsøyle, vannoverflate og skvalpesone. Det må derfor uansett foretas store endringer i planforslaget, slik at dette – i tråd med opprinnelig forslag fra rådgivende utvalg – begrenses til havbunnen, og dessuten ikke omfatter dypere parter mot nord og vest, som vil frata kommunen muligheten for å delta i utviklingen av en bærekraftig havbruksnæring. Det må dessuten settes av vesentlig større arealer for å sikre at eksisterende og ny næring har de nødvendige utviklingsmuligheter i kystsonen, og at utbygging og bruk av havneanlegg og annen infrastruktur ikke blir hemmet. Bærekraftig bruk av sjøområdene for akvakultur må også tillates. Ørland kommune finner det også uakseptabelt at forslaget begrenser adgangen til tradisjonell marin næringsvirksomhet som høsting av bløtdyr, pigghuder, tang, tare mv.
- **Konsekvensutredning.** Ørland kommune mener det bør foretas en konsekvensutredning før det tas standpunkt til en omfattende verneplan som dette. Fylkesmannen mener at dette ikke er nødvendig fordi arealet er noe mindre enn kravet til slik utredning. Tatt i betraktning de store arealene og de omfattende inngrep som foreslås, mener kommunen det hadde vært sterkt ønskelig med en grundig konsekvensutredning som ledd i saksbehandlingen. Med miljøforvaltningens sterke engasjement i å få gjennomført denne type planer, ville en konsekvensutredning ikke bare ha bidratt til et faglig bedre beslutningsgrunnlag, men samtidig styrket legitimiteten til saksforberedelsen og beslutningsgrunnlaget.
- **Faglig gjennomgang og prioritering.** Ørland kommune vil anbefale at Mareano-/NGU-kartleggingen av bunnforholdene langs norskekysten gjennomgås med sikte på nærmere vurdering og prioritering av gruntvannsområder før det tas endelig stilling til prioritering av ulike områder for marint vern.
- **Andre høringsinstanser.** Ørland kommune har merket seg at flere høringsinstanser har påpekt ulike svakheter ved verneforslaget, og fremmet forslag til endringer for å avdempe særlig uheldige konsekvenser av forslaget. Vi viser her bl.a. til høringssvarene fra Trøndelag fylkeskommune, Fiskeridirektoratet, Fiskarlaget Midt-Norge, Kystverket. Kommunen viser også til uttalelsene fra Næringsforeningene i Bjugn og Ørland, NHO Trøndelag og Sjømat Norge.

1 Bakgrunn

1.1 Ørland kommune

Ørland kommune er en kommune i sterk vekst, og vil være en motor for vekst og utbygging både regionalt og nasjonalt. Som vertskap for Norges nye kampflybase vil kommunen være en hovedarena for militær-industriell utvikling i denne del av Europa på både kort og lang sikt.

I løpet av de siste 10 årene har kommunen hatt en betydelig næringsvekst innen «Blå sektor», med en samlet omsetning på ca 6 milliarder kr i 2018. Med alle ringvirkninger genererer dette ca 900 arbeidsplasser. Mye på grunn av ny industriell virksomhet som bidrar til utvikling av Norsk sjømatproduksjon og et viktig grunnlag for nasjonens fremtidige inntekter.

Utviklingen bidrar til folketallsvekst, økt næringsutvikling og sysselsetting, og en positiv utvikling for Fosenregionen, Trøndelagskysten og Trøndelag fylke for øvrig.

Historisk har kystområdene hatt stor betydning for bosetting på Trøndelagskysten og det som nå er Ørland kommune. Folk har i uminnelige tider skaffet seg levebrød fra havet. I tider med dårlige kår i landbruket, kom folk flyttende ut til kysten for å skaffe seg mat for å overleve.

Denne utviklingen ser man også i dag, og det er økning i antall innbyggere (også yngre) som starter opp næringsvirksomhet knyttet til akvakultur, fangst og fiske.

(Tidlig sildeoljefabrikk ved Tinbua i Bjugn fjorden)

Utbytte fra havbruk og fiske medførte en tidlig utvikling av industri knyttet til blå sektor. Først med anlegg for salting av fisk for eksport, men etter hvert også utvikling av ny teknologi for foredling av pelagisk fisk, hermetikkproduksjon og sildeoljeproduksjon. Denne utviklingen videreføres i flere industrianlegg som har full produksjon også i dag.

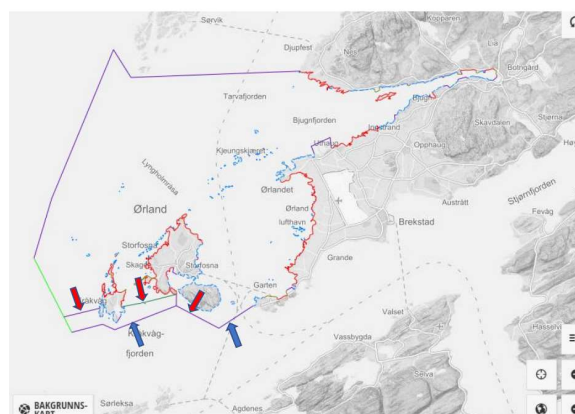
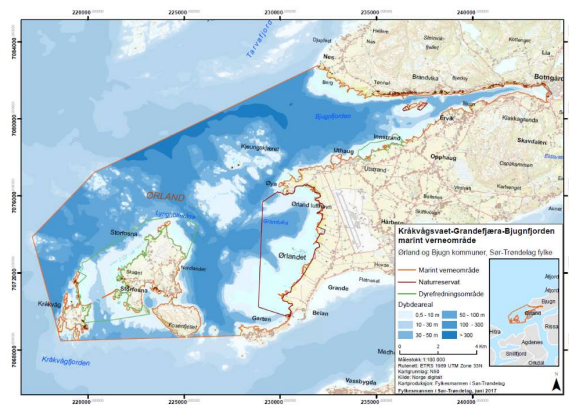
Etter vedtak i stortinget 08.06.2017 ble tidligere Ørland og Bjugn kommuner tvangssammenslått 01.01.2020 til Ørland kommune. Det er viktig at den nye kommunen har mulighet for å fortsette den positive utviklingen.

1.2 Prosess marin verneplan

Arbeid med kartlegging av naturverdier for opprettelse av marin verneområder som Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden har pågått i snart 30 år. Planområdet ligger nord i innseilingen til Trondheimsleia og har en størrelse på ca 225 m³. Området omfatter store deler av kyst- og sjøområdene i Ørland kommune

I tabellen under er resultatet av en del sentrale utredninger omtalt.

Dato	Utredning	Omfang av vern	Høring
1995	Kartlegging av egnede marine verneområder i Norge	Området som rammes inn av Grandefjæra, Kråkvågsvaet, Været og Innstrandfjæra	Høring begrenset til naturfaglige momenter. Ingen omtale av høringsinnspill fra Ørland eller Bjugn kommune
2003	Utforming av marin verneplan for marine beskyttede områder i Norge	Grandefjæra, Innstrandfjæra, Kråkvågsvaet og Været	Spesifiseres at det er en foreløpig tilråding før høring.
2004	Endelig tilråding med forslag til referanseområder	Grandefjæra m.m	Ingen kjent høring
20.04.2017	Oppdrag fra Miljødirektoratet til Fylkesmannen å melde oppstart av planarbeidet for Kråkvågsvaet Grandefjæra-Bjugnfjorden	Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden er et sjøområde på om lag 141 km ² og strekker seg fra Festholmen i nord og Storfosna i sør, samt Botngård i øst og Kråkvåg i vest.(Vist i kart)	Invitasjon til innspill fra kommuner med flere. Kommunen gitt frist til 1.11.2017
20.12.2017	Tildelingsbrev til Fylkesmannen med oppdrag å videreføre arbeidet med å utarbeide verneforslag	Ikke omtalt	Ikke omtalt
11.06.2019	Høringsbrev	I forslaget er det skissert to alternativer til vernegrense. Alternativ 1 utgjør ca. 224 km ² , mens Alternativ 2 utgjør ca. 218 km ² (høringsforslag)	Danner grunnlag for ny høring av verneforslag. Omtale av tidligere høringssvar begrenset til «Grenser foreslått i forslag til marin verneplan, samt referansegruppas innspill og fylkesmannens foreløpige standpunkt til disse.»

Grenser i oppstartsmelding

Grenser i forslag til vern

Det er ikke funnet at tidligere Ørland og Bjugn kommuner er gitt mulighet for hørings svar i 1995 eller i 2003, kun etter oppstartsmelding i 2017. Felles høringsuttalelse fra Ørland og Bjugn kommuner til «Oppstart av marint vern i sjøområdet Kråkvågsvaet - Grandefjæra - Bjugn fjorden i Ørland og Bjugn kommuner» ble behandlet politisk i tidligere Ørland og Bjugn kommuner i oktober 2017 og oversendt Fylkesmannen. I høringsuttalelsen konkluderer kommunene med:

«Vi mener at en kommunedelplan vil gi et bedre verktøy for bevaring av naturverdiene og samtidig legge til rette for en bærekraftig samfunns- og næringsutvikling i det foreslåtte verneområdet. Kommunene er imot ytterligere vern gjennom en marin verneplan.»

Det er ikke funnet at dette høringsinnspillet er vurdert før oversendelsen av tildelingsbrev datert 20.12.2017 til Fylkesmannen for å utarbeide verneforslag. I høringsforslag til vern datert 11.06.2019 er det heller ikke omtalt kommunens høringsinnspill om at alternativ til vern er å benytte kommuneplanen.

Ørland kommune er altså ikke gitt reell mulighet for å påvirke at vern bør skje gjennom Plan og bygningsloven og ikke gjennom naturmangfoldloven før etter oppstart av utarbeidelse av verneforslag. Det innspillet som daværende kommuner ga i 2017 er ikke omtalt eller videreformidlet.

2 Lokalt selvstyre

Verneforslaget har over lenger tid gitt grunn til stor bekymring for Fosenregionens og kommunens utviklingsmuligheter. Konsekvensene for samfunns- og næringsutvikling er ikke tilfredsstillende utredet. Kommunen finner det svært utilfredsstillende at forslaget ikke foretar en inngående vurdering av de omfattende vernetiltak som allerede er iverksatt for denne kommunen, ei heller de verneverdier som vil kunne ivaretas gjennom kommunens egen kommuneplanlegging, men omfattende innsigelsesadgang fra statlige myndigheter. Ørland kommune kan vanskelig se at hensynet til viktige naturverdier vil være best tjent med at de sektorielle myndigheter presser gjennom en statlig verneplan, og på den måten eliminerer det kommunale selvstyret innenfor kjerneområder av det kommunale selvstyret.

Sektorer som blir direkte berørt er først og fremst fiske- og fangst, akvakultur (ikke kun matfiskproduksjon av laks) og fiskeforedlingsindustri for villfanget fisk og laks. I verneforslaget er f.eks. havneområdet som Grøntvedt Pelagic AS disponerer riktignok ikke foreslått vernet, men utslippspunktet og influensområdet er berørt. Som en av landets viktigste foredlingsanlegg for pelagisk fisk, vil verneforslaget kunne medføre svært uheldige og unødvendige arealbegrensninger og produksjonsmuligheter for fremtidig ekspansjon.

Begrepet akvakultur vil for de fleste kobles til lakseoppdrett. Med teknologisk utvikling er det viktig å få frem at sjøområdene mellom Storfosna og Grandefjæra kan ha et betydelig potensial for miljøvennlig akvakulturvirksomhet av stor lokal og nasjonal interesse, selv om det ikke foregår lakseoppdrett i området i dag.

For Ørland kommune er teknologi- og kunnskapsutvikling sentralt i den potensielle samfunnsutviklingen. Områdene som er foreslått vernet har et betydelig fremtidig potensial for "grønn næringsaktivitet", som f.eks. utnyttelse av såkalte «LUR» ressurser, skjelloppdrett og produksjon av tang og tare. Alle disse næringene er under utvikling. Dette er aktiviteter som ikke er basert på tilførsler av fôr og næringssalter, men vokser ved naturlig filtrering av zooplankton (snegler/skjell), eller ved naturlig opptak av fosfor- og nitrogenforbindelser via fotosyntese (tare-/makroalger). Tareproduksjon kan i tillegg motvirke klima- og pH- endringer ved opptak av CO₂. Tare kan anvendes til alt fra humant konsum, helsekostprodukter, fisk-/dyrefôr og som råstoff til biokjemikalier.

I kommunen er det også pågående forsøk med høsting av zooplankton til spesialfôr/start-fôr til oppdrett av marine arter. Dette er det stor etterspørsel etter internasjonalt. Norsk landbruk og havbruk er i stadig endring. Teknologisk utvikling og nye produksjonsmetoder vil utfordre måten landbruket har vært drevet på gjennom generasjoner. I Ørland kommune eier de fleste gårdsbruk sjøarealer, og historisk har det vært vanlig å kombinere næring på land og i sjøen (derav begrepet «Fiskarbonden»). Dette kan i fremtiden ha et betydelig potensiale. Et varig vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra - Bjugn fjorden vil medføre utfordringer og begrensninger for utvikling av ny bærekraftig blå/grønn næring i dette området.

I sitt verneforslag anfører Fylkesmannen følgende:

«Verneverdiene knyttes til bevaring av helheten i KråkvågsvaetGrandfjæra-Bjugnfjorden. De varierte naturtypene i området har en viktig økologisk funksjon og gir et relativt rikt og mangfoldig plante- og dyreliv. Dette gjør Kråkvågsvaet-GrandfjæraBjugnfjorden til et svært viktig leve- og næringsssøksområde for fugl og fisk. Som marint våtmarksområde står området i en særklasse, ikke bare i landsdelen, men også nasjonalt. Fjæresoner av slike dimensjoner som i dette området, må man helt til Danmark for å finne.»

Ørland kommune anerkjenner de naturverdier som ligger innenfor kommunens grenser, men reagerer på at sentrale sektormyndigheter ensidig ønsker vern som vil begrense det kommunale selvstyret, og mulighetene til en helhetlig utvikling i kommunen til beste for natur, samfunn og innbyggere. Store deler av kommunens land- og sjøarealer er allerede båndlagt gjennom ulike sektorinteresser. Hvis man svekker handlingsrommet for helhetlig forvaltning ytterligere, vil det lokale selvstyret bli sterkt begrenset.

Ørland kommune er stolt over historisk å ha bevist at man har utført en bærekraftig forvaltning av sjø- og bløtbunnsområdene som nå er foreslått vernet, og mener at dette utgjør grunnlaget for Fylkesmannens verneforslag. Ørland kommune har store utfordringer med å forstå at staten og Fylkesmannen ikke har tiltro til at lokal forvaltning skal sikre en fortsatt bærekraftig utvikling av kommunens sjøområder.

Det er viktig å understreke at formålet med kommunereformen, der Ørland og Bjugn kommune ble tvangssammenslått, var blant annet å gi grunnlag for:

- Gode og likeverdige tjenester
- Helhetlig og bærekraftig samfunns- og næringsutvikling
- Bærekraftig og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati

Kommunen blir ikke i stand til å oppnå målene med kommunereformen når staten velger den sektorielle statlige styringen av arealene gjennom vern.

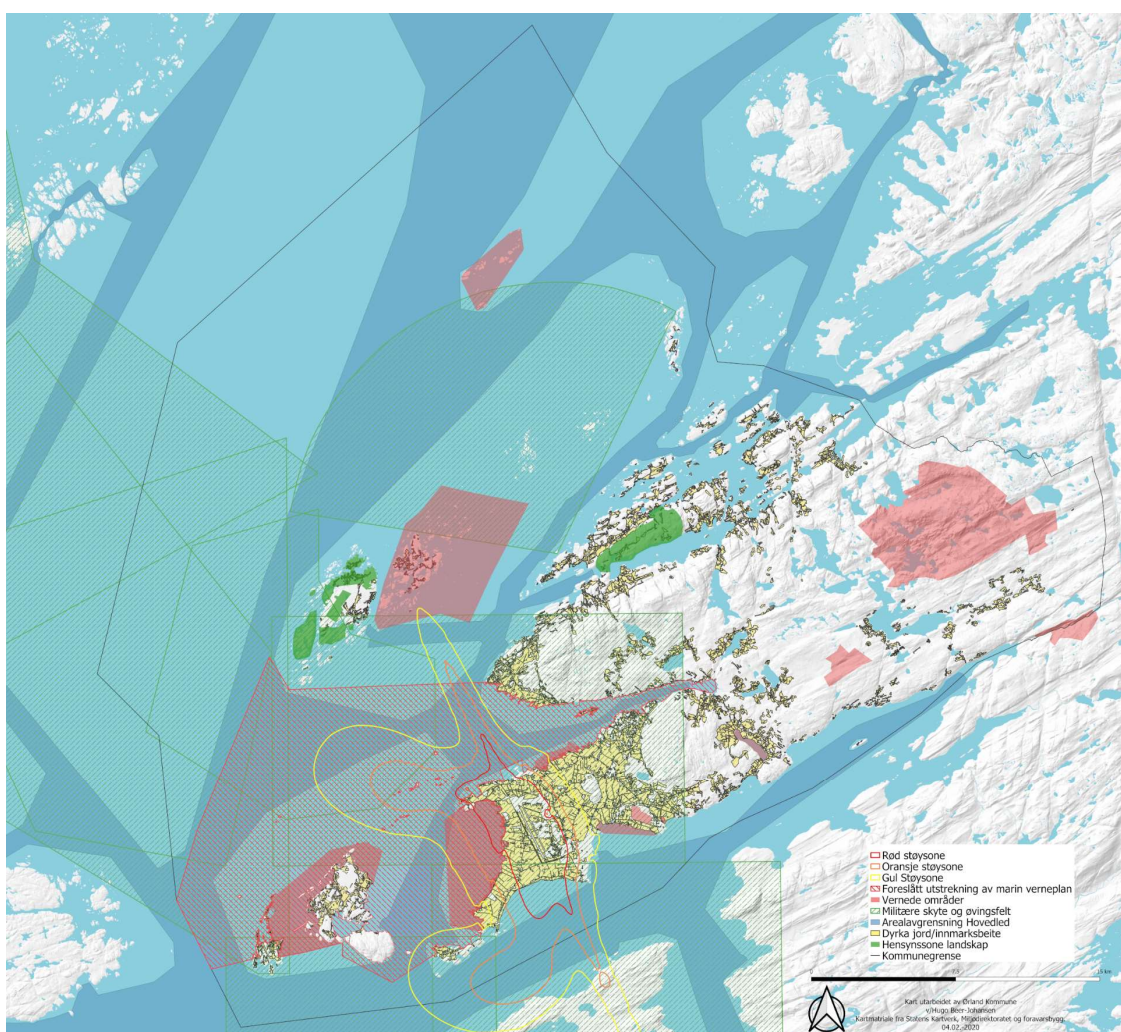

(Kråkvågsvaet – Kråkvåg og Storfosna)

3 Statlig båndlegging og vern av arealer i Ørland kommune.

Knappt noen annen kystkommune er pålagt så omfattende vernetiltak og båndlegginger fra statens side som Ørland. Store deler av kommunen og sjøområdene er allerede underlagt strenge vernebestemmelser, med naturreservater og flere Ramsar-områder. Andre deler av kommunen har sterke begrensninger grunnet støysoner og militær aktivitet på Ørland hovedflystasjon. Store deler av kommunens sjøområder er også båndlagt som skytefelt for luftforsvaret og sjøforsvaret.

Nye Ørland kommune har med andre ord allerede lag på lag av statlige vernesoner og arealinngrep. Med dette utgangspunktet er det et rimelig krav at kommunen får anledning til å gjennomføre en selvstendig planprosess før staten vurderer å trumfe gjennom enda en verneplan. I motsatt fall vil kommunens arbeid med sin første kommuneplan få et paradisk preg.

(Kartskisser som viser og beskriver det omfattende statlige vern som Ørland kommune allerede er underlagt, både til lands og til vanns)

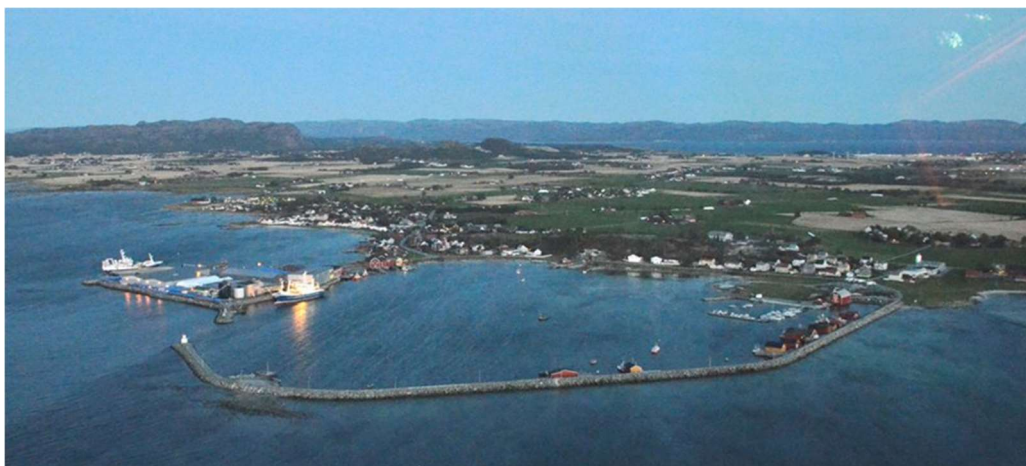
Deler av det foreslåtte marine verneområdet overlapper med eksisterende naturreservater. Dette gjelder Grandefjæra naturreservat, Innstrandfjæra fuglefredningsområde, Kråkvågsvaet fuglefredningsområde og Bjugnholmen naturreservat. Grandefjæra,

Kråkvågsvaet og Innstrandfjæra har Ramsar- og IBA- status (Important Bird and Biodiversity Areas).

Overlapp av verneområder er en meget stor utfordring. Dette kan tyde på at det av sektormyndigheter anses som lettere å fremme forslag om nytt vern i stedet for å oppdatere eksisterende verneområder med tilhørende forskrifter. For Ørland kommune er ikke dette akseptabelt med lag på lag vern med bakgrunn i det samme lovverket. Dersom det er behov for styrket vern i f.eks. Grandefjæra, må dette gjennomføres som oppdatering av eksisterende vern og ikke gjennom nytt vern.

I arbeid med ulike forvaltningsoppgaver og særlig i arealforvaltning, opplever kommunen at man må ta hensyn til for omfattende statlige pålegg og forordninger. I tillegg til begrensninger i arealbruken, har staten og Fylkesmannen omfattende myndighet til å gripe inn med innsigelser basert på ulike lover og regelverk. Et nytt vidtrekkende marint vern vil langt på vei fjerne den siste rest av lokalt selvstyre over næringsutvikling og arealbruk.

Det er flere tettsteder som grenser mot det foreslåtte verneområdet. De største tettstedene er Uthaug, Ervika og Bjugn. Bjugn er det største tettstedet og administrasjonssenteret i Ørland kommune. Med den fremtidige utviklingen av disse områdene vil det måtte påregnes ytterligere konflikter og dermed også potensiell undergraving av naturverdier, dersom ikke kommunen kan ta et helhetlig ansvar for utviklingen av disse områdene.

(Uthaug fiskerihavn med Grøntvedt Pelagic AS)

4 Verneplanforslaget er ikke forsvarlig utredet

En verneplan er underlagt forvaltningslovens krav om at vedtak skal opplyses så godt som mulig før vedtak treffes. Dette følger både av forvaltningslovens § 17 for enkeltvedtak og § 37 for forskrifter. Vedtak om verneplaner har i forhold til grunneiere status som enkeltvedtak.

Den alminnelige utredningsplikten tilsier at konsekvensene av et vernevedtak i forhold til næringsliv, befolkning, samfunn og samfunnsutvikling skal utredes i forkant av vedtak treffes. Saksutredningen fra miljømyndighetens side skal også være gjenstand for kontradiksjon. Dette gjelder selv om verneplanvedtaket ikke er underlagt automatisk konsekvensutredning etter konsekvensutredningsforskriften.

Ørland kommune mener at Fylkesmannen her ikke har gjort en forsvarlig utredning av konsekvensene av et vernevedtak.

I begrunnelsen for forslag til verneområde lagt ut på høring, er konsekvensene av et vernevedtak for næringsliv og samfunn ikke forsvarlig utredet. Hovedbudskapet i innspillene som er kommet fra kommune og næringsaktører er gjennomgående ikke tatt hensyn til. Det hjelper lite med prosessregler som sier at verneplaner skal utarbeides i nært samarbeid med kommunene og berørte aktører – når Fylkesmannen som statlig miljømyndighet konsekvent overser de innspill som er kommet frem gjennom prosessen. Kommunen opplever derfor en stor grad av mangel på respekt for lokaldemokratiet i denne verneplanprosessen.

Konsekvensen av at saken ikke er forsvarlig utredet er at regjeringen ikke vil være i posisjon til å vedta verneforskrift i samsvar med naturmangfoldslovens § 36 og § 39. Om enkeltvedtak/forskrift vedtas, uten at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, vil konsekvensen etter kommunens mening være at vedtaket er ugyldig. En ytterligere svakhet ved forslaget er at det omfatter en betydelig utvidelse av verneområdet i forhold til forslaget fra Rådgivende Utvalg for marin verneplan fra 2004.

Frem til 2017 var krav til utredning følgende:

«planer for nasjonalparker og andre verneområder større enn 500 km², og andre verneområder større enn 250 km² dersom planene fører til en vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene eller reiseliv i lokalsamfunnet.»

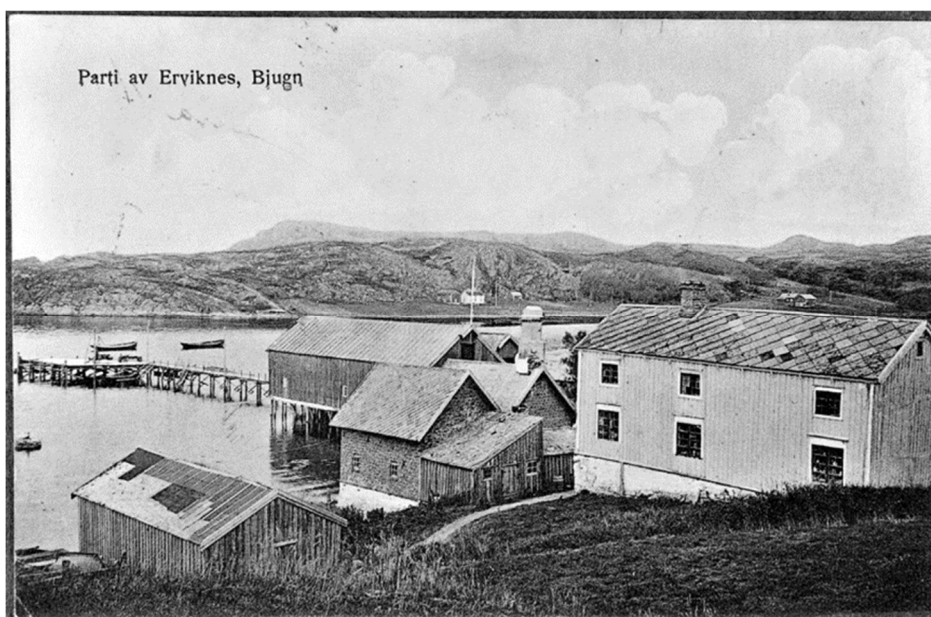
Forskrift om konsekvensutredning ble endret i 2017. Nye krav til konsekvensutredning ble da:

«Verneområder større enn 250 km² .»

Det foreslåtte vernet omfatter store deler av kyst- og sjøområdene i både Ørland og Bjugn og må kunne anses å gi vesentlig endring i dagens bruk for primærnæringene. Da kravene til konsekvensutredning ble strengere i 2017, ble ikke dette ikke styrket for slike områder. Verneområder større enn 250km² utløser krav om konsekvensutredning, hvor ulike alternativ (inkl. 0-alternativ - ikke vern) og dens konsekvenser for miljø og samfunn utredes. Området som foreslås vernet i Ørland og Bjugn kommuner er på 224 km², akkurat under denne grensen.

Med bakgrunn de ulike og varierte interessene og virksomhetene i området, er det all grunn til bekymring for regionens utviklingsmuligheter hvis dette vernet blir vedtatt.

Ørland kommune mener derfor at en konsekvensutredning med et 0-alternativ, et kommuneplanalternativ og en mer omfattende og uavhengig analyse av konsekvenser for de ulike næringer og andre interesser absolutt bør gjennomføres.

5 Verneforskrift – forvaltningsplan

I referat fra «Møte i referansegruppe 2 for verneprosess Kråkvågsvaet - Grandfjæra-Bjugn fjorden marine verneområde» 04.06.2018, fremholder Fylkesmannen i Trøndelag følgende:

«Etter området blir vedtatt vernet vil det bli utarbeidet en forvaltningsplan for verneområdet som vil beskrive forskriften nærmere og inneholde bevaringsmål. Arbeidet vil skje i samarbeid med berørte interesser.»

«Arbeidet med en forvaltningsplan utføres av forvaltningsmyndigheten. Forslag til en forvaltningsplan vil bli sendt ut på høring til berørte og interesserte, i henhold til håndbok om forvaltning av verneområder. Det er også mulig å opprette en referansegruppe for dette arbeidet. I henhold til § 10 i forskriften kan det også opprettes et rådgivende utvalg for verneområdet. Hvem som blir forvaltningsmyndighet for området bestemmes av Miljødirektoratet, jf. § 9. Fylkesmannen har ingenting med den prosessen.»

Her skal det altså utarbeides og vedtas en forvaltningsplan for verneområdet som:

«vil beskrive forskriften nærmere og inneholde bevaringsmål.»

§ 8 i bestemmelsene til verneforskrift forutsetter at statlig forvaltningsmyndigheten skal utarbeide en forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning, overvåking, skjøtsel av det marine verneområdet.

Etter Ørland kommunes oppfatning vil dette i realiteten være en ny forskrift, og som i sin generelle form kan gi statlig forvaltning vidtgående inngrepsmyndighet på toppen av

vernebestemmelsene. Hvis forvaltningsplanen inneholder mer vidtgående inngrepsmulighet enn det man kan direkte lese i verneforskriften, kan ikke dette vedtas uformelt av statlig forvaltningsmyndighet. Inngrep som begrenser kommunens planmyndighet eller rettsfæren til den enkelte innbygger eller bedrift må vedtas enten som forskrift eller enkeltvedtak. Hvilken status forvaltningsplanen skal ha fremgår heller ikke tydelig av høringsnotatet og forslaget til verneplan.

Kombinert med forskriftsbestemmelser som er svært inngripende, er det grunn til å frykte at den statlige sektorinteressen bl.a. ved Fylkesmannen vil komme med ytterligere bebyrdende inngrep i en forvaltningsplan. Ørland kommune mener derfor at utkast til forvaltningsplanen bør utarbeides samtidig med forslaget til verneforskrift, og at all den tid det ikke er utarbeidet noen forvaltningsplan – så bør også behandlingen av verneforskriften avvantes.

Fylkesmannen har gått aktivt ut med forespørsel om innspill før Miljødirektoratets kvalitetssikring av verneforslaget. Dette oppfattes av kommunen som at man har skapt seg en uformell høringsfrist. Det er derfor grunn til å spørre seg om at den egentlige høringsrunden ikke vil ha noen realitet, og at Fylkesmann/Miljødirektorat ikke vil gjøre endringer etter den såkalte kvalitetssikringsrunden i Miljødirektoratet.

Om en forvaltningsplan skal ha noen mening, og være gjenstand for reell kontradiktorisk behandling, så må forvaltningsplanen knyttes opp til – og ses i sammenheng med verneplanprosessen. I motsatt fall risikerer kommunen, dens innbyggere og næringsdrivende at forvaltningsplanen blir et redskap for at statlige miljømyndigheter reduserer det kommunale selvstyret enda mer.

Ørland kommune vil på denne bakgrunn tilrå at forvaltningsplan utarbeides og fremlegges for eventuell verneplanforskrift vedtas, slik at de to dokumentene kan ses i sammenheng.

6 Forvaltningsmyndighet

Slik forslaget til verneforskrift nå er formulert, så skal Miljødirektoratet bestemme hvem som skal være forvaltningsmyndighet etter forskriften:

§9 Forvaltningsmyndighet:

«Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndigheten etter denne forskriften.»

Ørland kommune går ut fra at Miljødirektoratet vil utnevne Fylkesmannen til forvaltningsmyndighet, men kommunen mener at det ikke er noen grunn til at ikke kommunen selv skal kunne være forvaltningsmyndighet.

Etter naturmangfoldlovens § 62 er dette et alternativ loven selv påpeker:

«Kongen kan bestemme at kommunen er myndighet etter nærmere angitte bestemmelser i eller i medhold av loven. Kongen kan instruere kommunene om utøvelsen av myndighet etter bestemmelser gitt i eller i medhold av kap V. Kongen kan bestemme at særskilt oppnevnt organ er forvaltningsmyndighet for et område vernet med hjemmel i kap v.»

Kommunen mener derfor at det like gjerne kan være kommunen som er forvaltningsmyndighet, og at § 9 i verneforskriften kan alternativt lyde:

«§9 Forvaltningsmyndighet:

«Ørland kommune skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften»

7 Mareano-kartleggingene som grunnlag for alternativt vern av gruntvannsområder

Grunnlaget for forslaget til verneplan, som nå er ute på høring, har sine røtter utredningsarbeid som ble gjort for snart 20 år siden. Rådgivende utvalg for marin verneplan kom med sin foreløpige tilrådning i 2003, og da basert på transekt og innhenting av data foretatt enda tidligere.

Den gangen hadde man ikke de svært grundige kartleggingene av havbunnen som Mareano-prosjektet og NGU sine undersøkelser som senere er gjennomført, og som i dag gir oss et mye bedre faglig grunnlag for å vurdere marine verneverdier. Det er i betydelig grad dette svært mangelfulle data- og faktagrunnlag som forelå for 20 år siden som nå er bakgrunnen for forslaget om vern av ulike marine naturtyper og den prioritering mellom områder som nå legges til grunn. Den ROV-teknologi og de dataverktøy man hadde for 20 år siden fremstår i dag som svært mangelfulle i forhold til det man i dag har. Dette var også utvalget helt åpen om i sin rapport fra 2004. På s. 5 i rapporten het det:

«Utvalget har i foreløpig tilrådning pekt på at kyst- og havområdene bare i svært begrenset grad er kartlagt med hensyn på habitater og organismer. Dette gir en spesiell utfordring ved utvelgelse av områder og dokumentasjon av verneverdiene. En mulig strategi kunne være å utsette marin verneplan til en hadde fått gjennomført en grundigere kartlegging. En slik kartlegging er imidlertid en meget stor oppgave og vil kreve svært lang tid, og det vil være fare for at påvirkninger og trusler øker og at verneverdier i mellomtiden forringes.»

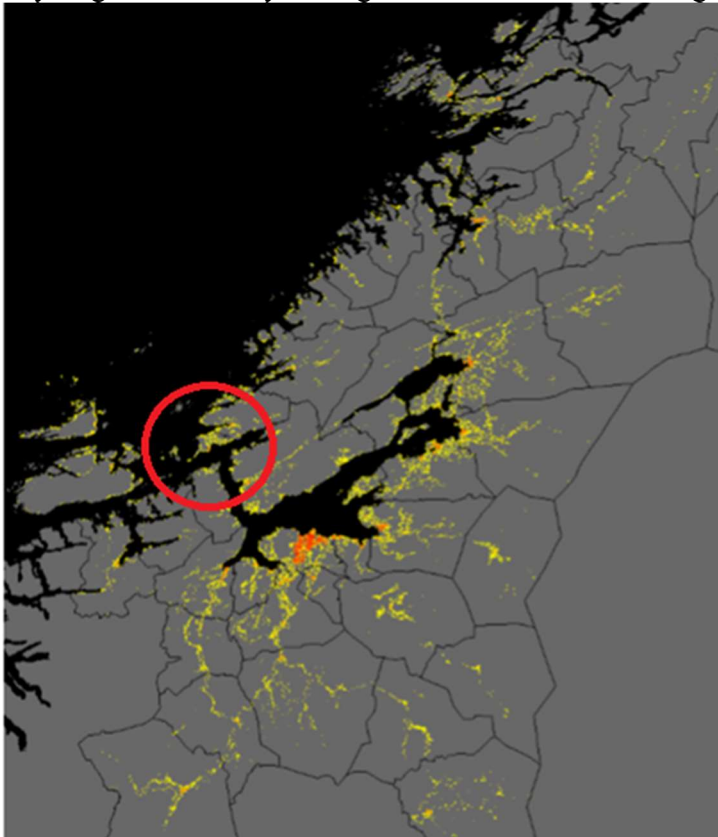
I dag har man imidlertid svært detaljerte data om sjøbunn og marint liv langs hele kysten. Det er derfor nå ingen grunn til at man lar mer eller mindre tilfeldige transekt, foretatt for 20 år siden, legge grunnlaget for å vedta en marin verneplan på faglig utilfredsstillende faglig grunnlag. Hensynet til faglig godt fundert vern, og hvor de ulike samfunnshensyn veies mot hverandre, tilsier at det gjennomføres konsekvensutredninger som munner ut i prioritering av hvilke områder langs kysten som skal undergis marint vern. En slik myndighetsprosess vil sikre en prioritering av verneområder, avveining i forhold til andre samfunnsinteresser, og være i samsvar med de prinsipper for forsvarlig saksbehandling som Staten nå legger til grunn i arbeidet med å identifisere områder til havs for vindkrav, og for havbruk.

En målsetning i 2004 var å beholde verneverdiene uten større grad av ytre påvirkning, og området skal kunne tjene som referanseområde for forskning og overvåkning. Området skulle for eksempel kunne tjene som referanseområde ift. områder med kommersiell dyrking og oppdrett av marine arter.

Etter 2004 har det vært en stor samfunnsmessig utvikling i influensområdet. Deler av det foreslåtte verneområdet ligger i nær tilknytning til kommunens tettest befolkede områder, i en vekstkommune både i regional og nasjonal sammenheng og hvor arealkonfliktene er store. Det må selekteres områder som er bedre egnet som referanseområde, på grunn av tett bebyggelse og høyt aktivitetsnivå er området ikke egnet som referanseområde, men vil være kjernen til vedvarende konflikter.

Desto større grunn burde det være til at statlig myndighet – før et verneforslag som dette fremmes – foretar en inngående gjennomgang av resultatene fra Mareano/NGU-kartleggingene med sikte på å prøve å identifisere et gruntvannsområder som ikke ligger ved tett befolkete områder der arealkonfliktene er store.

Det er vanskelig å se hensikten ved å gjennomføre denne type krevende kartleggingsprosjekt hvis statlig myndighet ikke benytter seg av dette materiale i viktige planprosesser som dette.

(Befolkningstetthet i området foreslått vernet)

Også på dette feltet vil Ørland kommune hevde at saken ikke er utredet så godt som mulig før vedtak treffes. Før et evt. vedtak treffes må det foretas en systematisk gjennomgang av dataene fra mareano/NGU-kartleggingene, med sikte på å identifisere alternative gruntvannsområder uten de store arealkonfliktene som et verneplanområde i en utpreget vekstkommune som Ørland, inkludert tettbefolkede deler av kommunen.

8 Verneforslaget er langt mer inngripende enn verneverdier tilsier

Årsaken til at det er fremmet forslag om vern av Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden, er at dette anses som et representativt gruntvannsområde langs kysten.

I tilrådingen fra det faglige utvalget fra 2004 var det fremhevet at det i slike områder forelå verneverdier av sjøbunnen. Det ble lagt til grunn at i gruntområder vil utskiftingen av selve vannsøylen være stor, og dermed mindre behov for vern av vannsøylen og vannoverflate. På s. 25 i utvalgets innstilling het det:

«For de fleste av områdene er det sjøbunnen med tilhørende dyre- og planteliv som utgjør verneverdiene. Dette gjelder strømrike lokaliteter, spesielle gruntvannsområder, åpne kystområder og transekter kyst-hav og sokkelområder. Sjøvannet er i disse områdene på kort visitt på sin ferd som havstrømmer nordover langs kysten.»

På tross av denne helt klare forutsetning har Fylkesmannen i sitt forslag til verneforskrift lagt vekt på at: «Verneområdet omfatter overflaten, sjøbunnen og vannsøylen».

Fylkesmannen har ikke tatt hensyn til det rådgivende ekspertutvalget sine forutsetninger omkring verneverdier og verneformål, og dette mener kommunen ikke er akseptabelt. Utvalgets opprinnelige forutsetninger må under alle omstendigheter legges til grunn, og dermed må dette utelukkes eller tilpasses i omfang:

- Vern av landareal i skvalpesonen.
- Vern av de sjøarealer som ikke er del av gruntvannsområdene.
- Vern av vannsøyle og vannoverflate.

Det er heller ikke dokumentert verneverdier i alle områder som foreslås vernet, f.eks. i indre deler av Bjugnfjorden. Forbud mot urensset ballastvann vil ha store næringsmessige konsekvenser både fordi det ikke er verneverdier innerst i Bjugnfjorden og fordi det mangler dokumentasjon på at ballastvann påvirker verneverdier generelt på strømrike lokaliseringer.

Som det fremgår ovenfor, mener kommunen at verneforslaget for Kråkvågsvaet-Grandefjæra-Bjugnfjorden må legges bort i sin helhet. Forslaget til verneområde er under alle omstendigheter gitt en altfor stor utstrekning.

Det medfører en svært vanskelig situasjon for kommunen når sjøområdene utenfor noen av dens tettest befolkede områder skal gis et nærmest altomfattende vern. Forslaget baserer seg på at en statlig verneplan er et nødvendig redskap for å ivareta balansen mellom bruk og vern. Ørland kommune mener dette er feil, og en sterk nedvurdering av lokaldemokratiet og lokal medbestemmelsesrett.

(Tinnbua i Bjugnfjorden ca. 1900)

9 Verneforslaget går ut over verneformålet

Grunnlaget for forslaget om verneområde i Ørland er at dette er et representativt marint gruntvannsområde, og dette er definert slik i Artsdatabanken:

«Marine gruntvannsområder er de delene av saltvannsbunnsystemet M og marine vannmasser H som er i den eufotiske sonen, altså så dypt at nok lys trenger ned til at alger kan vokse. De marine gruntvannsområdene er ekstremt varierte og dekker alt fra brakke mudderbunner innerst i en vik, til eksponerte skjær langs åpen kyst. Som regel ligger dette på mellom 20 og 40 meters dyp, avhengig av hvor man er langs Norskekysten. Her finner vi gradienter i salinitet, lysmengde, helningsgrad, bølger og strøm, som alle påvirker hvilken artssammensetning vi finner der.»

I verneforslaget er det foreslått vern av vesentlige områder med dybde mer enn 20–40m. Dette er etter Ørland kommunes mening ikke i samsvar mellom det uttalte verneformålet, og grensene for det faktiske verneområdet.

Kommunen mener også at Mareano-kartleggingen kunne ha klarlagt alternative marine gruntvannsområder der det ikke er like store arealkonflikter som i Ørland kommune.

På s. 9 i fremlegget til verneforslag framholdes det at:

«Fylkesmannen foreslår videre å utvide verneområdet mot nord og vest, for å inkludere dypere partier med korallforekomster. Det er tatt med havområdet vest for Tarva ned til dyprenne og slik få større variasjon i naturtypene i verneområdet»

Ørland kommune mener at poenget med verneområdene **samlet sett**, er et de skal gi uttrykk for representativitet og at verneområdet er tatt med for å representere naturtypen marine gruntvannsområder.

Det er ikke meningen at andre naturtyper på større dyp skal utgjøre en del av dette verneområdet. Andre naturtyper er tatt med i andre verneområder. Det er ikke slik at dette verneområdet er ment å ha litt av alt. Verneforslaget går, etter kommunens mening, lenger enn det som har vært intensjonene med dette konkrete verneområdet.

Formålet må avgrenses til vern av marine gruntområder i tråd med den opprinnelige intensjonen:

- I §1 om verneformål må derfor den delen av bestemmelsen som handler om vern av varierte naturtyper helt ned til de store dyp i dyprenna utenfor kysten utelates.
- Dette vil også påvirke § 2 om geografisk avgrensning av området. Ørland kommune mener også at arealer helt innmed land kom kommer i konflikt med naturlig utvikling av arealbruk som skal dekke viktige samfunns- og næringsmessige hensyn for utvikling av kommunen.

10 Nasjonale og internasjonale målsetninger om marint vern kan nås uten statlige verneplaner.

En viktig målsetting fra myndighetenes side er at Norge skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål om at 10% av verdenskyst- og havområder skal være vernet innen gitte milepælsår.

Sektorinteresser synes å oppfatte dette slik at det må opprettes marine vernesoner med hjemmel i naturmangfoldsloven. Dette er ikke riktig. Det er ikke bare statlig myndighet som sørger for å oppfylle dette målet gjennom spesifikke marine verneplaner. Her må man også inkludere sjøområder som er underlagt vern i kommunale arealplaner. I så fall har Norge kommet mye lenger i måloppnåelse enn om man ensidig ser på de statlige verneplanene, og mye kan tyde på at målet allerede er nådd.

Stortingets behandling av Norges etterlevelse av internasjonale forpliktelser fremgår av følgende dokument: <https://www.stortinget.no/nn/Saker-og-publikasjoner/publikasjoner/Representantframlegg/2018-2019/dok8-201819-070s/?all=true>

Her står det følgende under internasjonale mål og forpliktelser:

«For å oppnå dette har partslandene til konvensjonen, inkludert Norge, vedtatt de såkalte Aichi-målene. Det slås fast i Granavolden-erklæringen at regjeringen vil jobbe for å nå disse. Et av målene er at 10 prosent av verdens kyst- og havområder skal vernes innen 2020. FNs bærekraftsmål, som Norge også er tilsluttet, slår på samme måte fast at 10 prosent av verdens marine områder skal vernes innen 2030.»

På regjeringens hjemmeside ligger dokumentet som omhandler de internasjonale mål for biologisk mangfold de såkalte Aichimålene:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/2395e3d57fce400ab42e4aeb4417732c/t-1526.pdf>

Under delmål 11 står det:

«Innen 2020 er minst 17 prosent av land- og ferskvannsarealer og 10 prosent av kyst- og havområder, spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester, bevart gjennom effektivt og hensiktsmessig forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive bevaringstiltak, og er en integrert del av landskapet.»

På s. 7, 2. avsnitt i begrunnelsen for verneforslaget heter det:

«Aichi-mål 11 under Konvensjonen om biologisk mangfold innebærer å sikre et effektivt og representativt vern av 10% av verdens kyst- og havområder. Det tilsvarende nasjonale målet er at «eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjoner» jf. Prop. 1 S (2014-2015) for Klima- og miljødepartementet.»

I den originale teksten vedtatt av FN heter det (<https://www.cbd.int/sp/targets/>):

«Target 11 - By 2020, at least 17 per cent of terrestrial and inland water, and 10 per cent of coastal and marine areas, especially areas of particular importance for biodiversity and ecosystem services, are conserved through effectively and equitably managed, ecologically representative and well connected systems of protected areas and other effective area-based conservation measures, and integrated into the wider landscapes and seascapes.»

Våre internasjonale forpliktelser tilsier altså ikke at det må opprettes verneområder med hjemmel i naturvernlovgivning for 10 prosent av sjøarealene. Den internasjonale forpliktelsen innebærer at 10 prosent av kyst- og havområder skal være gjenstand for verneområder **eller** andre effektive bevaringstiltak. Slike andre effektive vernetiltak vil jo typisk kunne være arealdisponering til verneformål i sjøen etter plan- og bygningsloven.

Om en tar med alle områder langs norskekysten som er underlagt ulike former for vern i kommunale arealplaner, så vil en sannsynligvis ha nådd 10 prosentmålet for kystområdene allerede.

Departementet bør lage en samlet oversikt over områder som er arealdisponert til formål som innebærer vern etter arealplaner med hjemmel i plan- og bygningslov. Om kommunene besørger vern i kommunalt vedtatte arealplaner, så blir behovet for særskilte marine verneplaner fastsatt av sentralbyråkratiet også mindre. For også vern gjennom kommunalt vedtatte arealplaner, der statlige sektormyndigheter har innsigelsesrett, vil utgjøre «*andre effektive bevaringstiltak*».

Verneplaner vedtatt av regjeringen med hjemmel i naturmangfoldsloven er altså ikke det eneste som er relevant i forhold til å ivareta Norges internasjonale forpliktelser. Dette forholdet er det ikke reflektert over i utredningen som ligger til grunn for verneforslaget, og dette utgjør en mangel ved saksutredningen for verneforslaget.

(Scanbio AS fabrikkannlegg i Lysøysundet)

11 Forutsigbar forvaltning med utgangspunkt i verneforskriften blir umulig

I forslaget til verneforskrift fremgår den materiellrettslige vernebestemmelsen av § 3 i utkastet. Forslaget til forskrift lyder som følger:

«§ 3. Vernebestemmelser

I det marine verneområdet må ingen foreta noe direkte eller indirekte som kan forringe verneverdiene angitt i verneformålet.

- a) *Vegetasjonen, herunder tang, tare og andre marine planter, er vernet mot enhver form for skade og ødeleggelse. Planting av vegetasjon er forbudt.*
- b) *Dyrelivet i sjø er vernet mot skade og ødeleggelse. Utsetting av organismer er forbudt.*

- c) *Området er vernet mot tiltak som for eksempel etablering av ulike typer anlegg, utfylling, byggevirksomhet, utslipp av urensset ballastvann, plassering av konstruksjoner på sjøbunnen, andre varige eller midlertidige innretninger, legging av rørledninger og kabler, konsentrerte forurensningstilførsler, mudring, uttak og deponering av masse, sprengning, boring, utslipp av kjølevann fra land. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.»*

Innholdet i forslaget til forskrift er så vidtrekkende at det i praksis langt på veg legger lokk på all fremtidig samfunnsmessig utvikling i området som omfattes, og vil skape stor usikkerhet for både primærnæringene og industrien. I praksis legger vernebestemmelsene opp til at det meste er forbudt. Forslaget vil innebære en massiv overføring av myndighet over forvaltning av kommunens areal til Staten, hovedsakelig basert på et forbudsregime. Etter opplisting av en rekke tiltak som blir «forbudt», suppleres for sikkerhets skyld denne med at «opplistingen av tiltak er ikke uttømmende», for dermed ytterligere å begrense det kommunale handlingsrommet. Det er stikk i strid med de stadig sterkere nasjonale føringene om at det kommunale selvstyre bør styrkes, ikke svekkes.

Utkastet går vesentlig lenger i å begrense mulighetsrommet og det kommunale selvstyre enn hva utvalgsinnstillingen fra 2004 forutsatte.

På s. 24 i utvalgets innstilling het det:

«Utvalget tilrår generelt en verneform hvor en beskytter det undersjøiske landskapet med sitt mangfold av habitater (leveområder), samtidig som en tillater bærekraftig bruk av de levende ressurser med metoder som ikke skader naturlandskapet. Gjennom dette kan en oppnå å beskytte artsmangfoldet gjennom å bevare habitatene eller biotypene.»

Utvalget forutsatte her en balanse mellom bruk og vern, mens verneforskriften i utgangspunktet forbyr alt overalt. En slik totalitet i utformingen av vernebestemmelsene er verken saklig, nødvendig eller forankret i de forutsetningene som lå til grunn i innstillingen fra 2004.

12 Vern gjennom Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven bestemmer hvordan landets arealer skal brukes og reguleres. Arealplanlegging er viktig for at arealene skal bli brukt på en effektiv og rasjonell måte.

Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Det vil si at loven i tillegg til å ivareta spesielle samfunnshensyn, også skal ivareta hensynet til naturmangfoldet. Plan- og bygningsloven gjelder innenfor verneområdene i tillegg til verneforskriften.

Plan- og bygningsloven gir kommunene flere virkemidler til å utforme arealplaner som åpner for bruk og utnytting, og som samtidig tilgodeser naturmangfoldet. Arealformål, hensynssoner, bestemmelser og retningslinjer er slike virkemidler.

I «Lov om planlegging og byggesaksbehandling» (Plan- og bygningsloven, andre del: Plandel, I. Innledende bestemmelser, Kapittel 3. Oppgaver og myndighet i planleggingen, § 3-1. *Oppgaver og hensyn i planlegging etter loven*) heter det:

«Planleggingen skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten. Planleggingen skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig. Planer skal bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler innenfor lovens virkeområde. Vedtatte planer skal være et felles grunnlag for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet.»

I samme lov (kap. 3, § 3-2) kan man videre lese følgende:

«Fylkesmannen skal påse at kommunene oppfyller plikten til planlegging etter loven. Regional planmyndighet skal veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver.»

Her har staten full anledning til å inngå et samarbeide med kommunen, fremfor å overkjøre kommunen med et statlig marint vern. Forslaget om et nytt omfattende marint vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden, er en sterk nedvurdering av kommunens vilje og evne til selv å balansere vekst og vern på en klok, fremtidsrettet og bærekraftig måte.

Statlige og regionale organ er sikret påvirkning etter Plan- og bygningslovens «§ 5-4. *Myndighet til å fremme innsigelse til planforslag*». Innsigelsespraksis i forhold til tema i tilknytning til marin verneplan er senest presisert gjennom brev til kommunene i Trøndelag fylke datert 04.02.2020: «Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis – T-2/16 – revidert oktober 2019»

Norske kommuner pålegges gjennom plan- og bygningsloven og andre føringer en langt større grad av utredning, medvirkning, demokratiske vedtak og klage-/innsigelsesmuligheter enn det verneprosessen har lagt til grunn. En slik grundighet har Ørland og Bjugn kommuner vært vant til, og denne tradisjon ønsker nye Ørland å videreføre når kommunen nå starter arbeidet med sin første kommuneplan. Blant kravene i plan- og bygningsloven som ikke er hensyntatt i arbeidet med marin verneplan er:

- Utarbeidelse av et planprogram med høring og vedtak
- Dokumentasjon på beslutningsgrunnlag for igangsetting av planarbeid
- Krav til dokumentasjon på alle innspill, ikke kun et utvalg av innspill
- Utvidelse av arealet omfattet av vern vil medføre krav til nytt planprogram
- Utvidelse av formål med vern etter vil medføre krav til nytt planprogram
- Mulighet for kontroll av myndighetsutøvelse gjennom klagebehandling eller innsigelse

Ørland kommune mener at vern av kjente naturverdier uansett er pålagt kommunen gjennom Plan- og bygningsloven. Samtidig ville et vern gjennom Plan- og bygningsloven gjøre det mulig for kommunen å gjennomføre sine pålagte oppgaver med å sikre krav til helhetlig planlegging.

13 Hva medfører så forslaget om marint vern for Ørland kommune

13.1 Næringsliv

Det er flere større bedrifter som ligger i nærheten av det foreslåtte verneområdet.

Grøntvedt Pelagic AS er et norsk sjømatelskap som foredler sild, makrell og annen pelagisk fisk. Grøntvedt Pelagic har 120–140 ansatte fordelt på avdelingene på Uthaug og Kråkvåg i Ørland kommune, og er verdens største produsent av tønne marinert sild med en markedsandel i Skandinavia på om lag 90%.

På Uthaug drives det et fiskemottak av pelagisk fisk der det jobbes med foredling av sild, makrell og annen pelagisk fisk. Bedriften har i tillegg et mindre produksjonslokale på Kråkvåg.

Inne i Bjugnfjorden ligger det ene av Scanbio AS produksjonsanlegg. Scanbio AS mottar årlig 85-90 000 tonn restråstoff fra akvakultur og pelagisk fiske, og produserer olje, proteiner og fiskemel. Her utnytter man avskjær fra slakting og død oppdrettsfisk. Dette er viktig særlig med tanke på å utnytte ressurser som ikke kan selges som menneskemat,

Fabrikkene har økt mottak av restråstoff i perioder som f.eks. ved algeoppblomstringen i Astafjorden, Ofotfjorden, Vestfjorden, og Tysfjorden i mai/juni 2019.

Det er også et betydelig potensial i å kunne ta imot ca. 170 000 tonn restråstoff på havet fra den Norske havflåten, som i dag dumpes i havet.

FNs bærekraftsmål fokuserer bl.a. på sult og mattrygghet. Skal målene nås må man se på nye metoder for å utnytte dagens produksjon på en mer effektiv måte. Hvis man i framtiden kan utvikle produkter fra restråstoff godkjent for humant konsum, vil dette øke tilgang på protein og næring i ulike matprodukter.

Mesopelagiske fiskearter er en stor uutnyttet ressurs, men det trengs mer kunnskap om de ulike artene og bruksområdene der disse artene kan anvendes, og i denne utviklingen er fabrikkene i Ørland kommune ledende.

(Den eldste delen av havna på Kråkvåg)

Det er stor satsing på fiskerieringen i regionen, og det finnes flere fiskerihavner innenfor eller i nærheten av det foreslåtte verneområdet.

Disse ligger på Kråkvåg, Garten, Uthaug og i Tinnbua i Ørland kommune. Uthaug har status som statlig fiskerihavn og er i fiskevolum nest største fiskerihavn i Norge. Fiskerieringen har hatt stort vekst i de siste årene og dette har gitt økt behov for areal til fiskemottak.

Foreslått marint verneområde rammer det blå skifte direkte, bl.a. Statsnail AS, et nyetablert selskap i Ørland kommune som er blant de ledende i regionen på utnyttelse av såkalte «LUR» arter. Statsnail AS har fisket 200 tonn med strandsnegl siste 4 år, og søker nå om tillatelse for oppdrett av snegl på Valsneset. Blir vernet en realitet må Statsnail AS legge ned fordi det ikke blir tillatt med kommersiell høsting av levende bløtdyr (snegler, muslinger, blekkspruter o.l.) og pigghuder (sjøstjerner, sjøpølser, kråkeboller o.l.) i det foreslåtte marine verneområdet.

Ørland kommune stiller spørsmål om Fylkesmannen foreslår vern/forbud mot høsting av bløtdyr og pigghuder uten å ha kunnskap om bløtdyr og pigghuders bestandssituasjon og økologiske tilstand slik de skal ha i henhold til Naturmangfoldslovens §8.

13.2 Transport

I tillegg er det en nasjonal satsing på overføring av godstransport fra vei til sjø. Disse utviklinger vil medføre et økt behov for utvidelse av havner og etablering av nye moloer. Ellers finnes det mange mindre småbåthavner og moloer innenfor den foreslåtte vernegrensen.

Det ligger viktige farleder i planområdet og hovedleden mellom Ørland fastland og Storfosna er sterkt trafikkert. Den benyttes av fartøy som ønsker å gå i skjermet farvann. Hovedtyngden av fartøy som jevnlig bruker denne leden er forskjellige typer lasteskip, men også fiskefartøy og Hurtigruten.

Kystverket har fått flere innspill om at det kan være utfordrende å manøvrere i området på grunn av grunner, strøm og dårlig radarbilde. Det er registrert en god del grunnstøtinger i området og Kystverket har utarbeidet forprosjekt for hovedfarleden for å øke dybden ved 5 grunner i området.

13.3 Begrensninger

Til tross for at Fylkesmannen i høringsdokumentet skriver at det ble tatt hensyn til viktige samfunnsinteresser i området, gjenspeiles ikke det i høringsforslaget som gir grunn til stor bekymring for regionen og dens utviklingsmuligheter.

(Scanbio AS fabrikk i Bjugn fjorden)

Ifølge Fylkesmannen åpner verneforskriften for at de fleste pågående aktiviteter kan videreføres, og er det i tillegg foreslått en vernegrense som gir mulighet for videre næringsutvikling, utvidelser av havner og småbåtanlegg m.m. i Ørland og Bjugn.

Ørland kommuner kjenner seg ikke igjen i Fylkesmannen sin vurdering. Ved avgrensning av vernegrensen er det riktig nok tatt hensyn til vedtatte reguleringsplaner og eksisterende bedrifter, men det er kun delvis tatt hensyn til planer som er under utarbeidelse og forslagene som kommunene har fremmet i forbindelse med høring av oppstartsmeldingen.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det er likevel usikkert hvordan Fylkesmannen vil håndtere dette i praksis og hvilket vurderingsgrunnlag brukes ved behandling av dispensasjonssøknader. I praksis må det dessuten antas at dispensasjonshjemmelen knapt vil komme til anvendelse som grunnlag for viktige nærings- og samfunnsmessige utbyggings- og utviklingstiltak

I tillegg risikeres det lang saksbehandlingstid. Ørland kommune erfarer at saksbehandlingstid for eksempel når Fylkesmannen behandler søknader om utfylling i sjø kan ta mer enn to år når en inkluderer klagebehandling.

Det mangler en faglig begrunnelse på hvorfor det er foreslått et generelt forbud mot utslipp av konsentrert forurensning, uten hensyn til om dette er utslipp som påfører marine resipienter skade eller ikke. Fylkesmannen har f.eks. et detaljert regelverk og omfattende praksis, og med en høy terskel, for å gi utslippstillatelser. Kartleggingen som ble gjennomført i forbindelse med planarbeidet viser lavt forurensningsnivå i planområdet, også i områder som i mange år har vært påvirket av industri, utslipp fra flybasen og skipsfart.

Det foreligger heller ikke et godt grunnlag for et forbud mot større fysiske inngrep i hele verneområdet. Dette bør være aktuelt i områder med store verneverdier, for eksempel bløtbunnsområder og områder med tareskog og korallrev. Det er likevel mange områder innenfor verneområdet der større fysiske inngrep ikke vil ha en vesentlig effekt på verneverdiene.

Det kommer ikke fram i verneforslaget om Fylkesmannen vil gi dispensasjon til større fysiske tiltak, som for eksempel Kystverkets planlagte utdypning av hovedfarleden eller kommunens planer om sykkelveg langs Bjugn fjorden for å binde sammen kommunens to viktigste tettsteder Bjugn og Brekstad. Denne type begrensninger i viktige tiltak for sikkerhet og fremkommelighet til sjøs, samt viktige miljø- og klimatiltak til lands, må ikke begrenses gjennom en marin verneplan. Kommunen viser her bl.a. til Kystverkets høringsuttalelse om at sjøområder som er planlagt utbedret av hensyn til sjøtrafikken bør tas ut av verneplanen, eller spesifikt omfattes av en dispensasjon, og at dessuten et slikt samferdselstiltaks verdi for samfunn og sikkerhet må utredes nærmere som del av forarbeidene til en eventuell verneplan. Ørland kommune er enig i dette.

Forslaget til verneplan mangler videre en vurdering av hvilken merverdi marint vern vil ha for verneverdiene i området, og om eventuelle slike fordeler veier opp mot de negative effektene for samfunnet.

Store områder i kommunen er allerede vernet eller på en annen måte båndlagt, og i tillegg har statlig myndighet gjennom Fylkesmannen mange andre virkemidler for å kunne regulere og begrense den samfunnsmessige utviklingen i det foreslåtte verneområder.

(Bjugn bygdatun – Mølnargården)

13.4 Fremtidig kommuneplan

Den nylig sammenslåtte kommunen må utarbeide en ny kommuneplan. Ørland kommune ønsker å ta vare på viktige naturtyper med store verneverdier, og mener at en kommunedelplan vil være et mer egnet verktøy for å oppnå dette. Som planmyndighet er det dessuten kommunen som har hovedansvar for å regulere arealbruken i en kommune, samtidig som kommunen er underlagt strenge statlige føringer. I sum vil dermed den kommunale arealplanlegging være langt bedre egnet til å foreta den nødvendige

avveining mellom ulike samfunns- og verneinteresser i en kommune. En slik demokratisk forankret prosess – i et samspill mellom kommune og statlige sektormyndigheter – vil også ha en langt sterkere forankring lokalt og hos bedrifter og den befolkning som berøres av arealinngrep enn tiltak iverksatt av statlig sentralmyndighet.

For kommunene er det viktig at marint vern sees i sammenheng med andre interesser. Marint vern vil gi ytterligere begrensninger for utviklingen av kommunen og vil redusere lokaldemokratiet ved å overføre stadig større areal til statlig forvaltning. Dette vil gi store utfordringer i forhold til muligheter for befolkningsvekst og næringsutvikling.

Fleksibilitet har også fordeler for naturmangfold. Vern av et slik omfattende område medfører økt press på andre områder med verdifullt naturmangfold. Foreslått verneområde omfatter også betydelige arealer uten faglig dokumentert grunnlag for et slikt inngrepende tiltak.

En ny kommunedelplan må ta utgangspunkt i andre effektive bevaringstiltak som helt eller delvis kan kompensere for frafall av verneområdet. Herunder krav om å ta hensyn til naturmangfold. Samtidig skal den gi mulighet til å beskytte og ivareta alle viktige verdier i kommunen. Hensynet til natur og naturmangfold må veie tungt. Næringsutvikling og andre interesser må finne sin plass innenfor de rammene dette gir.

I dag finnes ingen tillatelser til akvakultur verken i sjø eller på land i det foreslåtte verneområdet. Deler av det foreslåtte marine verneområdet er uegnet for matfiskoppdrett på grunn av dybdeforholdene. Ved teknologi og kunnskaps økning vil imidlertid deler av det foreslåtte område kunne ha gode egenskaper for ulike former for akvakultur, bl.a på grunn av sterke havstrømmer og dermed god vannutskifting.

13.5 Fremtidig utvikling

Det bør her tas hensyn til at den teknologiske utviklingen vil gjøre det mulig å ta i bruk sjøområder langs kysten på en mer bærekraftig måte både for akvakultur og annen anvendelse.

Sjøforsvaret disponerer skyte- og øvingsfelt i området som overlapper det aktuelle verneområdet. Både Luftforsvaret og Sjøforsvaret benytter seg av disse feltene. Ørland flyplass har utslipp ut til Grandefjæra via tre kanaler som drenerer kampflybasen.

Når det gjelder andre tekniske inngrep i området er det eksisterende kabler og vannledninger mellom de bebodde øyene og det er nettopp lagt en ny vannledning gjennom Bjugn fjorden mellom Bjørkly og Ervik i retning Brekstad. Det er i tillegg mange avløpsrør som munner ut i verneområdet, både fra private- og kommunale anlegg.

Det er veiforbindelse med bru og molo/fylling mellom øyene Kråkvåg og Storfosna. Det planlegges en undersjøisk tunnel mellom Garten og Storfosna, som kan medføre at øyene Kråkvåg og Storfosna får fastlandsforbindelse og dermed vil medføre store fysiske inngrep i området som er foreslått vernet.

(Småbåthavn i Tinbua i Bjugnfjorden)

Det er også behov for utbygging av flere småbåthavner i Ørland og Bjugn kommuner.

I verneforslaget er området vernet mot fysiske inngrep som for eksempel utfyllinger og konstruksjoner på sjøbunnen. I tillegg er det forbud mot utførsel av konsentrerte forurensningstilførsler. Både vernet mot fysiske inngrep og forbud mot utslipp av konsentrerte forurensningstilførsler vil gi store begrensninger for utvikling av nye aktiviteter. Kommunen er naturligvis enig i at myndighetene har et ansvar for å unngå forurensende utslipp til både lands og til vanns, og viser til at dette er inngående regulert i ulike lovverk, og bl.a. reguleres av Fylkesmannen gjennom en streng praktisering av utslippstillatelser.

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det vil være svært vanskelig, dels umulig, å basere en samfunnsutvikling på denne type unntakshjemler, og erfaring tyder på at det vil være en svært høy terskel for at det statlige byråkratiet vil dispensere når først slike bestemmelser er fastsatt.

I andre kommuner har vi sett eksempler på at søknader om små og beskjedne installasjoner i landskapsvernområder er blitt avslått fordi de er synlige for det blotte øye i et ellers øde kystlandskap. Det vil uansett være usikkerhet og uforutsigbarhet i hvordan statlig myndighet, i praksis Fylkesmannen vil praktisere dispensasjonshjemmelen, og erfaring tilsier lang saksbehandlingstid.

Store områder i kommunen er allerede vernet eller på en annen måte båndlagt. I tillegg har Fylkesmannen mange andre virkemidler for å kunne regulere uønskede aktiviteter i det foreslåtte verneområder.

Sjøområdene og havet har til alle tider vært denne regionens viktigste livs- og næringsgrunnlag. Sjømatnæringene havbruk og fiske er kommunens viktigste næringsklynge, med tung industriell aktivitet både til lands og til vanns. Det bør derfor

kreves omfattende faglig grunnlag for å gjennomføre omfattende forbud mot samfunnsnyttig aktivitet i store sjøområder. De verdier man søker vernet, bør dessuten vurderes i forhold til andre viktige miljø- og samfunnsmessige hensyn, forankret i FNs bærekraftsmål. ‘

Verneforslaget synes i hovedsak basert på dels ikke oppdaterte faglige analyser og mangelfull kartlegging som ble foretatt for 20 år siden. Det synes heller ikke oppdatert i lys av den teknologiske utviklingen, eller Regjeringens havstrategi om en forsterket bærekraftig bruk av norske sjøområder. Det skjer bl.a. er sterkt teknologisk utvikling innen akvakultur i form av både landbaserte anlegg, og lukkede oppdrettsanlegg i kystnære områder.

Forslaget til verneplan innebærer vidtrekkende forbudsbestemmelser mot bærekraftig bruk av sjøområdene kommunen, uten å analysere dette i lys av den samfunnsmessige og teknologiske utviklingen.

Dette vil ytterligere være egnet til å svekke den lokale og regionale oppslutning om statlig vern.

(Garten fergekai)

Ørland kommune vil anbefale at Regjeringen legger til side den foreslåtte verneplanen, og inkluderer denne i en ny, bredere og mer oppdatert utredning om utvelgelse og prioritering av kandidatområder for marint vern, basert på oppdaterte data og faktagrunnlag. En slik utredning bør vurdere mer aktiv bruk av kommunene som planmyndighet som et mer sentralt redskap i denne type prosesser.

Utredningen bør også vurdere marint vern i forhold til den bærekraftige bruken som sjøområdene som regjeringen legger opp til i sin havstrategi. Parallelt med dette vil Ørland kommune nå starte opp et bredt anlagt arbeid med kommuneplan, hvor også Fylkesmannen og andre statlige sektormyndigheter vil ha en sentral rolle.

Vi viser videre til uttalelsene fra næringsforeningene i Bjugn og Ørland, med støtte fra NHO og Sjømat Norge, som påpeker at verneforslaget vil ramme eksisterende næringsliv og innebære en betydelig begrensning i næringslivets utviklingsmuligheter.

14 Oppsummering – anbefalinger

Bjugn og Ørland kommuner ble sammenslått 01.01.2020 og den nye kommunen er under rask utvikling. Kommunen har tatt på seg en viktig nasjonal oppgave med å tilrettelegge for vår nye kampflybase. I tillegg har den nye kommunen store områder i sjø og på land med omfattende statlig båndlegging, vern og begrensninger.

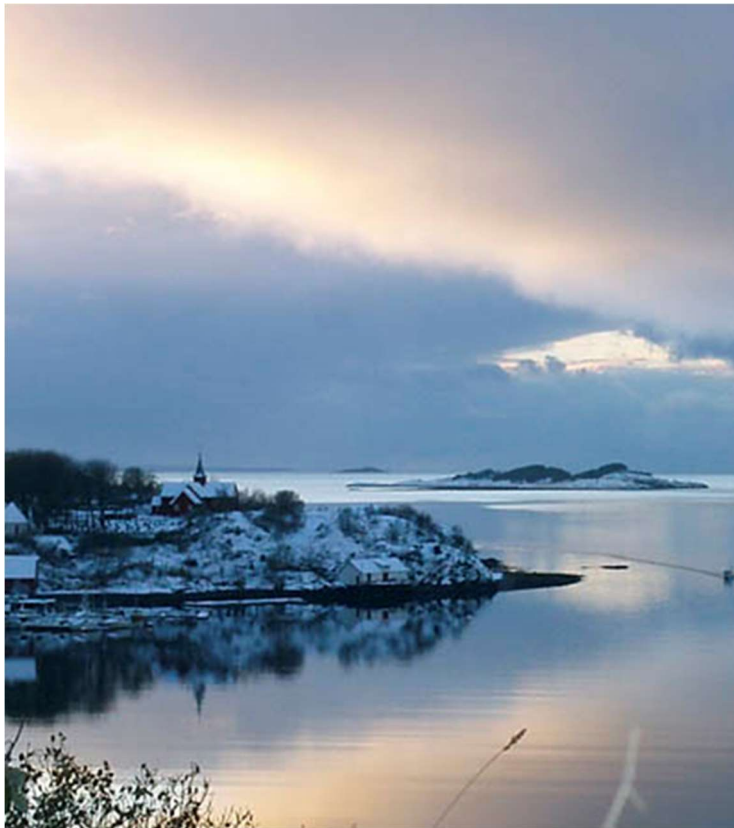
Kommunen er inne i en positiv utvikling innen Blå sektor, med en årlig omsetning på rundt 6 milliarder kr og totalt 900 arbeidsplasser. Fra 2017–2018 økte omsetningen innen blå sektor med rundt en milliard kroner og denne utviklingen fortsetter.

Et nytt marint vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden vil legge enda sterkere begrensninger og føringer for lokalbefolkningens bruk av de berørte områdene. Her har folk ferdes og benyttet områdene på sjø og land til arbeid, næring og rekreasjon så lenge det har bodd folk på Trøndelagskysten.

Et marint vern vil legge klare begrensninger på hvordan man best kan utnytte sjøområdene, og dermed begrense folks muligheter til selv å kunne avgjøre hvordan en bærekraftig utnyttelse, utvikling og vekst i området kan ivaretas i fremtiden. Omfattende restriksjoner i en verneplan vil skape stor usikkerhet og uforutsigbarhet for kommunen og andre berørte, og gjøre det mer attraktivt for eksisterende og nye bedrifter å søke lokalisering andre steder.

Vern av området må ivaretas gjennom hensynssoner og bestemmelsesområder i en kommuneplan, der følgende momenter vektlegges:

- Naturmangfold og vern av områder som faktisk har verneverdi
- Samfunnsutvikling og bærekraftig næringsutvikling
- Befolkningsutvikling og mulighet for tilflytting
- Tettstedsutvikling
- Næringsområder
- Klimatiltak og klimatilpassing
- Veginfrastruktur og farleder
- Havner og moloer
- Etablering og nedlegging av (avløps)rør og sjøkabler

(Bjugnfjorden fra Tinbua mot Bjugnholmen)

Ørland kommune mener at en kommuneplan er et mer egnet verktøy for å sikre verneverdiene i foreslått verneområdet, og balansere disse mot andre hensyn, enn et statlig diktat i form av en marin verneplan.

Her har staten eksisterende virkemidler som bl.a. Fylkesmannen kan bruke for å regulere uønskede aktiviteter og utslipp, og dette gir god anledning til å vurdere effekter på naturmangfold og konsekvenser for de ulike naturtypene som er påvist i foreslått verneområdet. Dette sikrer, etter kommunens mening, at det tas godt nok hensyn til hvilken verdi det foreslåtte verneområdet har for disse naturtyper i et regionalt, nasjonalt og internasjonalt perspektiv.

- **Dagens forvaltning og forskrifter virker**

Området er i dag omfattet av kommunale planlegging, og det er ikke påvist alvorlig forurensning, forsøpling eller skade på tareskoger, ålegress, korallrev eller at dyreliv har forsvunnet.

- **Kommunalt selvstyre – Statlig overstyring**

Staten har gjennom fylkesmannen innsigelsesrett i reguleringsplanarbeider og tillatelse til utfylling og utslipp i sjø. Ørland kommune viser videre til Stortingets klare føringer om vektlegging av det lokale selvstyre i denne type saker, bl.a. Innst. 455 S (2016-2017), hvor et tverrpolitisk flertall i energi- og miljøkomiteen *«viser til at i prosesser med marine verneplaner i kystnære områder skal berørte kommuners og fylkeskommuners synspunkter vektlegges»*.

- **Vern på vern**

Knapt noen annen kommune må forholde seg til så mange vernetiltak og statlig båndlegging av arealer i tilknytting boligområder, landbruksområder, næringsområder og sjøområder.

- **Norges kampflybase**

Luftforsvaret er en høyteknologi-arbeidsgiver. Staten bør bygge opp om området som hovedarena for militær-industriell utvikling. For å lykkes med dette, er det avgjørende for Forsvaret, at det også finnes et godt fungerende og variert næringsliv i regionen.

- **Utvikling i «Blå sektor» - mulighetene – ikke begrensningene**

De siste 10 årene har kommunen hatt betydelig næringsvekst innen «Blå sektor», med en samlet omsetning på ca 6 milliarder kr, som med alle ringvirkninger utgjør ca 900 arbeidsplasser, og en årlig omsetningsvekst på ca 1 milliard kr.

Kommunen ønsker en videre bærekraftig utvikling for sine innbyggere. Ny teknologi, forskning og bærekraftig forvaltning, ikke ensidig vern.

- **Utvikling innen landbruk**

Norsk landbruk er i stadig endring. Teknologisk utvikling og nye produksjonsmetoder vil utfordre måten vi har drevet landbruket på gjennom generasjoner. I Ørland kommune eier flesteparten av gårdsbrukene sjøarealer, og historisk har det vært vanlig å kombinere næring på land og i sjøen (derav begrepet «Fiskarbonden»). Dette kan i fremtiden kan ha et betydelig potensial, og et varig vern av Kråkvågsvaet – Grandefjæra - Bjugnfjorden vil medføre utfordringer og begrensninger for utvikling av ny bærekraftig blå/grønn næring i dette området.

- **Fremme, ikke hemme næringsutvikling**

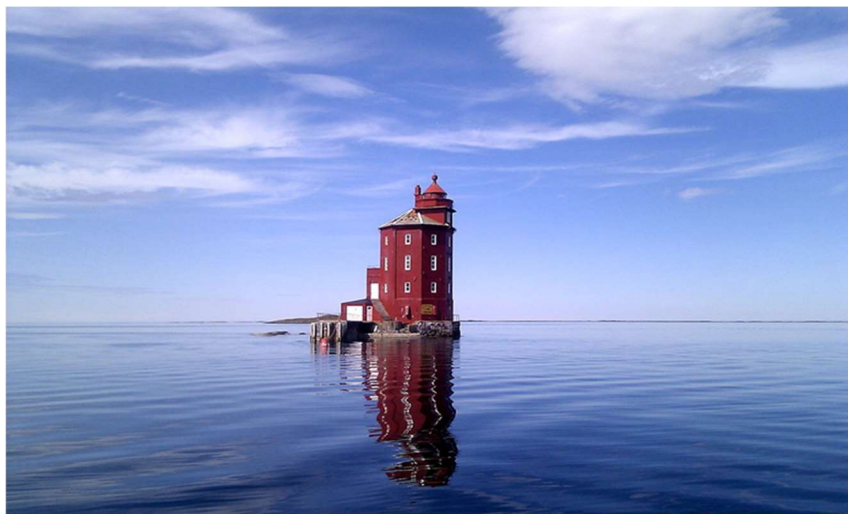
NHO, Sjømat Norge, Ørland Næringsforum og Bjugn Næringsforum advarer på vegne av sine medlemmer sterkt mot begrensninger på utvikling. Det vil ramme eksisterende næring, fremtidig verdiskaping og arbeidsplasser.

- **Lokaldemokratiet svekkes**

I Plan og bygningsloven er kommunen pålagt å gjennomføre en:

«samordnet oppgaveløsning i kommunen gjennom forvaltning av arealene og naturressursene i kommunen».

Forutsetning for kommunereformen var en styrking av ansvaret for samordnet oppgaveløsning, ikke umyndiggjøring av kommunenes forvaltning av egne arealer. Her har staten, gjennom «Lov om planlegging og byggesaksbehandling», full anledning til å samarbeide med kommunen om en bærekraftig utvikling av sjøområdene Kråkvågsvaet – Grandefjæra – Bjugnfjorden gjennom kommunalt planarbeid.

(Kjeungen fyr)